oyun
yirminci yüzyıl klasikleri

tennessee williams
arzu tramvayı

İngilizce aslından çevirenler:
Esin Damcı - Nilüfer Karakullukçu

İMGE kitabevi

2. BASKI

tennessee williams arzu tramvayı

Tennessee Williams, asıl adı Thomas Lainer Williams olan Amerikalı yazar Tennessee Williams, 1911 yılında Mississippi eyaletindeki Columbus'da doğdu. Tekstil ürünleri satıcısı olan babası sık sık iş seyahatlerinde olduğundan, ruhsal açıdan sağlıklı olmayan annesi tarafından yetiştirildi. Dakin adında bir erkek kardeşi ve hayatının büyük bir kısmını şizofreni hastası olarak geçiren Rose adında bir kız kardeşi vardı. Williams yüksek öğrenimine 1929 yılında Missouri Üniversitesi'nde, Gazetecilik ve Edebiyat Öğretmenliği Bölümü'nde başladı. Özel nedenlerden dolayı öğrenimine ara verdi, 1937'de Iowa Üniversitesi'ne kaydını yaptırarak yüksek öğrenimini oyun yazarlığı üzerine tamamladı. 1942 yılında Hollywood'da senaryo yazarlığına başladı. 1947 yılında yazdığı *A Streetcar Named Desire* ve oyunun aynı yıl Elia Kazan'ın yönetimiyle Broadway prodüksiyonu, onun yazarlık yaşamının dönüm noktası oldu. Yirminci yüzyılın en seçkin oyun yazarlarından biri olarak tanındı. Oyunlarında genellikle toplum-birey çatışmasını ele aldı. Toplumsal ve psikolojik baskılara dayanamayarak yıkılan insanları işledi. Bu çizgi, onun eşcinsel oluşunun, ailesindeki zihinsel dengesizliğin ve alkolizmin etkileri olarak görüldü. Filme alınmış oyunlarının yanı sıra romanları, denemeleri, şiirleri, senaryoları ve öyküleri vardır. Tennessee Williams 1983 yılında New York'ta bir otel odasında öldü. Otopsi sonucu, plastik bir ilaç kapağının kaza sonucu boğazını tıkaması ile nefessiz kalarak hayatını kaybettiği anlaşıldı. St. Louis'de gömüldü.

Williams'ın Eserleri:

- *The Glass Menagerie* (*Sırça Hayvan Koleksiyonu,* oyun)
- *A Streetcar Named Desire* (*Arzu Tramvayı,* oyun)
- *The Rose Tattoo, Cat on a Hot Tin Roof* (*Kızgın Damdaki Kedi,* oyun)
- *Orpheus Descending* (oyun)
- *Suddenly Last Summer* (oyun)
- *The Night of the Iguana* (*Iguananın Gecesi,* oyun)
- *The Roman Spring of Mrs. Stone* (*Mrs. Stone'un Roma Baharı,* roman)
- *Moise and the World of Reason* (roman)

Esin Damcı, 1959 yılında Giresun'da doğdu. Orta öğrenimini TED Zonguldak Koleji'nde tamamladı. 1980 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü'nü bitirdi. Aynı bölümde yüksek lisans programını tamamladı. 1978 yılından bu yana TRT Ankara Televizyonu'nda oyuncu, metin yazarı, senaryo yazarı ve yönetmen yardımcısı olarak, pek çok drama, belgesel ve kültür-magazin programlarında görev aldı. Halen televizyon yazarı olarak görevini sürdürmektedir.

Damcı'nın Eserleri:

- Tennessee Williams, *Arzu Tramvayı* (Nilüfer Karakullukçu ile birlikte, İmge Kitabevi Yayınları, 2009, 2014)

Nilüfer Karakullukçu, 1988 yılında Ankara'da doğdu. İlköğrenimini Çankaya İlköğretim Okulu'nda, orta öğrenimini Ankara Atatürk Lisesi'nde tamamladı. 2006 yılında Hacettepe Üniversitesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı bölümünde başladığı yüksek öğrenimine halen devam etmektedir. 2007 yılında 'Ege ile Akdeniz'in Buluştuğu Nokta, Datça' isimli turizm-tanıtım kitabının Türkçe'den İngilizce'ye çevirisini, 2007-2008 döneminde TRT Ankara Televizyonu Belgesel Programlar kapsamında yapılan 'Küçük Muhteşemdir' isimli programın deşifrelerini yaptı.

Karakullukçu'nun Eserleri:

- Tennessee Williams, *Arzu Tramvayı* (Esin Damcı ile birlikte, İmge Kitabevi Yayınları, 2009, 2014)

Tennessee Williams

Arzu Tramvayı

İngilizce aslından çevirenler:
Esin Damcı • Nilüfer Karakullukçu

2. Baskı

İMGE kitabevi

İmge Kitabevi Yayınları
Genel Yayın Yönetmeni
Şebnem Çiler Tabakçı

ISBN 978-975-533-630-5

Orijinal Adı
A Streetcar Named Desire

© 1974 by The University of the South
Renewed 1957 by The University of the South
© İmge Kitabevi Yayınları, 2009

Tüm hakları saklıdır.
Yayıncı izni olmadan, kısmen de olsa
fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik
yöntemlerle çoğaltılamaz.

1. Baskı: Ağustos 2009
2. Baskı: Ankara, Ağustos 2014

Grafik Tasarım
Aslı Sezer

Dizgi ve Sayfa Düzeni
Yalçın Ateş

Baskı ve Cilt
Pelin Ofset Tipo Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
İvedik Organize Matbaacılar Sitesi
558. Sok. No: 28 Yenimahalle-Ankara
Tel: (312) 395 25 80-83 • Faks: 395 25 84
www.pelinofset.com.tr
Sertifika No: 16157

İ m g e K i t a b e v i
Yayıncılık Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Konur Sok. No: 3 Kızılay 06650 Ankara
Tel: (0312) 419 46 10 - 419 46 11 - 418 19 42
İnternet: imge.com.tr • E-Posta: imge@imge.com.tr
Yayınevi Sertifika No: 11546

İçindekiler

Arthur Miller'in Önsözü 7

Prodüksiyon Ekibi 15

Arzu Tramvayı 17

"Yaşadığım Dünya" 279

Kronoloji 285

Arthur Miller'in Önsözü

TRAMVAYI YORUMLAMAK

Yaklaşık altmış yıl sonra hafıza her ne kadar güvenilir olmasa da bazı olaylar, yüzler, toplantılar ve ayrılıklar beyne olduğu gibi kazınır. Bunlardan biri de benim *'Arzu Tramvayı*'nı ilk gördüğüm zamandı. Henüz New York'ta oynanmaya başlamamıştı. Oyunun yönetmeni Elia Kazan, beni, New Haven'deki Shubert Tiyatrosuna gelip oyunu izlemeye davet etmek için aradı. Kazan, yaklaşık bir yıl kadar önce *Bütün Oğullarım* oyunumu yönetmişti ve yakın arkadaş olmuştuk. Yeni bir oyun üzerinde çalıştığı dönemlerde hep yaptığı gibi, can alıcı fikirlerin çoğu zaman en umulmadık kaynaklardan geleceğine inanarak, eleştirmenler gelip eserini görmeden önce neredeyse herkesin görüşlerini toplamaya çalışıyordu.

Tennessee'yi çok iyi tanımazdım. On yıl kadar önce Tiyatrolar Birliği'nin Yeni Oyunlar Ödülü olarak 1.250 Dolar kazanmıştım. Bu ekonomik kriz senesinde küçük bir servet sayılırdı. Ülke genelinde üniversite öğrencilerine sunulan bu ödül, bildiğim kadarıyla bir Broadway yapımcılar birliği tarafından Manhattan sınırları dışındaki oyun yazarlarını teşvik etmek amacıyla yapılan tek girişimdi. Ancak Birlik birkaç yıl öncesinden alışılmadık bir başlangıç yapmıştı. O'Neill'ın ilk oyunlarının yapımcısı olarak birlik yöneticileri Provincetown Playhouse'la ilgileniyorlar, yöneticilerinden çoğu kendilerini işin ticari tarafına gömüp, tiyatronun sanat yönüyle ilgileniyorlardı. Bunun sonucunda, 1939 yılında birlik üyelerinden Lee Strasberg, Harold Clurman ve Cheryl Crawford Williams'a tek sahnelik üç oyunu için 100 Dolar ödül veren Grup Tiyatrosu'nu kurmak amacıyla birlikten ayrıldılar. Ödül komitelerinin başı Kazan'ın eşi Molly Day Thacher'dı.

Bunların hepsini, Williams'ın tiyatrosu henüz doğmamış olduğundan, o zamanlar tek tiyatro olan Broadway sahnesine ulaşmak için sürdürdüğü, benimkiyle paralellik gösteren, uzun mücadelesinden haberdar olduğumu belirtmek için anlattım. Bana zarafetin kazandığı bir başarı gibi görünen *Sırça Hayvan Koleksiyonu*, Broadway standartlarında ama tamamen sıra dışı bir oyundu. Oyunu izlemek hurdalıkta bir çiçeğe rastlamak gibiydi. O zamanlar bu oyun hakkında en çarpıcı şey; oyunun replikleri o kadar akıcı, ritmik ve dilin özelliklerini taşıyordu ki, sanki birilerinin mutfağına kulak misafiri olunmuş gibi yazılmıştı. Başka yerlerde de yazdığım gibi, o zamanlar senaryo yazımı mühendisliğe, mimarlığa eşdeğer sayılıyor ve problemleri sanatın bütünlüğü içinde ilk

sırada yer alıyordu. Williams'ın *Sırça Hayvan Koleksiyonu*, eğer bu çok kuvvetli bir çelişki olarak yapılmamışsa, hiç şekillendirilmemişti ya da en fazla bir şiirin yapısına sahip gibi görünüyordu. Bu oyun kendi duygularını ve hislerini açıkça gösteriyordu. O zamanlar Çehov'un oyunlarının gerçek tiyatro eseri olarak esas alınıp alınmaması gerektiğinin sorgulandığı dönemlerdi. Çünkü oyunlarının içinde "hiçbir şey olmuyordu" Tabii ki bu tamamen bir vurgulama meselesiydi. Broadway tiyatrosu konuya önem verirken, *Williams,* dili ve karakteri, Amerika'da daha önce hiç yapılmamış bir şekilde sahneye sürdü.

Tramvay'ı ilk izlediğimde nerede oturduğumu hatırlayabiliyorum; sağ ortadan yedinci ya da sekizinci sıraydı. Oyunun ve yapımın yeni bir tiyatro dünyasına giden kapıları aniden ve ardına kadar açtığını anlamak sadece birkaç dakika aldı. Bu, oyunun yapısındaki bir keşif ya da hikâyeyi somut, gerçekçi anlatan satırlar yüzünden değildi. İnsanı asıl heyecanlandıran ve yücelten şey yazımın kendisiydi. Belki iki istisna; Clifford Odets ve Maxwell Anderson'un oyunları dışındaki yazımlar, büyük ihtimalle kasıtlı olarak vasattı. (Aslında bir diğer istisna da unutulmaz tek cümlelik esprilere ve çılgın deyimlere ulaşabilmiş çok miktardaki komediler ve farslardı.) Anderson, kendi anladığı kadarıyla, Elizabeth dönemi vezin tekniklerine kaçışıyla bir tökezleme yaşadı ve bazı oyunları bu şekilde popüler oldu. Eğer tiyatro kültüründe hiç kök salamadılarsa, bu muhtemelen eserlerin zorunlu olarak resmileştirilmiş olmasından kaynaklanıyordu. Dilleri kalpten gelen ifadeler yerine fazlaca kurgulanmıştı ve Amerikan konuşmasıyla çok az ilişki kurulmuştu. Broadway, oyunlarının ölü seviyesinden

kaçmaya çalıştığı için itibarı hak ediyordu. Odets farklı olarak, açıkça bir Amerikan oyun yazımını şiirselleştirme kampanyasına girişti. Başka hiç kimseye değil, sadece kendisine ait olduğu kolayca ayırt edilebilen, değişik, dili çok hareketli ve neşeli bir lirizm yaratmaya çalıştı. Uzun süre bu unutulmaz oldu ve hemen taklitçiler ortaya çıktı. Bana göre, muhtemelen tuhaf, orijinal ve hatta kendine özgü tınısının başarısı yüzünden kısa bir süre sonra etkisini yitirdi. "Sekiz silindir bir sandviç almaya gidiyorum," cümlesi ilk duyulduğunda altın vuruş yapabilir, ama bir şekilde tekrarlanmaya müsait değildir. Yine de, Odets bir süreliğine sahneleri tutuşturup aydınlattı, ama dahi bir yönetmen ve oyuncuların elinde aynısını yapabilir mi, emin değilim.

Tramvay'ı ilk duyduğumda -son yıllarda hemen ardından sunulanlardan farklı olarak bu ilk gösterimin gerçekten her kelimesini duyabilirdiniz- izlenimim, o tek cümlelik ya da şiirsel olanlardan olmayışı ama dilinin içten akıp geldiğiydi. Bir yazarın ruhu, tek bir ses, mucizevi bir şekilde sahneyi kuşatıyordu. Dikkat çekici bir şekilde, her karakterin konuşması aynı zamanda esrarengiz ve kendine aitmiş gibi görünüyordu. Sanki oyundaki hikâye akışının ihtiyacı için değil, kendi çelişkili kişiliklerini ortaya koymak için konuşuyorlardı. Ama hikâye mükemmel ve oyuncu kadrosu Kazan'ın ellerinde şekillenmiş olarak, karşı konulmaz bir şekilde ilerliyordu. Aslında bu eser, Grup Tiyatrosu'nun kaybolmuş gücünün geri dönüşü oldu. Böylece, gerçekçi bir form olan -karakteri derinden hissederek davranışlarla ortaya çıkartmak- Stanislavski Metodu tekrar gündeme gelmiş oldu. *Williams*'ın diyalogları, imge ve betimlemelerle canlı tutulmuş, hikâye göz ardı edilmeden devamlılığı sağlanmıştı.

Sözün kısası, bu oyun, sahnenin her şeyi ama her şeyi aktarabileceğinin ve bunun çok da güzel yapılabileceğinin görülmesini sağladı. *Tramvay*'ın ilk sahneye koyulmasıyla birlikte yapması gereken şey, ticari tiyatronun kıyılarına güzellik bayrağını dikmekti. Seyirci, sanırım bunu bir şekilde anladı, onun zekâsını ve ruhsal enerjisini takdir etti. Oyun, *Williams*'ın daha önceki ve bundan sonraki eserlerine göre trajediye daha çok yaklaşır ve kötü son eksiksiz olarak sunulmuştur.

Williams'ın yanı sıra performansın ortaya çıkmasını sağlayan biri de elbette ki, kafesinden kaçmış bir kaplan, cinsel bir terörist olan *Brando*'ydu. Daha önce kimse onun gibisini görmemişti, çünkü daha önce böyle bir özgürlük sahnede var olmamıştı. *Williams*'ın kurguladığı seks dehşetini haykırdı; bu müthiş bir gerçek ve acımasız bir yargıydı. Ve bu yetki daha önceki kuralları süpürüp götürdü. Brando vahşiydi ama gerçeği doğurdu.

Oyunun aleyhinde konuşulamaz, ama bu yapım şimdiye kadar gördüğüm nadir oyunlar arasına girdi. Onları ayırmak imkânsızdı, oyuncular kendi kişiliklerini geride bırakıp karaktere dönüşmüşlerdi. Üzerinden yarım yüzyıl geçtikten sonra bile *Blanche*'ın "yabancıların kibarlıkları" dediği andaki iç çekişinin salonda yankılanmasını hâlâ hatırlayabiliyorum. *Doktor*'un koluna heyecanla girdiğinde, herkes de onunla birlikte gitti.

En azından bana göre, aykırı ve tartışmalara yol açan böylesine bir empatiyle Broadway oyununun edebi özellikleri, New York halkının da ısrarla sürdürdüğü basit dilsel alışkanlığı yaşayamazdı. (Oyun öyle bir söylenti oluşturdu ki, New Haven tiyatrosu her şeyi önceden bilmek isteyen New York'lularla doldu.) George Kauf-

man "Cumartesi geceleri salonları kapatan hicivdir," demişti ve aynı şey şiirsel oyunlar için de geçerliydi; bu tam anlamıyla realizme bağlılıktı. *Williams*'ın söylevi dinlemesi güzel ama fazlaca Güneyli ve edebi mantıkla şekillenmişti. Yine de seyirci, ilk anda garip gelse de tutkulu bir şekilde onu dinlemekten hoşnuttu.

Sonuçta, şöyle bir soru oluştu; o zamanlar -kırkların sonlarında- tiyatro bir çeşit isimlendirilemeyen kutsal bir hava mı doğuruyordu? Belki de bu sadece hayal ürünüydü. Çok az kişi, aslında bunun bir armağan ya da külfet olduğunu düşünüyordu. Ama yine de bazı akıllarda oyun, biçim olarak toplumun kaderini aydınlatmak için hayati önem taşıyan bir potansiyele gerçekten sahipti. Tabi ki öyleydi, eğer klasik başyapıtların fonksiyonu ve belkemiği değilse bile onların inkâr edilemez vokaliydi. *Tramvay* doğduğu anda, Amerika'daki dışlanmışların kaderlerini haykırdı ve adalet sorgusunu gün yüzüne çıkardı. Ama bunu içten dışa doğru yaptı. *Williams*, aslında belirgin bir şekilde toplumun sosyal olarak nasıl sınıflandırılacağını anlatan, Solcu eğilimli, toplumun adaletsizliğine karşıt oyunlarını çok önceden yazmıştı. (Daha önce sahnelenmeyen hapishane oyunu *Bülbüllerle İlgili Değil* Colin Redgrave tarafından sağlam bir prodüksiyonla 1999'da Broadway'e getirildi.) *Tramvay*'da Stanley Kowalksi, öteki oyunu *Sırça Hayvan Koleksiyonu*'nda ortadan kaybolan baba gibi pek çok derin tonlamalar kişisel ve ruhsal dünyayı merkeze doğru harekete geçirip sosyal şartlar sembolize etmişti. Şair Williams bir çoğunun sandığı gibi politika konusunda tarafsız değildi. *Tramvay*'ın gördüğü yoğun ilgi ve beğeni dalgasının bir kısmı da oyunun sosyal gerçekçiliği ve bir o kadar da kişisel şiirselliğine bağlıydı. Oyun ve

oyun yazarı için, Kazan gibi New York seyircisini anlayan, bir yandan dilinin özgürce akmasına izin verirken, diğer yandan da oyunun bilinen gerçekçi geleneklerle olan bağını koparmayan biri tarafından yönetilmesi tam bir şanstı. Kazan'ın soyutlamaya ve sembolizme sabrı azdı, Shakespeare ve diğer klasikleri yönetmekteki rahatsızlığını itiraf etmişti. Aslında, on yıl kadar sonra lirizmini sokak gerçeği doğrultusunda çekip çevirerek yönetmeye girişeceği *The Changeling* başarısız olacaktı. Ama *Tramvay*'da gerçek ve edebi olan düzgünce harmanlanarak birleşik bir ses oluşturmuştu.

Doğruyu söylemek gerekirse, oyun yarım yüzyıldan daha az bir süre sonra başarıya ulaştı. Gördüğüm fazlaca şımartılmış iki prodüksiyon, anlatımları gerçekçiliği yüklenebilecek güçte olmadığından tüm çabalara rağmen sahneye değil, televizyona uygun bulunarak bir başarısızlığı paylaşmıştı. Prodüksiyonlardan birinde, Blanche DuBois'yı canlandıran sinema oyuncusunun sesi neredeyse hiç duyulmuyordu. Diğerinde de Stanley, Brando'nun açıkça kötü bir taklidiydi. Karikatürleştirilmek, drama okullarında ve oyunculuk derslerinde beyinlere alay edercesine kazındığı için bu, *Tramvay* kadar başarılı olan oyunların kaderi olabilir. Onların karakterleri taşa, gözleriyse mermere döndü. *Tramvay* acının bir çığlığıdır; bunu unutmak oyunu unutmaktır.

Prodüksiyon Ekibi

Arzu Tramvayı, 3 Aralık 1947'de, New York'ta Barrymore Tiyatrosu'nda, Irene Selznick tarafından sahnelendi. Elia Kazan'ın yönettiği oyunun oyuncu kadrosu şöyleydi:

Zenci Kadın	Gee Gee James
Eunice Hubbell	Peg Hillias
Stanley Kowalski	Marlon Brando
Stella Kowalski	Kim Hunter
Steve Hubbell	Rudy Bond
Harold Mitchell (Mitch)	Karl Madlen
Meksikalı Kadın	Edna Thomas
Blanche DuBois	Jessica Tandy
Pablo Gonzales	Nick Dennis
Genç Tahsilâtçı	Vito Christi
Hemşire	Ann Dere
Doktor	Richard Garrick

Sahne düzeni ve ışık Jo Meilziner tarafından, kostümler ise Lucinda Ballard tarafından hazırlandı. Oyun bahar, yaz ve sonbahar başlarında New Orleans'da geçer. Dördüncü ve altıncı sahnelerden sonra verilen aralarla birlikte oynanmıştı.

Yönetmen Asistanı	Irving Schneider
Müzik	Lehman Engel

ARZU TRAMVAYI

Ve böylece parçalanmış dünyaya girdim
Aşkın hayali dostluğunun, sesinin izini sürmeye
Rüzgârda kısacık bir an (nereye estiğini bilmem)
Fakat tüm umutsuz seçimleri içinde barındıracak kadar
uzun değil.

"Yıkık Kule"
Hart Crane

Sahne Bir

Birinci sahne, New Orleans'ta Elysian Fields adı verilen, raylarla nehrin arasında uzanan bir sokağın köşe başındaki iki katlı evlerden birinde geçer. Bölge fakir ama Amerikan şehirlerindeki benzer bölgelere nazaran rahat ve çekicidir. Evler çoğunlukla beyaz cephelidir. Kirli gri, zayıfça tutturulmuş dış merdivenleri ve verandaları ile eski olduğu için antika işi ile süslenmiş alınlıkları vardır. Bu bina iki daireden oluşur, biri üst katta diğeri ise alttadır. Eskimiş beyaz merdivenler iki dairenin tek girişine açılır.

Mayıs başlarında, akşamın ilk saatlerinin yaşandığı bir gündür. Kirli beyaz binayı saran gökyüzü, sahneyi şiirsellikle besleyen ve iç karartıcı atmosferi çekici bir şekilde yumuşatan, turkuvaza çalan bir maviliktedir. Kahverengi nehrin sıcak nefesini neredeyse ensenizde his-

setmek, nehirden de öte, ambarlardan gelen baygın muz ve kahve kokusunu duymak da mümkündür. Zenci çalgıcıların köşedeki bardan gelen müziği beklenen atmosferi harekete geçirir. New Orleans'ın bu kesiminde, muhtemelen ya bir köşe başında ya da siyah parmakların büyük bir aşkla çaldıkları beş para etmez bir piyanonun birkaç apartman ötesinde olursunuz. Bu "hüzünlü piyano" burada süren hayatın ruhunu yansıtır.

Biri beyaz, biri siyah ırktan iki kadın binanın merdivenlerinde hava almaktadırlar. Adı Eunice olan beyaz kadın üst katta oturmaktadır. Siyah kadın da onun komşusudur. Bu da New Orleans'ın geniş görüşlü, ırkların daha kolay ve sıcak bir şekilde birbirlerine karışabildikleri bir şehir olduğunun göstergesidir.

İnsanların sesleri "hüzünlü piyano"nun müziği altında sokağı sarar.

[*İki adam köşeden gelir, Stanley Kowalski ve Mitch. Yirmi sekiz-otuz yaşlarındadırlar, kot kumaştan kaba iş kıyafetlerini giyinmişlerdir. Stanley bowling ceketini ve kasaptan getirdiği kırmızı lekeli paketi taşımaktadır. Merdivenlerin dibinde dururlar.*]

STANLEY [*bağırarak*]

Hey, oradaki! Stella, bebeğim!

[*Stella avluya çıkar. 25 yaşlarındaki zarif genç kadının, kocasından oldukça farklı bilgi ve görgüye sahip olduğu açıkça bellidir.*]

STELLA [*tatlılıkla*]

Bana böyle bağırma. Merhaba, Mitch.

STANLEY

Yakala!

STELLA

Neyi?

STANLEY

Eti.

[*Torbayı kaldırıp ona doğru atar. Kadın bağırarak itiraz eder, ancak paketi yakalamayı başarır, daha sonra kahkahalarla güler. Kocası ve kocasının arkadaşı çoktan köşeye doğru yürümeye başlamışlardır.*]

STELLA [*arkasından seslenir*]

Stanley! Nereye gidiyorsun?

STANLEY

Bowlinge!

STELLA

İzlemeye gelebilir miyim?

STANLEY

İyi, gel bari. [*Çıkar.*]

STELLA

Birazdan geliyorum. [*Beyaz Kadın'a*] Merhaba Eunice. Nasılsın?

EUNICE

İyiyim. Kocam Steve'e gelirken yiyecek bir şeyler almasını söyleyeyim. Evdeki her şeyi silip süpürmüşüz.

[*Gülerler. Zenci kadın gülmeyi kesmez. Stella çıkar.*]

ZENCİ KADIN

Ona fırlattığı paket de neydi? [*Basamaklardan kalkar, daha yüksek sesle güler.*]

EUNICE

Sus artık!

ZENCİ KADIN

"Neyi yakalayayım?"

[*Gülmeye devam eder. Blanche elinde valiziyle köşeden görünür. Elindeki kâğıt parçasına bakar, sonra binaya bakar, daha sonra aynı hareketi tekrarlar. Yüzünde, et-*

rafında gördüklerine inanamamış şaşkın bir ifade vardır. Görünüşü ortamla uyuşmamaktadır. Kibar bir şekilde giyinmiştir. Tüylü korseli beyaz giysisi, inci kolye ve küpeleri, beyaz eldivenleri ve şapkası ile sanki bir çay partisine veya kokteyle gidiyor gibidir. Stella'dan beş yaş kadar daha büyüktür. Onun bu zarif güzelliği kuvvetli bir ışığı bile gölgeleyecek gibidir. Kararsız tavırları ve beyaz elbisesi sanki o ortama ait olmadığının belirtisidir. İçi içini yiyormuş gibi bir hali vardır.]

EUNICE [*en sonunda*]

Sorun nedir tatlım? Kayıp mı oldun?

BLANCHE [*baygın, kontrolsüz ve esprili bir şekilde*]

Bana Arzu Tramvayı'na binmemi, takiben Mezarlıklar Tramvayı'na aktarma yapmamı, altı blok gittikten sonra Elysian Fields'da inmemi söylediler!

EUNICE

Evet, şu anda oradasın.

BLANCHE

Elysian Fields'de mi?

EUNICE

Burası Elysian Fields.

BLANCHE

Benim hangi numarayı aradığımı anlamadılar sanırım.

EUNICE

Hangi numarayı arıyorsun?

[*Blanche yorgun bir tavırla elindeki kâğıt parçasına bakar.*]

BLANCHE

632

EUNICE

Daha fazla aramana gerek yok.

BLANCHE [*anlamayarak*]

Kız kardeşimi arıyorum, Stella DuBois. Yani, Bayan Stanley Kowalski.

EUNICE

Aradığın kişi burada oturuyor. Gerçi az önce onu kaçırdın.

BLANCHE

Bu, yani bu onun evi mi?

EUNICE

Alt katta oturuyor. Ben de üst.

BLANCHE

Yaaa... Dışarı mı çıktı?

EUNICE

Köşedeki bowling salonunu gördün mü?

BLANCHE

Gördüm mü emin değilim.

EUNICE

Neyse, orada kocasının bowling oynamasını izliyor. [*Suskunluk olur.*] Valizini burada bırakıp ona bakmaya gitmek ister misin?

BLANCHE

Hayır.

ZENCİ KADIN

Gidip ona burada olduğunu söyleyeyim.

BLANCHE

Teşekkürler.

Bir şey değil. [*Çıkar.*]

EUNICE

Seni beklemiyor muydu?

BLANCHE

Hayır, hayır bu gece değil.

EUNICE

Peki, neden onlar gelene kadar içeri geçip rahatına bakmıyorsun?

BLANCHE

Bunu nasıl yapabilirim?

EUNICE

Biz buranın sahibiyiz. Seni içeri alabilirim.

[*Kalkar ve alt katın kapısını açar. Sahnenin arkasından maviye çalan bir ışık süzülür. Blanche yavaşça onu aşağı kadar takip eder. İçerisi aydınlanırken dışarısı kararır.*]

[*Çok belirgin olmasa da iki oda görünür. Giriş mutfaktandır. Burada daha sonra Blanche'ın kullanacağı portatif bir yatak durmaktadır. Arkada görünen oda ise yatak odasıdır. Bu oda dar bir kapıyla banyoya açılır.*]

EUNICE [*Blanche'ın bakışlarını fark eder, açıklamaya çalışır*]

Şu anda biraz dağınık ama temizlenince çok şirin oluyor.

BLANCHE

Öyle mi?

EUNICE

Hı-hı... Bence öyle. Yani sen Stella'nın kız kardeşi misin?

BLANCHE

Evet. [*Ondan kurtulmak isteyerek.*] Beni içeri aldığın için teşekkür ederim.

EUNICE

Bir şey değil... Meksikalıların dediği gibi, 'por nada'! Stella senden bahsetmişti.

BLANCHE

Öyle mi?

EUNICE

Sanırım senin bir okulda öğretmen olduğunu söylemişti.

BLANCHE

Evet.

EUNICE

Ve siz Mississippi'densiniz, ha?

BLANCHE

Evet.

EUNICE

Evinizin ve çiftliğinizin bir resmini göstermişti.

BLANCHE

Belle Reve'in mi?

EUNICE

Beyaz sütunlu kocaman büyük bir yermiş.

BLANCHE

Evet...

EUNICE

Öyle bir yeri çekip çevirmek zor olmalı.

BLANCHE

Müsaade ederseniz ben yerleşeyim.

EUNICE

Tabi tatlım. Neden eşyalarını çıkarmıyorsun?

BLANCHE

Biraz yalnız kalmak istiyorum demek istemiştim.

EUNICE

Haa... O halde ben kaçayım.

BLANCHE

Kabalık etmek istemem ama...

EUNICE

Ben bowling salonuna uğrayıp, Stelle'ya acele etmesini söyleyeyim. [*Kapıdan çıkar.*]

[*Blanche, omuzları düşmüş, bacaklarını birleştirmiş, elindeki küçük çantasını sıkı sıkıya tutarak çok üşümüş gibi oturmaktadır. Bir süre sonra boş bakışları kaybolur, yavaş yavaş etrafı incelemeye başlar. Bir kedi acı bir şekilde miyavlar. Blanche korkudan sıçrar. Aniden yarı açık dolapta bir şey fark eder. Hemen kalkar, ona doğru gider ve bir viski şişesi bulur. Yarım bardak viski doldurup fondip yapar. Şişeyi dikkatlice yerine koyar ve bar-*

dağı yıkar. Sonra masanın önündeki oturduğu yere geri döner.]

BLANCHE [*güçsüz bir şekilde kendi kendine*]

Kendime hâkim olmalıyım.

[*Stella aceleyle köşeden gelir, alt kattaki daireye koşarak girer.*]

STELLA [*sevinçle bağırır*]

Blanche!

[*Bir an için birbirlerine bakakalırlar. Sonra Blanche hızla yerinden kalkar, çılgınca bağırarak ona koşar.*]

BLANCHE

Stella, ah Stella... Stella, benim parlak yıldızım.

[*İçlerinden birinin durup düşünmesine fırsat vermeden hararetli biçimde konuşmaya başlar. Tekrar kucaklaşırlar.*]

BLANCHE

Dur, sana bir bakayım... Ama sen bana bakma Stella, hayır, hayır, hayır. Daha sonra... Ben banyo yapıp dinlenene kadar olmaz. Şu ışığı da biraz kıs. Kıs şunu! Yüzüne bakılacak halde değilim. [*Stella güler ve razı olur.*] Şimdi yanıma gel. Ah bebeğim, Stellam, parlak yıldızım. [*Tekrar sarılır.*] Bu berbat yere bir daha döneceğin ak-

lımın ucundan bile geçmezdi... Ne diyorum ben?... Aslında bunu demek istememiştim... Bu yer hakkında daha iyi şeyler söylemek istemiştim. Bulması çok kolay bir yer falan gibi... Hah-hah-haaa! Aman Tanrım! Bana tek kelime bile etmedin!

STELLA

Bana fırsat vermedin ki tatlım. [*Güler, ama Blanche'a attığı bakış tedirgindir.*]

BLANCHE

Tamam, şimdi sen anlat. Ben şuradan biraz içki ararken sen o tatlı dilini konuştur. Eminim içecek bir şeyleriniz vardır. Nerede olabilir acaba, merak ediyorum. Arayayım... Arayayım...

[*Aceleyle dolaba gidip şişeyi çıkartır. Gülmeye çalışırken titrer ve nefesi sıkışır. Şişe neredeyse elinden kayıp düşmek üzeredir.*]

STELLA [*fark eder*]

Blanche, sen otur ve içkileri koymayı bana bırak. Bunun içine koyacak başka neyimiz olduğunu bilmiyorum. Belki buzlukta kola vardır. Bir bakar mısın tatlım, ben de...

BLANCHE

Kola olmaz tatlım, hayır bu gece sinirlerime iyi gelmez. Nerede o...? Şey nerede? Hımmm...

STELLA

Stanley mi? Bowlingde. Bowlingi seviyor. Şey düzenliyorlar...-aa soda buldum!- turnuva...

BLANCHE

Bulman gereken sadece su, bebeğim. Endişelenme, kardeşin bir ayyaş değil, yalnızca sarsılmış, terlemiş, yorulmuş ve kirlenmiş. Şimdi otur da bana burayı anlat bakalım. Böyle bir yerde ne yapıyorsun, Stella?

STELLA

Şimdi, Blanche...

BLANCHE

Ha, ikiyüzlü olmayacağım, çok dürüstçe eleştireceğim. Asla, asla ve asla, böyle bir yeri rüyamda bile göremezdim. Sadece Poe... Böyle bir yeri sadece Bay Edgar Allan Poe düşleyebilir doğrusu. Dışarıdakiler de perili Weir koruluğu herhalde! [*Güler.*]

STELLA

Hayır tatlım, onlar sadece tren rayları.

BLANCHE

Şimdi, şakayı bir kenara bırakalım. Neden bana anlatmadın? Neden bana yazmadın tatlım? Neden beni haberdar etmedin?

STELLA [*dikkatlice kendine bir içki koyar*]

Neyi anlatacaktım, Blanche?

BLANCHE

Neden bu şartlarda yaşamak zorunda olduğunu.

STELLA

Durumu fazla abartmıyor musun? O kadar da kötü değil. New Orleans başka şehirlere benzemez.

BLANCHE

Bunun New Orleans'la bir ilgisi yok. Diyebilirsin ki... Afedersin bebeğim. [*Bir an duraklar.*] Konu kapanmıştır!

STELLA [*anlamlı*]

Teşekkürler.

[*Kısa bir sessizlik, Blanche ona bakar, o Blanche'a gülümser.*]

BLANCHE [*elinde titreyen bardağa bakar*]

Sen benim dünyadaki tek varlığımsın ve beni gördüğüne sevinmedin!

STELLA [*içtenlikle*]

Neden Blanche? Bunun doğru olmadığını sen de biliyorsun.

BLANCHE

Sevindin değil mi? Ne kadar sessiz olduğunu unutmuşum.

STELLA

Bana hiçbir zaman çok fazla konuşma fırsatı vermedin. Onun için senin yanında sessiz kalmaya alıştım.

BLANCHE [*üstü kapalı*]

İyi bir alışkanlık... [*Sonra aniden*] Bahar dönemi bitmeden nasıl olup da okuldan kurtulup buralara gelebildiğimi sormadın.

STELLA

Şey... İsteseydin bana anlatacağını düşünmüştüm.

BLANCHE

Kovulduğumu düşündün değil mi?

STELLA

Hayır.. Ben düşündüm ki... İstifa etmiş olabilirsin.

BLANCHE

Yaşadıklarım beni çok yordu. Sinirlerim alt-üst olmuştu. [*Sinirli, sigara sarar.*] Az kalsın delirecektim. Bay Graves de -Bay Graves lisenin yöneticisidir- bana biraz izin kullanmamı önerdi. Bütün bunları telgrafla anlatamazdım. [*İçkisini çabucak içer.*] Ohhh... İçim ferahladı, rahatladım.

STELLA

Bir tane daha alır mısın?

BLANCHE

Hayır, limitim bir tane.

STELLA

Emin misin?

BLANCHE

Görünüşüm hakkında hiçbir şey söylemedin.

STELLA

Gayet iyi görünüyorsun.

BLANCHE

Nasıl da yalancısın! Gün ışığı hiçbir zaman böyle bir harabeyi açığa vurmaz. Ama sen... Sen biraz kilo almış-

sın, evet, küçük bir keklik gibi tombullaşmışsın. Ve sana çok yakışmış.

STELLA

Blanche, şimdi...

BLANCHE

Evet, evet almışsın, yoksa ne diye böyle bir şey söyleyeyim!? Kalçalarına biraz dikkat etmelisin. Ayağa kalksana.

STELLA

Şimdi olmaz.

BLANCHE

Duymadın mı? Kalk dedim! [*Stella isteksizce razı olur.*] Seni pis çocuk seni! Beyaz dantel yakana bir şey damlatmışsın. Şu saçların... Saçlarını bu tatlı yüzüne uygun bir şekilde kestirmelisin. Stella, bir hizmetçin var, değil mi?

STELLA

Hayır, zaten iki odalı yerde...

BLANCHE

Ne? İki odalı mı dedin sen?

STELLA

Bir bu, bir de... [*Mahcup olur.*]

BLANCHE

Öteki mi? [*Keskin bir gülüş atar, mahcup bir sessizlik olur.*] Çok az bir şey daha alacağım, dalga geçmeyi bırakıp düzgünce konuşabilmek için. Sonra şişeyi uzağa kaldır ki şeytana uymayayım. [*Ayağa kalkar.*] Bana şöyle bir baksana. [*Etrafında döner.*] On senedir tek gram almadığımı biliyor musun Stella? On yaz önceki aynı kilodayım. Belle Reve'i terk ettiğin yazdaki... O yaz babam öldü ve sen bizi terk ettin.

STELLA [*bitap*]

Bu inanılmaz bir şey Blanche. Nasıl böyle güzel görünebiliyorsun?

BLANCHE [*ikisi de yapmacık güler*]

Ama Stella, sadece iki tane oda var, beni nereye sıkıştıracaksınız?

STELLA

Seni burada yatıracağız.

BLANCHE

Nasıl bir yatak bu? Katlanabilirlerden mi? [*Üzerine oturur.*]

STELLA

Rahat mı?

BLANCHE

Harika tatlım. Fazla rahat yataklardan hoşlanmam. Ama iki oda arasında hiç kapı yok... Yani Stanley de var... Bu yakışık alır mı?

STELLA

Stanley Polonyalı, biliyorsun.

BLANCHE

Ah, evet. İrlandalılar gibi, değil mi?

STELLA

Aslında...

BLANCHE

Daha cahiller, değil mi? [*Aynı şekilde gülerler.*] Buradaki sevimli arkadaşlarınla tanışırken giymek için birkaç güzel kıyafet getirdim.

STELLA

Korkarım, onları pek sevimli bulmayacaksın.

BLANCHE

Nasıl yani?

STELLA

Onlar Stanley'in arkadaşları.

BLANCHE

Onlar da mı Polonyalı?

STELLA

Biraz karışık yani...

BLANCHE

Hepsi farklı farklı tipler mi?

STELLA

Hah... Evet, deyim yerindeyse.

BLANCHE

Her neyse, öyle ya da böyle, ben hoş kıyafetler getirdim ve onları giyeceğim. Sanırım otelde kalacağımı söylememi umuyorsun ama otelde kalmayacağım. Burada senin yanında olmak istiyorum, birileriyle olmalıyım, yalnız kalamam. Çünkü... Sen de fark etmişsindir... Ben pek iyi değilim. [*Sesi düşer, korkmuş görünmektedir.*]

STELLA

Biraz sinirli, hatta perişan görünüyorsun.

BLANCHE

Stanley beni sevecek mi? Veya sadece karısının ailesinden ziyarete gelen biri mi olacağım? Buna tahammül edemem.

STELLA

İyi anlaşacaksınız, tabi eğer onu... Onu daha önce çıktığımız adamlarla kıyaslamaya kalkmazsan.

BLANCHE

O, çok mu farklı?

STELLA

Evet, farklı bir adam.

BLANCHE

Ne açıdan? Yani nasıl biri?

STELLA

Aa... Aşık olduğun birini tarif edemezsin ki! Bak işte resmi... [*Blanche'a bir fotoğraf verir.*]

BLANCHE

Subay mı?

STELLA

İstihkâm Bölüğü'nde başçavuş. Bak, bunlar da madalyaları.

BLANCHE

Onunla tanıştığında bunları takıyor muydu?

STELLA

Emin ol, sadece bu metal parçalarına kapılmadım.

BLANCHE

Öyle demek isteme...

STELLA

Ama tabiî ki daha sonra kendimi alıştırmak zorunda olduğum şeyler oldu.

BLANCHE

Mesela onun bayağı oluşu. [*Stella belli belirsiz güler.*] Ona benim geleceğimi söylediğinde nasıl tepki verdi?

STELLA

Ha, Stanley henüz bilmiyor.

BLANCHE

Ona söylemedin mi?

STELLA

Çoğunlukla yollarda oluyor.

BLANCHE

Ha, seyahat ediyor yani?

STELLA

Evet.

BLANCHE

Güzel. Yani, öyle değil mi?

STELLA [*mırıldanarak*]

Ben bir gece bile uzakta olmasına dayanamıyorum.

BLANCHE

Neden Stella?

STELLA

Bir hafta kadar uzak kalınca delirecek gibi oluyorum.

BLANCHE

Ne yüce bir aşk!

STELLA

Ve geri döndüğünde dizlerine yatıp bebek gibi ağlıyorum. [*Kendi kendine gülümser.*]

BLANCHE

Sanırım aşık olmak bu demek, [*Stella ona gülümseyerek bakar.*] Stella...

STELLA

Efendim?

BLANCHE [*tedirgin bir hamleyle*]

Sanırım sana soracağımı düşündüğün soruları henüz sormadım. Ve bu yüzden benim sana anlatmam gerekenler hakkında anlayışlı olmanı bekliyorum.

STELLA

Anlamadım Blanche? [*Yüzünde kuşkulu bir ifade vardır.*]

BLANCHE

Şimdi, Stella... Bana sitem edeceksin, etmelisin de. Ama etmeden önce, şunu hesaba kat ki, bizi bırakan ve çekip giden sendin. Ben kaldım ve mücadele ettim. Sen New Orleans'a geldin ve hayatını yaşadın. Ben Belle Reve'de kaldım ve orayı çekip çevirmeye çalıştım. Bunu sitem etmek için söylemiyorum, ama bütün yük benim omuzlarıma bindi.

STELLA

Yapabileceğim en iyi şey kendi yolumu çizmekti, Blanche.

[*Blanche yoğun bir şekilde titremeye başlar.*]

BLANCHE

Biliyorum, biliyorum. Ama Belle Reve'i terk edip giden sendin, ben değil. Ben kaldım ve savaştım, içim kan ağladı, bunun için neredeyse ölüyordum.

STELLA

Şu histerik hareketlerini kes de bana ne olduğunu anlat! Savaşmak ve içinin kan ağlamasıyla ne demek istiyorsun? Bu nasıl bir...

BLANCHE

Böyle yapacağını biliyordum, Stella. Bu konuda böyle davranacağını biliyordum.

STELLA

Hangi konuda? Lütfen!

BLANCHE

Kayıp... Kaybettiğimiz şey konusunda...

STELLA

Belle Reve'i mi? Kayıp mı ettik? Hayır!

BLANCHE

Evet, Stella.

[*Masanın sarı çizgili muşambasının üzerinden birbirlerine bakarlar. Blanche başını 'evet' anlamında yavaşça sallar ve Stella masanın üzerinde kavuşturduğu ellerine bakar. "Hüzünlü Piyano"nun sesi yükselir. Blanche alnını mendiliyle siler.*]

STELLA

Ama nasıl kaybettik? Ne oldu?

BLANCHE [*ayağa kalkar*]

Sen tam da bunu soracak kişisin!

STELLA

Blanche!

BLANCHE

Evet, tam da beni bunun için suçlayacak kişisin!

STELLA

Blanche!

BLANCHE

Ben, ben... Bütün fırtına benim yüzümde ve bedenimde patladı. Bütün ölümler! Mezarlığa giden bütün o uzun yollar! Babam, annem! Margaret, o kadar kötüydü ki. Çok büyük olduğu için tabuta sığdırılamadı ve bir çöp gibi yakıldı. Sen sadece cenazelerde eve geldin Stella. Cenazeler ölümlerle karşılaştırıldığında şirin bile kalır. Cenazeler sessizdir, ama ölümler... Her zaman değil, bazen nefesleri tıkanır, bazen gıcık tutar, bazen de sana yalvarırlar 'beni bırakma' diye. Bazen yaşlı olanlar bile 'gitmeme izin verme' derler. Sanki onları durdurabilecekmişsin gibi! Ama cenazeler güzel çiçekleriyle sessizdirler... Ve ah, ne kadar güzel kutulardır onları bizden alıp götüren... Tabi, eğer onlar 'tut beni' diye bağırdıklarında başuçlarında değilsen, nefes almak için bir savaş verdiklerinden hiç bir zaman şüphelenmezsin. Hayal bile edemezsin; ama ben gördüm!' Gördüm! Gördüm! Şimdi orada oturmuş gözlerinle bana Belle Reve'i kaybetmemize sebep olduğumu mu ima ediyorsun? Bu hastalık ve ölümler kaça patladı zannediyorsun? Ölüm pahalıdır, Bayan Stella. Ve yaşlı kuzen Jessie'nin ölümü Margaret'tan hemen sonra, onunki... Yaaa... Grim Reaper kapımızın önüne çadır kurdu, Stella. Belle Reve

onun karargâhı oldu. Tatlım işte böyle kayıp gitti ellerimin arasından. İçlerinden hangisi bize miras bıraktı? Sadece zavallı Jessie -tabutunun maliyeti için yüz dolar. Bu kadardı Stella. Bir de ben ve okuldan aldığım acınası maaşım. Evet, suçla beni! Otur orada, bak bana ve evin gitmesine izin verdiğimi düşün! Ben mi izin verdim? Ya sen neredeydin? Polonyalınla yatakta!

STELLA

Blanche! Orada dur! Yeter artık! [*Çıkmaya hazırlanır.*]

BLANCHE

Nereye gidiyorsun?

STELLA

Banyoya gidiyorum, yüzümü yıkayacağım.

BLANCHE

Ah Stella, Stella, ağlıyorsun sen!

STELLA

Bu seni şaşırttı mı?

BLANCHE

Affet, ben böyle olsun isteme...

[*Erkeklerin sesleri duyulur. Stella banyoya girer, kapıyı arkasından kapatır. Adamlar göründüğünde Blanche adamlardan birinin Stanley olduğunu fark eder. Banyonun kapısı önünden kuşkuyla ön kapıya bakarak kararsızca tuvalet masasına doğru yürür. Stanley, arkasında Steve ve Mitch, girerler. Stanley kendi kapısının önünde duraksar, Steve basamaklarda, Mitch ise sağda hemen gidecekmiş gibi durmaktadır. Erkekler girerken konuşmalarının bir kısmı duyulur.*]

STANLEY

Böyle mi kaptı yani?

STEVE

Tabi ki böyle kaptı. Altı numaralı kâğıtla eski rüzgar gülünü vurdu, 300 kâğıdı aldı.

MITCH

Ona böyle şeyler anlatma, inanacak. [*Çıkmaya hazırlanır.*]

STANLEY [*Mitch'i tutarak*]

Hey, Mitch -geri gel!

[*Blanche, seslerin üzerine yatak odasında bir köşeye çekilir. Stanley'in fotoğrafını tuvalet masasından alır, bakar ve bırakır. Stanley daireye girer. Blanche fırlar ve yatağın başucundaki perdenin arkasına saklanır.*]

STEVE [*Stanley ve Mitch'e*]

Hey, yarın poker oynuyor muyuz?

STANLEY

Tabiî ki, Mitch'lerde.

[*Mitch duyar, merdivenlerden geri döner.*]

MITCH

Hayır... Hayır bizde olmaz. Annem hâlâ hasta.

STANLEY

Tamam, bizde olsun. [*Mitch tekrar çıkmaya hazırlanır.*] Ama biraları sen getir.

[*Mitch duymamış gibi yapar, 'herkese iyi geceler' diye bağırır. Şarkı söyleyerek çıkar.*]

EUNICE [*sesi uzaktan gelir*]

Yeter orada oyalandığın. Koca bir spagetti yapmıştım ama oturup kendim yedim.

STEVE [*yukarı çıkarken*]

Oyuna gideceğimizi telefon edip söylemiştim sana. [*Erkeklere.*] Jax birasından alalım.

EUNICE

Bir kere beni hiç aramadın!

STEVE

Sana kahvaltıda söyledim ve öğle arasında da aradım.

EUNICE

Neyse boş ver. İyi ki, arada bir eve uğruyorsun.

STEVE

Herkes duysun diye gazetecileri de çağırayım istersen!

[*Erkeklerden biraz daha gülme ve bağrışma sesleri gelir. Stanley mutfağa açılan kapıyı sertçe kapatır ve içeri girer. 1.70, 1.75 civarında, orta boylu ve sağlam, güçlü bir yapısı vardır. Tüm hareket ve davranışlarında hayvansı bir kabalık görülür. Delikanlılığından beri hayatının odak noktası eğlence ve kadınlar olmuştur. İkili ilişkilerinde hiçbir zaman zayıf, düşkün ve bağımlı taraf olmamış, tavukların arasında güçlü, gururlu ve kabarık tüylü horoz olmuştur. Bu eksenin dışında hayatının yan dalları da vardır; erkeklerle olan sıcak dostluğu, kaba mizah anlayışı, güzel yemek ve içki, kumar sevgisi, arabası, radyosu gibi... Tümü onun gösterişli erkekliğinin simgesidir. Bir bakışta kadınları değerlendirir, cinsel olarak sınıflandırır, aklında kabaca bir görüntüye sokar ve onlara nasıl gülümseyeceğini belirler.*]

BLANCHE [*gönülsüzce Stanley'in dikkatini çekerek*]

Sen Stanley olmalısın. Ben, Blanche.

STANLEY

Stella'nın kız kardeşi?

BLANCHE

Evet.

STANLEY

Selam. Küçük kadın nerde?

BLANCHE

Banyoda.

STANLEY

Hımmm. Buraya geleceğini bilmiyordum.

BLANCHE

Ben... şey...

STANLEY

Nereḍensin, Blanche?

BLANCHE

Şey... Ben Laurel'de yaşıyorum, neden?

[*Stanley dolaba doğru ilerler ve viski şişesini çıkartır.*]

STANLEY

Laurel'de ha? Ah, evet Laurel'de, çok güzel. Benim menzilimde değil. İçkiler sıcak havalarda daha bir çabuk bitiyor!

[*Ne kadarının dolu olduğunu görmek için şişeyi ışığa doğru kaldırır.*]

Alır mısın?

BLANCHE

Hayır. Ben çok nadir kullanırım.

STANLEY

Bazı insanlar onu çok nadir kullanırlar; ama içki onları sık sık kullanır.

BLANCHE [*baygın*]

Hah-haaa...

STANLEY

Kıyafetlerim beni sıkmaya başladı. Şunları üzerimden atsam senin için sorun olur mu? [*Gömleğini çıkarmaya başlar.*]

BLANCHE

Lütfen, lütfen rahat ol.

STANLEY

Rahat olmak benim parolamdır.

BLANCHE

Benim de. Temiz görünmek çok kolay değil. Daha yıkanmadım, hatta yüzümü bile pudralamadım ve sen geldin.

STANLEY

Bilirsin nemli şeylerle otururşan nezle olabilirsin, özellikle de eğer bowling gibi ağır bir idman yaptıysan. Sen öğretmensin değil mi?

BLANCHE

Evet.

STANLEY

Ne öğretiyorsun?

BLANCHE

İngilizce.

STANLEY

Hiçbir zaman İngilizcesi iyi bir öğrenci olamadım. Daha ne kadar buralardasın Blanche?

BLANCHE

Ben... Şimdilik bilmiyorum.

STANLEY

Buralara takılacak mısın?

BLANCHE

Kalmayı düşünüyorum. Tabi, eğer size sıkıntı vermeyeceksem.

STANLEY

Güzel.

BLANCHE

Seyahat etmek beni yordu.

STANLEY

O zaman biraz ağırdan al.

[*Pencere kenarından bir kedi acı acı miyavlar. Blanche ürker.*]

BLANCHE

O da ne?

STANLEY

Kediler. Hey Stella!

STELLA [*banyodan baygın sesi gelir*]

Evet, Stanley.

STANLEY

Deliğe düşmedin ya? [*Blanche'a sırıtır. Blanche karşılık vermeye çalışır, sessizlik olur.*] Korkarım seni olgunlaşmamış sınıfına sokacağım. Stella senden çok bahsetti. Bir aralar evliydin, değil mi?

[*Polka çalmaya başlar, daha sonra müzik sesi kısılır.*]

BLANCHE

Evet. Çok gençken.

STANLEY

Ne oldu?

BLANCHE

Adam... Adam öldü. [*Olduğu yere çöker.*] Korkarım ki, ben... fenalaşıyorum.

[*Başı ellerinin arasına düşer.*]

Sahne İki

Ertesi gün akşam üzeri, saat altı. Blanche duş almaktadır. Stella kendine çeki düzen vermektedir. Blanche'in çiçek desenli elbisesi, Stella'nın yatağının üzerinde serili durmaktadır.

Stanley dışarıdan mutfağa girer, kapıyı açık bırakır, köşeden gelen "hüzünlü piyano" sesi aralıksız devam etmektedir.

STANLEY

Bütün bu zımbırtılar da ne?

STELLA

Ah, Stan! [*Boynuna atılır ve öper, Stanley öpücüğü asil bir soğukkanlılıkla kabul eder.*] Blanche'i akşam yemeği

için Galatoire's'e, sonra da bir gösteriye götürüyorum, çünkü bu akşam senin poker akşamın.

STANLEY

Benim akşam yemeğim ne olacak, ha? Ben akşam yemeği için Galatoire's'e gitmiyorum ki!

STELLA

Senin için soğuk bir tabak hazırlayıp buzluğa koydum.

STANLEY

Hah, tam hanım evladı işi!

STELLA

Blanche'i parti bitene kadar dışarıda tutmaya çalışacağım; çünkü bunu nasıl karşılayacağını bilmiyorum. Daha sonra da Quarter'daki küçük yerlerden birine gideceğiz; bunun için bana biraz para versen iyi olur.

STANLEY

Nerede o?

STELLA

Sinirlerini yatıştırmak için küvette sıcak suyun içine uzandı. Son derece keyifsiz.

STANLEY

Ne için?

STELLA

Çok çile çekti.

STANLEY

Eee?

STELLA

Stan, Belle Reve'i kaybettik!

STANLEY

Memleketteki yeri mi?

STELLA

Evet.

STANLEY

Nasıl?

STELLA [*dalgın*]

Şey, bir şekilde feda edilmesi gerekiyordu. [*Stanley konu üzerinde düşünürken bir sessizlik olur. Stella üze-*

rindekileri çıkarıp elbisesini giyer.] İçeri geldiğinde mutlaka görünüşü hakkında güzel bir şey söyle. Ve, haa! Bebekten bahsetme. Henüz bir şey söylemedim, daha sakin bir anını bekliyorum.

STANLEY [*imalı*]

Öyle mi?

STELLA

Onu anlamaya çalış ve ona karşı nazik ol, Stan.

BLANCHE [*banyoda şarkı söylemektedir*]

"Gökyüzü mavisi sular diyarından,
Tutsak bir bakire getirdiler!"

STELLA

Bizi böylesine küçük bir yerde bulmayı beklemiyordu. Anlarsın ya, mektuplarımda bazı şeyleri olduğundan daha iyi göstermeye çalıştım.

STANLEY

Öyle mi?

STELLA

Elbisesini beğen ve ona harika göründüğünü söyle. Bu Blanche için çok önemli. Onun küçük bir zaafı!

STANLEY

Tamam, ne demek istediğini anladım. Şimdi biraz şu memleketteki yerin elden çıkarıldığı konusuna geri dönelim.

STELLA

Ha! Evet...

STANLEY

Ne iş? Şu konu hakkında biraz daha detaylı bilgi alalım.

STELLA

Sakinleşinceye kadar bu konu hakkında konuşmasak daha iyi olur.

STANLEY

Anlaşmamız bu yani, ha? Kız kardeş Blanche şu anda iş detaylarıyla rahatsız edilemez!

STELLA

Dün gece ne durumda olduğunu gördün.

STANLEY

Hı-hı, nasıl olduğunu gördüm. Şimdi şu satışın sözleşmelerine bir göz atalım.

STELLA

Ben sözleşme falan görmedim.

STANLEY

Sana herhangi bir kâğıt, tapu senedi ya da ona benzer bir şey göstermedi değil mi?

STELLA

Bir satış olmamış gibi görünüyor.

STANLEY

Eee, ne halt etmiş o zaman, bağışlamış mı? Hayır kurumuna mı?

STELLA

Şşşş! Seni duyacak.

STANLEY

Beni duyup duymaması umurumda değil. Şu kâğıtları görelim!

STELLA

Kâğıt falan yok, hiç kâğıt göstermedi, kâğıtlar umurumda değil!

STANLEY

Napolyon kanununu duydun mu hiç?

STELLA

Hayır, Stanley, Napolyon kanununu hiç duymadım. Duysam da bu konuyla...

STANLEY

Seni bir-iki hususta aydınlatmama izin ver bebeğim.

STELLA

Evet?

STANLEY

Lousiana eyaletinde, bizim Napolyon kanunumuz vardır; buna göre karıya ait olan bir şey aynı zamanda kocaya da aittir veya bunun tam tersi. Mesela, benim sahip olduğum bir parça malım varsa, ya da senin bir parça malın varsa...

STELLA

Kafam çorba oldu!

STANLEY

Peki. Sıcak küvette iliklerine kadar gevşemesini bekleyeceğim ve *onun* Napolyon kanunundan haberdar olup

olmadığını öğreneceğim. Bana öyle geliyor ki sen bir dalavereye geldin, bebeğim, dolandırıldın, Napolyon kanununa göre *ben de* dolandırıldım. Ve ben *dolandırılmaktan* hoşlanmam.

STELLA

Daha sonra ona soru sormak için çok zamanın olacak, ancak şimdi sorarsan tekrar paramparça olacaktır. Belle Reve'e ne olduğunu anlamıyorum ama sen de kız kardeşimi, beni ya da ailemden başka birini dolandırıcılıkla suçlarken ne kadar gülünç bir duruma düştüğünün farkında bile değilsin.

STANLEY

Peki, yer satıldıysa, o zaman para nerde?

STELLA

Satılmadı, *kay-be-dil-di!*

[*Stanley ağır adımlarla yatak odasına ilerler, Stella onu takip eder.*]

Stanley!

[*Stanley odanın ortasında duran elbise sandığını çekip açar ve kucak dolusu elbiseyi yere indirir.*]

STANLEY

Gözünü aç da şunlara bir bak! Bunların bir öğretmen maaşıyla mı alındığını sanıyorsun?

STELLA

Şşşş!

STANLEY

Sükse yapmak için buraya getirdiği şu tüylü şeylere, kürklere bak! Bu da nedir böyle? Som altından bir elbise, eminim! Ve bu! Bunlar da ne? Tilki parçaları! [*Kürkleri sallar.*] Gerçek tilki kürkleri, bir kilometre uzunluğunda! Senin tilki kürklerin nerde, Stella? Yumuşacık kar beyazı olanlardan bunlar, başka bir şey olamaz! Senin beyaz tilki kürklerin nerde?

STELLA

Bunlar Blanche'in uzun zamandır kullandığı ucuz yazlık kürkler.

STANLEY

Bu tür malların erbabı bir tanıdığım var. Bunlara değer biçmesi için buraya çağırabilirim. Bahse girerim ki, bunlara binlerce dolar yatırılmıştır!

STELLA

Salaklaşma Stanley!

[*Stanley kürkleri sedirin üzerine fırlatıp atar. Sonra sandıktaki küçük çekmeceyi hızla acar ve bir avuç dolusu mücevheri çıkartır.*]

STANLEY

Bakalım burada neyimiz var? Bir korsanın hazine sandığı!

STELLA

Of, Stanley!

STANLEY

İnciler! Dizi dizi inciler! Senin kız kardeşin neci, derin deniz dalgıcı mı? Som altından bileklikler de var! Senin incilerin ve altın bilekliklerin nerde?

STELLA

Şşşş, sakin ol Stanley!

STANLEY

Ve elmaslar! İmparatoriçe için bir taç!

STELLA

Bir kıyafet balosunda kullandığı yalancı elmastan bir süs tacı.

STANLEY

Yalancı elmas da nedir?

STELLA

Cam gibi bir şey.

STANLEY

Dalga mı geçiyorsun? Bu tür şeylerden anlayacak mücevher deposunda çalışan bir tanıdığım var. Bunlara değer biçmesi için buraya çağırabilirim. İşte senin büyük çiftliğin burada, ya da ondan artakalanlar!

STELLA

Ne kadar aptal ve iğrenç olduğunun farkında değilsin! Şimdi o banyodan çıkmadan kapat şu sandığı!

[*Stanley sandığı tekmeleyerek kısmen kapatır ve mutfak masasının üzerine oturur.*]

STANLEY

Kowalski'lerin ve DuBois'ların birbirinden farklı fikirleri var.

STELLA [*kızgın*]

Şükürler olsun ki gerçekten öyle! Ben dışarı çıkıyorum.

[*Beyaz şapkasını ve eldivenlerini kaptığı gibi dış kapıya yönelir.*]

Blanche giyinirken sen benimle geliyorsun.

STANLEY

Ne zamandan beri bana emir veriyorsun?

STELLA

Burada kalıp ona hakaret mi edeceksin?

STANLEY

Lanet olsun, saçmalıyorsun, ben burada kalıyorum.

[*Stella verandaya çıkar. Blanche üzerinde kırmızı saten bir bornozla banyodan çıkar.*]

BLANCHE [*canlı*]

Merhaba Stanley! Banyo yapmış, güzel kokular saçarak ve yeniden doğmuş gibi karşındayım işte!

[*Stanley bir sigara yakar*]

STANLEY

Ha, iyi.

BLANCHE [*pencerelerin perdelerini kapatır*]

Yeni elbisemi üzerime geçirirken bana biraz müsaade eder misin?

STANLEY

Tabii buyur, Blanche.

[*Blanche odalar arasındaki perdeyi çeker.*]

BLANCHE

Anladığım kadarıyla burada küçük bir iskambil partisi olacak. Ve biz bayanlar bu partiye kesinlikle davetli değiliz!

STANLEY [*imalı*]

Evet?

[*Blanche bornozunu üzerinden atar ve çiçek desenli elbisesini giyinir.*]

BLANCHE

Stella nerede?

STANLEY

Dışarıda, verandada.

BLANCHE

Senden bir iyilik isteyebilir miyim?

STANLEY

Neymiş o, merak ettim?

BLANCHE

Elbisemin arkasındaki bir kaç düğme! İçeri gelebilirsin!

[*Stanley imalı bir bakışla perdelerin arasından içeri girer.*]

Nasıl görünüyorum?

STANLEY

İyi.

BLANCHE

Çok teşekkürler! Şimdi de düğmeler!

STANLEY

Ben pek beceremem.

BLANCHE

Siz erkekler ve şu beceriksiz koca parmaklarınız. Sigarandan bir nefes alabilir miyim?

STANLEY

Kendine bir tane yaksana.

BLANCHE

Peki, sağ ol!... Sandığım patlamış gibi görünüyor.

STANLEY

Ben ve Stella eşyalarını boşaltmana yardımcı oluyorduk.

BLANCHE

Güzel de, biraz aceleye gelmiş sanki!

STANLEY

Görünüşe göre Paris'teki bazı modaevlerine baskın yapmışsın.

BLANCHE

Ha-ha! Evet, giyim benim tutkumdur!

STANLEY

Böyle bir kürk parçası sana ne kadara mal oldu?

BLANCHE

Neden sordun? Bunlar bana hayranlarımdan birinin hediyesi.

STANLEY

Sana gerçekten hayranlık duyuyor olmalı.

BLANCHE

Aa, ben gençken hayranlık uyandıran biriydim. Bir de şimdi bak! [*Işıltılı bir gülüş atar.*] Bir zamanlar çekici bulunduğumu düşünebiliyor musun?

STANLEY

İyi görünüyorsun.

BLANCHE

Senden bir iltifat beklerdim, Stanley.

STANLEY

Ben o işlere bulaşmıyorum

BLANCHE

Hangi işlere?

STANLEY

Kadınların görünüşleri hakkında iltifat işlerine. Kendisine söylenmeden güzel olup olmadığını bilmeyen hiç bir kadına rast gelmedim, bazıları kendilerini olduklarından daha güzel bile zannediyorlar. Bir keresinde bana "ben çok çekiciyim, ben çok çekiciyim!" diyen bir bebekle çıkmıştım. Ben de ona "ee ne olmuş?" demiştim.

BLANCHE

Sonra o ne dedi?

STANLEY

Hiç bir şey demedi. O söz çenesini midye gibi kapamasına yetti.

BLANCHE

Bu romantizmi bitirdi mi?

STANLEY

Konuşmayı bitirdi, o kadar. Bazı adamlar Hollywood cazibesine kapılır, bazılarıysa kapılmaz.

BLANCHE

Eminim ki sen ikinci kategoridesin.

STANLEY

Evet, doğru.

BLANCHE

Hiç bir kadının cadılığı sana sökmüyor anlaşılan.

STANLEY

Aynen öyle.

BLANCHE

Basit, dobra ve dürüstsün ve biraz da medeniyetten yoksun demeliyim. Bir kadının senin ilgini çekebilmesi için- [*Belirsiz bir jestle duraksar.*]

STANLEY [*yavaşça*]

Sermesi... kartlarını açık oynaması lazım.

BLANCHE [*gülümseyerek*]

Ben seviyesiz insanları hiçbir zaman önemsemedim. İşte bu yüzden, dün gece sen eve girdiğinde, kendi kendime dedim ki, "kız kardeşim gerçek bir adamla evlenmiş!" Tabii ki bu senin hakkın.

STANLEY [*patlar*]

Artık restimizi çekip, kozlarımızı paylaşalım!

BLANCHE [*elleriyle kulaklarını kapar*]

Ouuuuuuuuuuuuuu!

STELLA [*merdivenlerden seslenir*]

Stanley! Buraya gel ve Blanche'in giyinmesine izin ver.

BLANCHE

Giyindim bile tatlım.

STELLA

Öyle mi, o zaman sen dışarıya çık.

STANLEY

Kız kardeşinle kısa bir muhabbet ediyoruz.

BLANCHE [*ciddiye almaz, alaycı*]

Tatlım bana bir iyilik yap. Büfeye gidip bana limonlu bir kola alır mısın? İçinde küçük buz parçacıkları da olsun. Bunu benim için yapar mısın, Şekerim?

STELLA [*kararsız*]

Evet. [*Binanın köşesine doğru gider.*]

BLANCHE

Zavallı küçük şey dışarıdan bizi dinliyordu ve tahminimce seni benim kadar iyi anlamıyor. Peki, şimdi Bay Kowalski, konuşmamıza arada laf salataları olmadan devam edebiliriz. Tüm soruları cevaplamaya hazırım. Saklayacak hiçbir şeyim yok. Sorun nedir?

STANLEY

Louisiana eyaletinde Napolyon yasası diye bir şey vardır, buna göre karımın sahip olduğu mallar aynı zamanda bana da aittir -ve de tersi.

BLANCHE

Kendine has, etkileyici bir havan var!

[*Kendine koku sıkar; şakayla karışık Stanley'e de sıkar. Stanley kokuyu elinden kapar ve hızla şifoniyerin üzerine fırlatır. Blanche kafasını arkaya atarak güler.*]

STANLEY

Karımın kardeşi olduğunu bilmesem, hakkında başka düşüncelere sahip olabilirdim.

BLANCHE

Ne gibi?!

STANLEY

Aptal numarasına yatma. Bilirsin işte!

BLANCHE [*koku şişesini masanın üzerine koyar*]

Tamam. Kartlar masanın üzerinde. Bana uyar. [*Stanley'e döner.*] Biliyorum, çoğu zaman küçük yalanlar söylüyorum. Ne de olsa, bir kadının cazibesi yüzde elli yanılsamalara dayanır, ama ortada önemli bir şey varsa her zaman doğruyu söylerim ve şu bir gerçek ki; yaşadığım sürece ne kız kardeşimi, ne seni, ne de bir başkasını dolandırmam.

STANLEY

Kağıtlar nerde? Sandıkta mı?

BLANCHE

Sahip olduğum her şey bu sandığın içinde.

[*Stanley sandığa yanaşır, kapaklarını kabaca ittirir ve bölmelerini açmaya başlar.*]

BLANCHE

Tanrı aşkına ne yaptığını sanıyorsun sen! O küçük aklından neler geçiyor senin! Kanun kaçağı olduğum ve kız kardeşime ihanet etmeye kalkışacağım mı? Bırak ben yapayım! Daha çabuk ve kolay olur... [*Sandığa yanaşır ve içinden bir kutu çıkarır.*] Belgelerimi genellikle bu küçük kutu içinde saklarım. [*Kutuyu açar.*]

STANLEY

Şu alttakiler de ne? [*Bir tomar kâğıdı işaret eder.*]

BLANCHE

Bunlar aşk mektupları, eskilikten sararmış ve hepsi sadece tek bir delikanlıdan. [*Stanley tomarı kapar. Blanche şiddetle bağırır.*] Onları bana geri ver!

STANLEY

Önce ben bir göz atayım!

BLANCHE

Tek bir dokunuşun bile onlar için hakarettir.

STANLEY

Çekiştirme şunları!

[*Stanley tomarın üzerindeki kurdeleyi yırtıp okumaya çalışır. Blanche tomarı elinden kapar. Mektuplar yere saçılır.*]

BLANCHE

Bunlara dokuduğun için onları yakacağım.

STANLEY [*şaşkın, bakakalır*]

Ne halt varsa içinde?

BLANCHE [*yerde, mektupları toplamaktadır*]

Ölen bir delikanlının yazdığı şiirler. Senin beni incitmek istediğin gibi incitmiştim onu, ama bunu sen yapamazsın! Çünkü ben artık genç ve kırılgan değilim. Oysa genç kocam öyleydi ama ben -bunu hiç önemsemedim! Onları bana geri ver!

STANLEY

Onları yakacağını söylemekle neyi kastediyorsun?

BLANCHE

Üzgünüm, bir an için kendimi kaybetmiş olmalıyım. Herkesin başkalarının dokunmasını istemediği bir şeyleri vardır, bu insanın mahremiyet duygusundan kaynaklanır.

[*Bitkinlikten zayıf düşmüş görünmektedir, sert kasanın üzerine oturur ve gözlüklerini takar ve metodik bir şekilde kâğıt yığınlarını karıştırmaya başlar.*]

Ambler and Ambler. Hmmmmmm... Crabtree... Yine Ambler and Ambler.

STANLEY

Ambler and Ambler nedir?

BLANCHE

Bölgede faizle para veren bir şirket.

STANLEY

İpotek yüzünden kaybedildi o zaman?

BLANCHE [*alnını tutar*]

Evet, öyle olmuş olmalı.

STANLEY

Eğer, ve, ama gibi belirsizlik ve itiraz sözleri istemiyorum! Geri kalan kâğıtlar nedir?

[*Blanche kutuyu Stanley'e verir. Stanley kutuyu masanın üzerine koyar ve kağıtları dikkatle gözden geçirmeye başlar.*]

BLANCHE [*içinde fazlaca kâğıt olan bir zarfı çekip alır*]

Burada yüz yıllardır Belle Reve'i parça parça etkileyen binlerce belge var. Açıkça söylemek gerekirse, basiretsiz dedelerimiz, babamız, amcalarımız ve erkek kardeşlerimiz destansı zinaları için topraklarını takas ettiler. [*Bitkin bir kahkahayla gözlüklerini çıkarır.*] Dört harfli kelime bizi büyük çiftliğimizden mahrum etti -ki Stella da buna şahittir- sadece evin kendisi, Stella ve ben hariç, herkesin dinlenmeye çekildiği mezarlık da dahil olmak üzere 30 dönüm arazi kalana kadar. [*Zarfın içinden çıkardıklarını masaya yayar.*] İşte hepsi burada, bütün belgeler! Şimdi hepsini sana bahşediyorum. Al hepsini tek tek incele ve istersen hafızana işle! Düşünüyorum da, bu kağıt tomarlarının, senin büyük ve hünerli ellerinde kalması Belle Reve'in tam da hak ettiği şey!.. Stella da nerede kaldı? Limonlu kolamı getirecekti...

STANLEY

Bunları inceleyecek avukat bir tanıdığım var.

BLANCHE

Bunları ona bir kutu aspirinle birlikte sunarsın.

STANLEY [*garip bir şekilde mahcuplaşarak*]

Görüyorsun ki, Napolyon yasasına göre bir koca karısının sorunlarıyla da ilgilenmelidir. Özellikle de şimdi, bir bebek beklerken.

[*Blanche gözlerini açar, "Hüzünlü Piyano"nun sesi yükselir.*]

BLANCHE

Stella? Stella'nın bebeği mi olacak? [*Rüyada gibi*] Onun bir bebeği olacağını bilmiyordum.

[*Kalkar ve dışarı açılan kapıya yürür. Stella köşeden mukavva bir kutuyla görünür.*]

[*Stanley zarf ve kutuyu alır, yatak odasına geçer.*]

[*İç oda kararır. Evin dış cephesi aydınlanır. Blanche Stella'yı merdivenlerin bitişinde kaldırımda karşılar.*]

BLANCHE

Stella, Stella, yıldızım benim! Bebek beklemen ne güzel! Bu çok iyi. Her şey yolunda.

STELLA

Herhalde bunu sana o söyledi.

BLANCHE

Ah, galiba yasemin parfümü meraklısı bir tip değil, ama şu anda Belle Reve'i kaybettiğimize göre, belki de tam olarak kanımızı karıştırmamız gereken kişi. Her şeyi tartışıp hallettik. Biraz sarsılmış hissediyorum kendimi, ama iyi başa çıktım sanırım, güldüm ve her şey bir şakaymış gibi davrandım. [*Steve ve Pablo bir kasa birayla görünürler.*] Ona bir delikanlı gibi davrandım, güldüm ve onunla flört ettim. Evet, kocanla flört ettim! [*Adamlar yaklaştıkları sırada*] Misafirler poker partisi için geldiler. [*İki adam ikisinin ortasından geçerek eve girerler.*] Nereden gideceğiz Stella, bu taraftan mı?

STELLA

Hayır bu taraftan. [*Blanche'a yol gösterir.*]

BLANCHE [*gülerek*]

Birbirine yol gösteren iki kör!

[*Meksikalı bir satıcının bağırışı duyulur.*]

SATICININ SESİ

Kırmızı acı biber!

POKER GECESİ

Van Gogh'un, bilardo salonunu konu alan bir gece resmi vardır. Mutfak gecenin aynı bu tip bir heyecan uyandıran parlaklığını, çocukluk döneminin çiğ renklerini taşımaktadır. Mutfak masasının sarı muşambasının üzerinde yeşil cam gölgeliği olan bir abajur asılıdır. Poker oyuncuları -Stanley, Steve, Mitch ve Pablo- rengarenk giysiler içindedir. Masmavi, mor, kırmızı-beyaz çizgili ve açık yeşil gömlekleriyle ana renkler kadar kaba, dolaysız, güçlü ve erkekliklerinin doruk noktasında adamlardır. Masada dilimlenmiş karpuz, viski şişesi ve bardaklar vardır. Yatak odası daha loştur. Sadece kapı yerine kullanılan perde ve geniş pencere arasından ışık sızmaktadır.

Kağıtlar dağıtılırken bir anlığına belirgin bir sessizlik olur.

STEVE

Bu el joker var mı?

PABLO

Tek gözlü valeler* joker.

STEVE

Bana iki kart ver.

PABLO

Mitch, sen?

MITCH

Ben yokum.

PABLO

Tek.

MITCH

İçki isteyen var mı?

STANLEY

Evet, ben.

İskambil destesinde bir tek karo vale yan dönmüş olarak çizilir ve sadece tek gözü görünmektedir (ç.n.).

PABLO

Biri Chinaman's'e gidip biraz Çin yemeği getirse ya.

STANLEY

Ben burada kaybediyorum, sen yemek yemeyi düşünüyorsun! Paraları ortaya sürün! Bahisciler? Bahisciler! Kıçını masadan çek Mitch. Poker masasında kartlar, cips ve viskiden başka bir şey olmaz

[*Stanley sendeleyerek ayağa kalkar ve birkaç karpuz kabuğunu da yere düşürür.*]

MITCH

Tam havandasın, ha?

STANLEY

Kaç tane?

STEVE

Bana üç ver.

STANLEY

Tek.

MITCH

Ben yine yokum. Zaten birazdan eve dönmek zorundayım.

STANLEY

Kapa çeneni.

MITCH

Benim annem hasta. Akşam ben eve dönene kadar uyumaz.

STANLEY

Öyleyse neden onunla evde kalmıyorsun?

MITCH

O dışarı çıkmamı söylüyor, ama ben zevk almıyorum. Bu süre boyunca aklım hep onda kalıyor.

STANLEY

Of, Tanrı aşkına git o zaman!

PABLO

Elinde neyin var?

STEVE

Maça floş.

MITCH

Siz hepiniz evlisiniz ama ben o gidince yalnız kalacağım. Ben bi' lavaboya gidiyorum.

STANLEY

Çabuk dön de şekerli emzikle gönlünü alalım.

MITCH

Aman, sen dalga geçmeye devam et. [*Yatak odasından geçerek banyoya gider.*]

STEVE [*eli dağıtmaktadır*]

Yedi kart stud.* [*Dağıtırken fıkrasını anlatır.*] Çiftçinin biri bir gün evinin dışında oturmuş tavuklarına mısır atıyo'muş. Aniden yüksek bir gıdaklama sesi duymuş. Bakmış ki piliçlerden biri evin köşesini dönmüş acele acele geliyor, arkasında da bir horoz onu kovalıyor.

STANLEY [*hikâyeye tahammül edemez*]

Dağıtsana!

STEVE

Ama horoz çiftçinin mısır dağıttığını görünce frene basmış, pilicin kaçmasına izin vermiş ve mısırları gagalamaya başlamış. İhtiyar çiftçi de demiş ki; Yüce Rabbim, hiçbir zaman bu kadar aç kalmak istemem.

[*Steve ve Pablo gülerler. Kız kardeşler binanın köşesinden görünürler.*]

Pokerde bir oyun hali, her oyuncuya toplam 7 kart dağıtılır, üç kartın yüzü kapalı, dördünün yüzü açıktır (ç.n.).

STELLA

Oyun hâlâ devam ediyor.

BLANCHE

Nasıl görünüyorum?

STELLA

Çok hoşsun Blanche.

BLANCHE

Çok yorgun ve terliyim. Kapıyı açmadan önce pudralanmamı bekler misin? Çok bitkin mi görünüyorum?

STELLA

Yok canım. Bir papatya kadar tazesin.

BLANCHE

Birkaç gün önce koparılmış bir papatya.

[*Stella kapıyı açar ve girerler.*]

STELLA

Oh, oh... Bakıyorum, hâlâ oyundasınız.

STANLEY

Nerede kaldınız?

STELLA

Blanche ile birlikte bir gösteriye gittik. Blanche, bunlar da, Bay Gonzales ve Bay Hubbell.

BLANCHE

Lütfen ayağa kalkmayın.

STANLEY

Kimsenin ayağa falan kalktığı yok, meraklanma.

STELLA

Bu oyun daha ne kadar devam edecek?

STANLEY

Biz bırakmak isteyinceye kadar.

BLANCHE

Poker çok sürükleyici bir oyun. İzleyebilir miyim?

STANLEY

İzleyemezsin. Siz bayanlar, neden yukarı çıkıp Eunice ile birlikte oturmuyorsunuz?

STELLA

Çünkü saat iki buçuğa geliyor. [*Blanche yatak odasına geçer ve perdeyi yarım kapatır.*] Bir el sonra oyunu bı-

raksanız olmaz mı? [*Sandalyeyi gıcırdatır. Stella'nın kalçasına kuvvetli bir tokat atar.*]

STELLA [*sert bir şekilde*]

Hiç komik değil, Stanley.

[*Adamlar gülerler. Stella yatak odasına gider.*]

STELLA

Bu hareketi başkalarının önünde yapması beni deli ediyor.

BLANCHE

Ben bi' banyo yapayım.

STELLA

Yine mi?

BLANCHE

Sinirlerim allak bullak. Banyoda biri mi var?

STELLA

Bilmem...

[*Blanche banyonun kapısını tıklar. Mitch kapıyı açar ve dışarı çıkar. Ellerini havluyla kurulamaktadır.*]

BLANCHE

Oh, iyi akşamlar.

MITCH

Merhaba. [*Blanche'ı süzer.*]

STELLA

Blanche, bu Herold Mitchell. Kız kardeşim Blanche DuBois.

MITCH [*tuhaf bir nezaketle*]

Nasılsınız Bayan DuBois?

STELLA

Annen nasıl oldu Mitch?

MITCH

Teşekkürler, aynı işte. Gönderdiğin tatlıyı çok beğendi. Müsaadenizle...[*Yavaşça mutfağa geçer, dönüp mahcup bir tavırla boğazını temizleyerek Blanche'a bakar. Havlunun hâlâ elinde olduğunu fark eder, utangaç bir gülüşle havluyu Stella'nın eline tutuşturur. Blanche belirgin bir ilgiyle arkasından bakar.*]

BLANCHE

Bu öbürlerinden daha farklı görünüyor.

STELLA

Evet, öyledir.

BLANCHE

Daha duyarlı bir bakış açısı var.

STELLA

Annesi hasta.

BLANCHE

Evli mi?

STELLA

Hayır.

BLANCHE

Vahşi bir kurt mudur?

STELLA

Aman Blanche! [*Blanche güler.*] Öyle olacağını hiç sanmam.

BLANCHE

Ne yapar? Ne iş yapar?

[*Bluzunun düğmelerini çözer*]

STELLA

Hassas bölge yedek parça departmanında. Stanley'in gidip geldiği tesiste...

BLANCHE

Bu önemli bir iş mi?

STELLA

Hayır. Aralarında bir yere gelebilecek tek kişi Stanley.

BLANCHE

Stanley'in başarılı olabileceğini nereden anladın?

STELLA

Ona bir baksana.

BLANCHE

Baktım.

STELLA

Öyleyse anlamışsındır.

BLANCHE

Kusura bakma ama, ben Stanley'in alnında dahice parıltılar göremiyorum.

[*Bluzunu çıkarır. Pembe ipek sutyeni ve beyaz etekliği ile perdenin arasından sızan ışığın önünde durmaktadır. Oyun arka planda devam etmektedir.*]

STELLA

Bu parıltılar onun alnında değil, zeka ile de ilgisi yok.

BLANCHE

Tamam, o zaman nedir bu, neredедir? Bilmek istiyorum.

STELLA

Bu onun kendine has çekiciliği. Işıkta duruyorsun Blanche...

BLANCHE

Ah, öyle mi?

[*Blanche, sarı ışık süzmesinden çekilir. Stella Blanche'ın elbisesini çıkartır ve ona mavi bir kimono giydirir.*]

STELLA [*genç kız gibi güler*]

Onların karılarını görmelisin.

BLANCHE [*gülerek*]

Tahmin edebiliyorum. İri, etli butlu şeyler...

STELLA

Yukarı kattakini hatırlıyorsun? [*Katıla katıla güler.*] Bir keresinde [*güler*] sıvaları [*güler*] çatlatmıştı.

STANLEY

Hey piliçler, kesin şu konuşmayı!

STELLA

Bizi duyamazsın bile.

STANLEY

İyi de, siz beni duyuyorsunuz. Sessiz olun dedim!

STELLA

Burası benim evim. İstediğim kadar konuşurum.

BLANCHE

Stella, kavga başlatma.

STELLA

Çakır keyif olmuş! Birazdan geliyorum.

[*Stella banyoya girer. Blanche kalkar ve acele etmeden beyaz küçük radyonun yanına geçer ve radyoyu açar.*]

STANLEY

Tamam Mitch, var mısın?

MITCH

Ben -yoo... Ben yokum.

[*Blanche tekrar ışık huzmesine girer. Kollarını kaldırır ve gerinir, sonra tekrar tembelce gelir ve sandalyeye oturur.*]

[*Radyoda rumba müzik çalmaktadır. Mitch masadan kalkar.*]

STANLEY

Kim açtı şunu?

BLANCHE

Ben açtım. Sakıncası mı var?

STANLEY

Kapat şunu!

STEVE

Bırak da kızlar müzik dinlesin.

PABLO

Tabii, bence iyi, bırak açık kalsın!

STEVE

Xaviar Cugat'a benziyor.

[*Stanley fırlar, radyoya gider ve kapatır. Sandalyede oturan Blanche'ın önünde duraksar. Blanche çekinmeksizin Stanley'in yüzüne bakar. Stanley tekrar gidip poker masasına oturur.*]

[*Adamlardan ikisi hararetle tartışmaya başlar.*]

STEVE

Sen öyle demedin.

PABLO

Öyle demedim mi Mitch?

MITCH

Ben dinlemiyordum.

PABLO

Dinlemiyorsan, ne yapıyordun?

STANLEY

Perdenin arasından onları seyrediyordu. [*Fırlayıp kaba bir şekilde perdeleri kapatır.*] Şimdi kartları yeniden dağıtın. Ya oynayalım ya da bitirelim. Bazıları kazanınca kaşınmaya başlıyor.

[*Stanley yerine dönerken Mitch kalkar.*]

STANLEY [*bağırarak*]

Otur yerine!

MITCH

Ben müdüre bi' uğrayayım. Ben yokum.

PABLO

Tabi şimdi kaşınır. Onun pantolonunun cebinde 7 tane 5 dolarlık banknot tomar halinde duruyor.

STEVE

Yarın veznenin önünde onları çeyreklik olarak bozdururken göreceksiniz.

STANLEY

Eve gittiği zaman annesinin Noel'de hediye ettiği domuz kumbarasına tek tek atacak onları. [*Eli dağıtır.*] Bu el Spit in the Ocean* oynuyoruz.

* Pokerde bir el, 5 kartla oynanır (ç.n.).

[*Mitch huzursuzca güler, perdeye doğru ilerler. İçeri girer ve durur.*]

BLANCHE

Merhaba... Küçük delikanlıların yeri şu anda meşgul.

MITCH

Bira içtik de...

BLANCHE

Biradan nefret ederim.

MITCH

Sıcak havalarda iyi gider.

BLANCHE

Hiç sanmıyorum. Beni her seferinde daha da terletir. Sigaran var mı? [*Koyu kırmızı saten sabahlığı üzerine geçirir.*]

MITCH

Tabii ki...

BLANCHE

Ne marka?

MITCH

Luckies.

BLANCHE

Ha, iyi... Ne güzel bir tabaka bu. Gümüş mü?

MITCH

Evet. İçinde yazanı okusana.

BANCHE

A, içinde bir şey mi yazıyor? Seçemedim. [*Mitch bir kibrit yakar ve tabakaya yaklaştırır.*] Oh... [*Zorlukla okuyormuş gibi yapar.*]

"Ve Tanrı buyurursa öleceğim,
Ama ölümden sonra seni daha çok seveceğim."

Bu Bayan Browning'in en sevdiğim mısralarından.

MITCH

Biliyorsun demek.

BLANCHE

Tabii ki biliyorum.

MITCH

Bu mısraların bir de hikâyesi var.

BLANCHE

Bu hikâyede bir aşk kokusu var.

MITCH

Evet, oldukça acıklı bir hikâye.

BLANCHE

Ya?

MİTCH

O kız öldü.

BLANCHE [*derin, duygulu bir şekilde*]

Yaa!

MITCH

Bana bunu verdiği zaman ölmek üzere olduğunu biliyordu. Çok tuhaf bir kızdı, çok tatlıydı, çok!

BLANCHE

Sana çok düşkün olmalı. Hasta insanların bu gibi derin, içten bağlılıkları oluyor.

MITCH

Doğru, kesinlikle öyle oluyorlar.

BLANCHE

Acı insanı içten duygulu yapıyor diye düşünüyorum.

MITCH

Kesinlikle, yüreklerindekini dışarıya vuruyor.

BLANCHE

Acıyı biraz olsun tatmış insanların içleri dışları bir oluyor.

MITCH

Bunda haklısın sanırım.

BLANCHE

Bence de haklıyım. Sen bana hiç acı çekmemiş bir insan göster. Ben de sana onun ne kadar yüzeysel olduğunu göstereyim. Beni dinle! Benim dilim biraz sivridir. Bunun sorumlusu siz erkeklersiniz. Şov saat 11'de bitti. Biz poker oyunu sebebiyle eve gelmeyip bir yerlere gitmek zorunda kaldık ve içtik. Ben bir kadehten fazlasına alışkın değilim. Sınırım iki kadehtir. Ama üç. [*Güler.*] Bu gece üç içtim.

STANLEY

Mitch!

MITCH

Ben yokum. Ben Bayan'la konuşuyorum. Bayan...

BLANCHE

DuBois.

MITCH

Bayan DuBois?

BLANCHE

Bir Fransız ismidir. "Ağaçlık" anlamına gelir. Blanche da "beyaz" demektir. Yani ikisi bir arada "beyaz ağaçlar" anlamına gelir. İlkbaharda bir meyve bahçesi gibi. Bu şekilde hatırlayabilirsin.

MITCH

Fransız mısınız?

BLANCHE

Fransız asıllıyız. İlk Amerikan atalarımız Fransız hegemonyasındanmış.

MITCH

Sen Stella'nın kız kardeşisin değil mi?

BLANCHE

Evet, Stella benim küçük, değerli kız kardeşimdir. Aslında benden daha büyük olmasına karşın ben hep ona küçüğüm derim. Çok kısa bir zaman, aramızda bir yıl ya var, ya yok. Benim için bir şey yapar mısın?

MITCH

Tabii ki, nedir?

BLANCHE

Bu şirin renkli kâğıttan yapılmış feneri Bourbon'daki bir Çin dükkanından aldım. Onu ampulün üzerine geçirebilir misin? Yapar mısın, rica etsem?

MITCH

Memnuniyetle.

BLANCHE

Kaba ve görgüsüzce hareketlere tahammül edemediğim gibi, çıplak ampullere de tahammülüm yok.

MITCH [*feneri takarken*]

Sanırım sende oldukça kaba bir grup izlenimi bıraktık.

BLANCHE

Ben koşullara kolayca uyum sağlarım.

MITCH

Bu iyi bir meziyet. Stanley ve Stella'yı ziyarete mi geldin?

BLANCHE

Stella son zamanlarda pek iyi değil. Ona bir süre yardım etmek için geldim. Çok yorgun düşmüş.

MITCH

Sen şey değil misin?

BLANCHE

Hayır, hayır. Ben kız kurusu bir öğretmenim.

MITCH

Öğretmen olabilirsin ama, kesinlikle kız kurusuna benzemiyorsun.

BLANCHE

Teşekkürler beyefendi. Çok naziksiniz.

MITCH

Demek ki öğretmenlik yapıyorsun?

BLANCHE

Evet, ha... evet.

MITCH

İlköğretimde mi, yoksa lisede mi?

STANLEY [*yüksek sesle bağırarak*]

Mitch!

MITCH

Geliyoruumm!

BLANCHE

Aman Tanrım bu ne bağırtı! Lisede öğretmenim. Laurel'de.

MITCH

Ne öğretiyorsun? Branşın ne?

BLANCHE

Tahmin et.

MITCH

Bahse girerim ki sanat veya müzik? [*Blanche ince bir kahkaha atar.*] Tabii ki yanılmış olabilirim. Matematik öğretiyor olabilirsin.

BLANCHE

Matematik asla, beyefendi, matematik asla. [*Gülerek*] Çarpım tablosunu bile doğru dürüst bilmem ben. Hayır, maalesef İngilizce öğretmeni olmak gibi bir şanssızlığım var. Bir grup lolita ve uyuşturucu bağımlısı Romeo'ya Hawthorne, Whitman ve Poe aşılamaya çalışıyorum.

MITCH

Bazıları başka konulara daha ilgili oluyor sanırım.

BLANCHE

Çok haklısın. Pek çoğu edebi miraslarını pek önemsemiyor. Ama çok sevimliler! Ve ilkbaharda onların aşkı ilk keşfedişlerini görmek çok etkileyici. Sanki daha önce hiç kimse böyle bir şey yaşamamış gibi.

[*Banyonun kapısı açılır ve Stella gelir. Blanche, Mitch ile konuşmasına devam eder.*]

Bitirdin mi canım? Bekle, radyoyu açayım.

[*Radyonun düğmelerini çevirir ve "Wien, Wien, nur du allein"* çalmaya başlar. Blanche romantik hareketlerle*

* Franz Lehar'ın operalarındaki valslerden biridir. (*Viyana, Viyana, sadece sen*) (ç.n.).

vals yapmaya başlar. Mitch keyiflenmiştir ve beceriksiz hareketlerle ona ayak uydurmaya çalışır. Dans eden bir ayı gibidir.]

[*Stanley sezdirmeden öfkeli bir şekilde kalkıp yatak odasındaki perdenin yanından geçerek gelir. Küçük beyaz radyoya doğru gider ve masanın üzerinden radyoyu kapar. Küfredip bağırarak radyoyu pencereden fırlatıp atar.*]

STELLA

Sarhoş, sarhoş, hayvan herif! [*Fırlayıp poker masasına gider.*] Siz-hepiniz, lütfen evinize gidin artık. Eğer bir parça insafınız varsa!

BLANCHE [*çılgınca*]

Stella, dikkat et-

[*Stanley Stella'nın üzerine atılır.*]

ERKEKLER [*alttan alarak*]

Sakin ol Stanley, yavaş dostum, tamam geçti artık.

STELLA

Bana elini kaldırdın-

[*Stella görüntüden kaybolur. Stanley arkasından ilerleyerek kaybolur. Kuvvetli bir rüzgar sesi duyulur. Stella*

çığlık atar, Blanche de çığlık atarak mutfağa gider, adamlar gürültünün geldiği tarafa fırlarlar. Sövme ve küfür sesleri duyulur. Bir şeyler büyük bir gürültü ile altüst olur.]

BLANCHE [*tiz bir sesle*]

Kardeşimin bir bebeği olacak!

MITCH

Bu korkunç bir şey.

BLANCHE

Delilik bu, kesinlikle delilik!

MITCH

Arkadaşlar onu buraya getirin.

[*Stanley iki adamın kolunda zorla yatak odasına getirilir. Adamlardan kurtulmaya çalışmaktadır. Sonra birdenbire dinginleşir ve onların sıkı sıkıya tuttuğu kollarının arasında sendeler.*]

[*Onunla sessiz ve müşvik bir şekilde konuşurlar. Stanley başını yanındakilerden birinin omzuna yaslar.*]

STELLA [*doğal olmayan yüksek sesle, dışarıdan*]

Gitmek istiyorum, gitmek istiyorum!

MITCH

Poker kadınların olduğu evde oynanmamalı.

[*Blanche aceleyle yatak odasına girer.*]

BLANCHE

Kız kardeşimin giysilerini istiyorum. Yukarıdaki kadında kalacağız.

MITCH

Giysiler nerede?

BLANCHE [*dolabı açar*]

Buldum onları. [*Stella'nın yanına koşturur.*] Stella, kıymetli Stella! Sevgili, küçük sevgili kardeşim, sakın korkma!

[*Kollarını Stella'ya sarar. Ve ona kapının dışına, yukarıya doğru yol gösterir.*]

STANLEY [*sersemlemiştir*]

Mesele nedir; ne oldu?

MITCH

Sadece kafayı yedin, Stan.

PABLO

Şimdi iyi ama.

STEVE

Elbette iyi benim oğlum!

MITCH

Onu yatağa yatırıp ıslak bir havlu getirin.

PABLO

Şimdi ona bir kahve iyi gelir.

STANLEY [*kısık bir sesle*]

Su istiyorum.

MITCH

Duşun altına sokmalı!

[*Adamlar Stanley'i banyoya götürürken fısıltıyla konuşurlar.*]

STANLEY

Beni rahat bırakın orospu çocukları!

[*Rüzgarın uğultusu duyulur. Su dolu dizgin akmaktadır.*]

STEVE

Hemen buradan gidelim.

[*Aceleyle poker masasına giderler, çıkarken kazandıklarını bir çırpıda masanın üzerinden toplarlar.*]

MITCH [*üzgün ama kararlı bir şekilde*]

Kadın olan evde poker oynanmamalı.

[*Kapı kapanır ve mekân öylece kalır. Köşedeki barda zenci şarkıcılar ağır ve hüzünlü "Paper Doll"u* çalmaktadırlar. Az sonra Stanley banyodan çıkar, üzerinden sular damlayan ıslak polka benekli külotuyladır.*]

STANLEY

Stella! [*Sessizlik olur.*] Güzel bebeğim beni terk etti!

[*Birdenbire hıçkırıklara boğulur. Telefona gider ve numaraları çevirir, hâlâ hıçkırıklarla titremektedir.*]

Eunice? Bebeğimi istiyorum ben! [*Biraz bekler; sonra kapatır ve tekrar numaraları çevirir.*] Eunice! Bebeğimle konuşuncaya dek aramaya devam edeceğim!

[*Ayırt edilmesi zor cırtlak bir ses duyulur. Stanley telefonu yere fırlatır. Saksofondan çıkan ahenksiz ses ve piyanonun eşliğinde odalar loşlaşırken, dışarısı sokak lambası ile aydınlanır, evin dış duvarları belirginleşir. "Hüzünlü Piyano" kısa bir müddet çalar.*

* 1940'ların başında popüler olan Johnny Black şarkısı (ç.n.).

Nihayet, yarı giyinik olan Stanley sendeleyerek verandaya çıkar, ahşap basamaklardan aşağıya, binanın önündeki kaldırıma kadar iner. Uluyan bir av köpeği gibi başını arkaya atarak karısının adını haykırmaya başlar. "Stella! Stella, sevgilim! Stella."]

STANLEY

Stell-lahhhhh!

EUNİCE [*üst katın kapısından onu azarlar*]

Kes şu ulumayı da yatağına geri dön!

STANLEY

Bebeğimi buraya istiyorum. Stella, Stella!

EUNİCE

Aşağı gelmiyor işte, vazgeç! Yoksa kanunla karşı karşıya kalırsın!

STANLEY

Stella!

EUNİCE

Bir kadını dövüp sonra tekrar geri çağıramazsın. O dönmeyecek! Ayrıca o bir bebek bekliyor!.. Ne gıcık şeysin! Seni Polonyalının eniği seni! Dilerim seni geçen se-

fer olduğu gibi itfaiye hortumuyla suya tutup sürükleyerek götürürler!

STANLEY

Eunice, ben kadınımın yanıma gelmesini istiyorum.

EUNİCE

Hıh! [*Kapıyı çarparak kapatır.*]

STANLEY [*göğü inleten bir zorbalıkla*]

STELL-LAHHHHH!

[*Düşük tonda klarnet sesi duyulur. Yukarı kattaki kapı tekrar açılır. Stella üzerindeki sabahlığıyla çürük basamaklardan aşağıya süzülür. Gözlerinde yaşların parıltısı vardır. Dağınık saçları boyun ve omzundan dökülmektedir. Bakışırlar. Halsiz bir şekilde, hırıltılarla birbirlerine sarılırlar. Stanley basamaklarda diz çöker ve Stella'nın annelik duygularını okşarcasına başını onun karnına bastırır. Şefkati, Stella'nın gözlerini adeta kör etmiştir. Stanley'in başından tutarak ayağa kaldırır. Stanley kapıyı açar, Stella'yı kucağına alır ve açık olan kapıdan geçerek karanlık evlerine doğru götürür.*]

[*Blanche yukarıdaki merdiven sahanlığında sabahlığıyla görünür. Dehşet içinde merdivenlerden aşağı iner.*]

BLANCHE

Küçük kızkardeşim nerede? Stella? Stella?

[*Kız kardeşinin dairesinin önündeki karanlık antreye girmeden duraksar. Çarpıntı tutmuş gibi nefeslenir. Evin önünde aranır. Sığınılacak bir yer arar gibi sağa sola bakınır.*]

[*Müzik yavaş yavaş yok olur. Mitch köşeden görünür.*]

MITCH

Bayan DuBois?

BLANCHE

Oh!

MITCH

Şimdi sular duruldu.

BLANCHE

Merdivenlerden aşağı koşup ona geri gitti.

MITCH

Aynen öyle.

BLANCHE

Dehşete düştüm.

MITCH

Ho-ho! Panik olacak bir şey yok. Onlar birbirleri için çıldırırlar.

BLANCHE

Ben böylesine alışkın değilim.

MITCH

Olayın, senin buraya gelmenin hemen ardından patlak vermesi şanssızlık. Ama ciddiye alma.

BLANCHE

Bu bir şiddet! Bu bir...

MITCH

Merdivenlere oturup birer sigara içelim.

BLANCHE

Kıyafetim de pek uygun değil.

MITCH

Gecenin bu saatinde fark etmez.

BLANCHE

Ne güzel bir gümüş kutu bu.

MITCH

Sana içindeki yazıyı göstermiştim değil mi?

BLANCHE

Evet. [*Kısa sessizlik sırasında, gökyüzüne bakar.*] Ne kadar çok, dünyada öyle çok karmaşa var ki... [*Mitch değişik bir şekilde öksürür.*] Nezaketin için teşekkür ederim. Şu an nezakete öyle ihtiyacım var ki...

Sahne Dört

Ertesi gün sabahın erken saatleridir. Sokağın keşmekeş gürültüsü bir koronun seslendirdiği ilahi gibidir.

Stella yatak odasında uzanmaktadır. Sabahın erken ışıklarındaki yüzü sakin ve huzurlu görünmektedir. Bir eli, yeni annelik duygularıyla karnının üzerinde durmaktadır. Öbürü renkli bir çizgi roman kitabının üzerinde sallanmaktadır. Gözleri ve dudakları Doğulu putların yüzündeki ifade misali uyuşturulmuş gibi sakindir.

Masanın üzeri önceki geceden kalanlar ve kahvaltı artıklarıyla dolu düzensiz bir görünümdedir. Stanley'in zevksiz ve gösterişli pijaması banyonun eşiğinde durmaktadır. Dış kapı hafifçe aralanmıştır ve içeri yaz havasının parlaklığı girmektedir.

Blanche bu kapıda belirir. Uykusuz bir gece geçirmiştir ve görüntüsü Stella'nın tam aksidir. İçeri girmeden önce

kapıdan doğru bakarken elinin parmak boğumlarını endişe ile ağzına götürür.

BLANCHE

Stella?

STELLA [*tembelce karşılık verir*]

Hmmh?

[*Blanche yüksek sesle sızlanarak yatak odasına koşturur. Kendini şefkatli ve duygulu bir şekilde Stella'nın yanına atar.*]

BLANCHE

Bebeğim, bebek kardeşim benim!

STELLA [*kendini geri çeker*]

Blanche, ne oldu sana?

[*Blanche kendini yavaşça toparlar, ayağa kalkarak yatağın kenarında durur. Eli ağzında kardeşine bakmaktadır.*]

BLANCHE

Gitti, değil mi?

STELLA

Stan mi? Evet.

BLANCHE

Geri gelecek mi?

STELLA

Arabayı yağlatmaya gitti. Neden sordun?

BLANCHE

Neden mi! Çılgına döndüm Stella! Bütün olanlardan sonra buraya tekrar geri dönecek kadar delirdiğine şahit oldum. Senin peşinden içeri dalmaya kalkıştım.

STELLA

Yapmadığına sevindim.

BLANCHE

Olanlar hakkında ne düşünüyorsun? [*Stella belirsizlik ifade eden bir tavır takınır.*] Cevap ver! Ne? Ne?

STELLA

Blanche, lütfen! Otur ve bağırmaktan vazgeç.

BLANCHE

Tamam Stella. Şimdi sorumu daha sakin bir şekilde tekrar edeceğim. Dün gece bu mekâna tekrar nasıl geri dönebildin? Neden, onunla yatmak zorunda mıydın?

[*Stella sakin bir şekilde yavaşça doğrulur.*]

STELLA

Blanche, senin ne kadar tezcanlı bir yapın olduğunu unutmuşum. Bu konuyu gereğinden fazla büyütüyorsun...

BLANCHE

Öyle mi?

STELLA

Evet Blanche, öyle. Bu olayın senin tarafından nasıl algılandığını biliyorum ve bu şekilde olmasından son derece üzgünüm. Ama bu senin sandığın kadar ciddi bir şey değil. Öncelikle, adamlar poker oynayıp içki içerlerken her şey olabilir. Bu durum her zaman için barut fıçısı gibidir. O ne yaptığının farkında değildi. Geri döndüğüm zaman kuzu gibi sakindi ve gerçekten de kendinden utanıyordu.

BLANCHE

Ve bu- bu her şeyi temize çıkarır öyle mi?

STELLA

Hayır, böylesine tatsız bir atışmaya sebep olmak kimse için iyi bir şey değil, ama insanlar ara sıra yapıyor işte. Stanley her zaman kırıp döker. Hatta düğün gecemizde

buraya gelir gelmez benim terliklerimden birini kaptığı gibi lambaları parçalamak için evin içinde dört dönmeye başladı.

BLANCHE

Ne, ne yaptı?

STELLA

Terliğimin topuğuyla bütün lambaların ampullerini parçaladı! [*Güler.*]

BLANCHE

Peki, sen buna müsaade mi ettin? Kaçmadın mı, bağırmadın mı?

STELLA

Aslına bakarsan bir yandan da çok etkilendim. [*Bir süre bekler.*] Eunice ile kahvaltı yaptınız mı?

BLANCHE

Şu durumda kahvaltı yapabileceğimi düşünebiliyor musun?

STELLA

Ocağın üzerinde kahve kalmıştır.

BLANCHE

Meseleye çok duyarsızsın Stella.

STELLA

Başka nasıl olabilirim ki? Radyoyu tamire götürdü. Kaldırıma çarpmadığı için sadece tek tüpü parçalanmış.

BLANCHE

Ve sen hâlâ burada durup gülümseyebiliyorsun!

STELLA

Ne yapmamı bekliyorsun?

BLANCHE

Kendine gelip gerçeklerle yüzleşmelisin.

STELLA

Sence bu gerçekler neler?

BLANCHE

Bence mi? Sen bir deli ile evlisin!

STELLA

Hayır!

BLANCHE

Evet öylesin. Senin durumun benimkinden daha berbat! Ama sen buna aldırmıyorsun! Ben bir şeyler yapacağım. Kendimi toparlayıp yeni bir hayat kuracağım.

STELLA

Eeee?

BLANCHE

Ama sen hayata teslim olmuşsun. Bu yaptığın doğru değil, sen yaşlı değilsin. Halâ kurtulabilirsin.

STELLA [*yavaşça ve vurgulayarak*]

Benim kaçmaya çalıştığım bir durumum yok.

BLANCHE [*kuşkulu*]

Ne diyorsun Stella?

STELLA

Diyorum ki; benim kurtulmayı arzuladığım hiçbir şey yok. Şu odadaki dağınıklığa bak! Şu boş şişeler! Dün gece iki kasa içkiyi bitirmişler. Bu sabah poker partilerini artık bitirmeye söz verdi. Ancak bilirsin, böylesine bir söz ne kadar süre tutulabilir? Sinema ve briç nasıl benim zevkimse bu da onun özel zevki. İnsanlar birbirlerinin özel zevklerine saygı duymalı, diye düşünüyorum.

BLANCHE

Seni anlayamıyorum. [*Stella ona doğru döner.*] Duyarsızlığını anlayamıyorum. Bu senin yarattığın bir Çin felsefesi falan mı?

STELLA

Hangisi, nasıl yani?

BLANCHE

Bu dolambaçlı gevelemeler; "Tek tüp kırılmış- biralar- şişeler- mutfaktaki dağınıklık!"- Sanki olağanüstü bir şeyler olmamış gibi! [*Stella tereddütlü bir şekilde güler, saplı süpürgeyi kapar ve avucunun içinde çevirmeye başlar.*]

BLANCHE

Bu şeyi kasten mi gözümün önünde sallıyorsun?

STELLA

Yoo...

BLANCHE

Kes şunu. Bırak o süpürgeyi. Onun için temizlik yapmanı istemiyorum.

STELLA

O halde kim yapacak? Sen mi?

BLANCHE

Ben! Ben?

STELLA

Yoo. Hiç sanmam.

BLANCHE

Dur biraz düşüneyim, kafamı çalıştırmalıyım! Elime biraz para geçse iyi olur, ancak böyle, bir çıkış yolu bulabiliriz.

STELLA

Elde para olması her zaman iyidir.

BLANCHE

Dinle beni. Şöyle bir fikrim var. [*Titreyerek tabakasın içinde bir sigara sarar.*] Shep Huntleigh'ı hatırlıyor musun? [*Stella kafasını hayır anlamında sallar.*] Shep Huntleigh'ı elbette hatırlarsın. Fakültedeyken çıkmıştım onla ve bir süre onun broşunu takmıştım. Sonra...

STELLA

Sonra?

BLANCHE

Geçen kış ona rastladım. Noel tatilinde Miami'ye gitmiştim, biliyorsun...

STELLA

Yoo..

BLANCHE

Neyse gitmiştim işte. Aslında seyahati yatırım olarak görmüştüm. Milyon dolarları olan bir adamla tanışırım diye düşünmüştüm.

STELLA

Tanıştın mı?

BLANCHE

Evet. Shep Huntleigh'la karşılaştık. Onunla Biscayne Bulvarı'nda, Noel arifesinde, gün batımında karşılaştık. Arabasına bindik -üstü açılan bir Cadillac- araba neredeyse bir sokak uzunluğundaydı.

STELLA

Trafikte oldukça elverişsiz olmalı.

BLANCHE

Petrol kuyularını bilir misin?

STELLA

Eh, biraz.

BLANCHE

Teksas'ın her yerinde petrol kuyularına sahip. Teksas tam anlamıyla onun cebine altın akıtıyor.

STELLA

Vay be.

BLANCHE

Parayı umursamayan biri olduğumu bilirsin. Bazı dönemler, lazım olduğunda para aklıma gelir. Ama o bunu yapabilir, kesinlikle yapabilir.

STELLA

Neyi yapabilir Blanche?

BLANCHE

Yani, bize bir dükkân açabilir!

STELLA

Ne çeşit bir dükkân?

BLANCHE

Şey, bir dükkân işte! Bunu karısının yarışlarda ziyan ettiklerinin yarısıyla yapabilir.

STELLA

Evli mi?

BLANCHE

Tatlım, o evli olmasaydı ben şimdi burada olabilir miydim? [*Stella gülümser. Blanche aniden ayağa fırlayıp telefonun yanına gider. Tiz bir sesle konuşur.*] Eyaletler arası nasıl konuşabilirim? Santral! Eyaletler arası...

STELLA

Bu çevirmeli bir telefon tatlım.

BLANCHE

Çevirmeli ha, ben öylesine-

STELLA

Sadece sıfırı çevireceksin.

BLANCHE

Sıfırı?

STELLA

Evet, santral için sıfırı! [*Blanche bir süre düşünür; sonra telefonu kapatır.*]

BLANCHE

Bana bir kalem ver. Küçük not kâğıtları nerede? Önce yazayım -mesajı yani.

[*Tuvalet masasına gider, yazmak için bir kâğıt mendil ve makyaj kalemini alır.*]

Şimdi bakalım... [*Kalemi ısırır.*] "Sevgili Shep, kız kardeşim ve ben çaresiz bir durumdayız."

STELLA

Pardon anlamadım!

BLANCHE

"Kız kardeşim ve ben çaresiz bir durumdayız. Detayları daha sonra anlatırım. Bu durumla ilgileneceğini... [*Kalemi tekrar ısırır.*] Bu durumla ilgileneceğini..." [*Kalemi masanın üzerine atar ve ayağa fırlar.*] Böyle dürüst yakarışlarla hiçbir yere varamayız!

STELLA [*gülerek*]

Gülünç oluyorsun tatlım.

BLANCHE

Bir şeyler düşüneceğim, bir şeyler düşünmeliyim! Gülme, bana gülme Stella! Lütfen, lütfen yapma bunu, benben cüzdanımda ne var görmeni istiyorum. İşte hepsi bu kadar! [*Aceleyle cüzdanını açar.*] Hepi topu, altmış beş sent bozuk para!

STELLA [*çekmeceli dolaba yaklaşır*]

Stanley bana düzenli bir harçlık vermez, faturaları kendi öder, ama bu sabah her şeyi tatlıya bağlamak için bana on dolar verdi. Bunun beşini sen al Blanche, gerisi bende kalsın.

BLANCHE

Oh, hayır! Stella hayır!

STELLA [*ısrarla*]

Küçük bir cep harçlığının bile senin moralini düzeltmene ne kadar yardımcı olacağını biliyorum.

BLANCHE

Hayır, teşekkürler. Ben bunu çar-çur etmeyeyim.

STELLA

Mantıklı konuş. Bu kadar parayı nasıl harcadın?

BLANCHE

Para akıp gidiyor. Su gibi harcanıyor. [*Alnını ovalar.*] Bu gün bir ara bromo* almalıyım.

STELLA

Hemen şimdi getireyim sana.

BLANCHE

Henüz değil -şimdi düşünmeye devam etmeliyim.

STELLA

Keşke olayları akışına bıraksan, en azından bir süre.

BLANCHE

Stella ben onunla birlikte yaşayamam! Sen yapabilirsin, o senin kocan. Ama ben dün geceden sonra, aramızda sadece bir perde varken onunla burada nasıl barınacağım?

STELLA

Blanche, sen dün gece onun en kötü halini gördün.

BLANCHE

Aksine, belki de onu en iyi haliyle gördüm. Nasıl da hayvani gücünü göstermekten hoşlanan bir adam. Ve de

* Suda eriyen ağrı kesici (ç.n.).

bunu mükemmel bir şekilde sergiledi. Böyle bir adamla yaşamanın tek yolu onunla yatmaktır. Bu da senin görevin, benim değil!

STELLA

Biraz dinlendikten sonra işlerin yoluna girdiğini göreceksin. Burada bulunduğun sürece hiçbir şeyi dert etmene gerek yok. Masraflar konusunda yani...

BLANCHE

İkimiz için bir plan yapmalıyım. İkimizi de buradan alıp götürecek!

STELLA

Bir şeylerden kurtulmak istediğime çok eminsin.

BLANCHE

Emin olduğum şu ki burada bu poker oyuncularıyla yaşamayı imkânsız bulacak kadar Belle Reve kültürün kalmıştır.

STELLA

Bana kalırsa bu düşüncenden fazla emin olma.

BLANCHE

Ciddi olduğuna inanamıyorum.

STELLA

Neden inanamıyorsun?

BLANCHE

Bu işin nasıl geliştiğini biraz olsun anlıyorum. Sen onu üniformalı gördün, bir subay olarak ama...

STELLA

Onu nasıl tanıdığımın önemli olduğunu sanmıyorum.

BLANCHE

Bunun insanlar arasındaki gizemli elektrikten kaynaklandığını söyleme bana. Eğer öyle ise çok güleceğim.

STELLA

Bu konu hakkında daha fazla konuşmayacağım.

BLANCHE

Tamam, konuşma o zaman.

STELLA

Ancak, bir kadınla bir erkek arasında karanlıkta gelişen bazı olaylar vardır. Bu olaylar başka her şeyi önemsiz kılabilir. [*Sessizlik olur.*]

BLANCHE

Bahsettiğin şey vahşi bir arzu. Sadece arzu! Quarter'da daracık bir sokakta bir yukarı bir aşağı gürültüyle dolaşan tramvayın adı o.

STELLA

Sen hiç o tramvaya binmedin mi?

BLANCHE

Beni buraya o getirdi. İstenmediğim ve bulunmaktan utandığım bir yere..

STELLA

Bu üstten bakan tavırlarının bir parça yersiz olduğunu düşünmüyor musun?

BLANCHE

Ben hiçbir zaman üstten bakan davranışlar sergilemedim. Öyle olduğumu da düşünmedim Stella. İnan ki öyle değilim! Durum bundan ibaret. Bu benim olaya bakış açım. Bu adamla bir kere çıkabilirsin, belki iki, bilemedin üç -tabii eğer şeytana uymuşsan. Ama onunla birlikte yaşamak? Ondan bir çocuk yapmak?

STELLA

Onu sevdiğimi söylemiştim sana.

BLANCHE

Dahası, senin için endişeleniyorum! Gerçekten senin için endişeleniyorum.

STELLA

Eğer endişelenmekte ısrarcıysan seni engelleyemem.

[*Sessizlik olur.*]

BLANCHE

Açıkça konuşabilir miyim?

STELLA

Evet konuş. Devam et. Ne kadar istersen o kadar açık konuş.

[*Dışarıda bir tren yaklaşmaktadır. Gürültü azalıncaya kadar sessiz kalırlar. İkisi de yatak odasındadırlar.*]

[*Tren gürültüsü sırasında Stanley dışarıdan gelir. Kadınların göremeyeceği bir yerde durur, kolunda paketler taşımaktadır, onların konuşmalarına kulak misafiri olur. Üzerinde bir atlet ve yağ lekeli, çizgili kaba kumaştan bir pantolon vardır.*]

BLANCHE

Şeyy... Kusura bakma ama çok bayağı bir adam.

STELLA

Evet, sanırım öyle.

BLANCHE

Sanıyorsun! Hâlâ sen onun tabiatındaki bir adamda centilmenlik olabileceğini düşünecek kadar bizim yetiştirilme tarzımızı unutmuş olamazsın Stella. Bir nebze bile yok, hayır! Keşke sadece sıradan olsa! Basmakalıp ama iyi ve erdemli biri olsa... Ama hayır! Adamda düpedüz hayvansı bir yan var! Böyle konuştuğum için benden nefret ediyorsun değil mi?

STELLA [*soğuk bir şekilde*]

Devam et Blanche, içindekileri dök.

BLANCHE

Bir hayvan gibi davranıyor, hayvani alışkanlıkları var! Onlar gibi yiyor, onlar gibi hareket ediyor, onlar gibi konuşuyor! Onda insan türünde olmayan bir şeyler var. Evet, onda maymuna benzeyen bir şeyler var. Tıpkı antropoloji derslerinde gördüğüm fotoğraflardan biri gibi. Üzerinden binlerce yıl geçmesine rağmen, ama işte karşınızda Stanley Kowalski, taş devrinden kalan tek yaratık... Balta girmemiş ormanlarda avlanıp çiğ eti evine getiriyor. Ve sen, sen burada onu bekliyorsun. Belki dövecek, belki homurdanacak, belki de seni öpecek diye. O devirde öpmek keşfedildiyse tabii... Akşam olur ve bütün maymunlar toplanır. Mağaranın önünde hep bera-

ber homurdanırlar, kafayı çeker, ilkel bir biçimde yemek yiyip iri ve hantal bedenleriyle kaba hareketler yaparlar! Onun poker gecesi! Buna bir anlamda maymunların partisi de diyebiliriz. Birileri homurdanır, diğeri bir şeyleri paylaşamaz, kavga çıkar. Tanrım! Biz belki biraz Tanrı'nın çizdiği yoldan şaştık ama, o zamandan bu yana medeniyet gelişti Stella. Sanat gibi, şiir ve müzik gibi, yaşama ışık veren pek çok şey girdi hayata. İnsanlarda duygusal gelişimler olmaya başladı. Böylece gelişmemiz gerektiğini anladık. Buna sıkı sıkı tutunup bayrağımız gibi taşıdık. Bu karanlıkta nereye doğru gittiğimizi bilmesek de yine de ileriye doğru yürümeliyiz. Bu vahşilerle birlikte geri adım atmamalı!

[*Dışarıdan başka bir tren geçer. Stanley tereddütlü bir şekilde dudaklarını yalar. Aniden sezdirmeden dış kapıya doğru geri çekilir. Kadınlar hâlâ onun geldiğinin farkına varmamışlardır. Tren gidince Stanley dış kapının önünden seslenir.*]

STANLEY

Hey, hey Stella!

STELLA [*ciddi bir şekilde Blanche'ı dinlemekteyken*]

Stanley!

BLANCHE

Stell, ben....

[*Ancak Stella sokak kapısına gitmiştir. Stanley paketleriyle her zamanki gibi içeri girer.*]

STANLEY

Merhaba Stella, Blanche geri geldi mi?

STELLA

Evet, döndü.

STANLEY

Selam Blanche [*Blanche'a sırıtır.*]

STELLA

Arabanın altına girmiş olmalısın.

STANLEY

Fritz'teki lanet teknisyenler, kıçlarının bile nerede olduğunu bilmiyorlar. Hey!

[*Stella, Blanche'ın tam önünde Stanley'e iki koluyla sıkı sıkı sarılır. Stanley güler ve Stella'nın başını gövdesine yaslar. Onun başının üzerinden perdenin arkasındaki Blanche'a sırıtmaktadır.*]

[*Işıklar yavaş yavaş azalır, bir an tek aydınlık nokta Stella ve Stanley olur. Hüzünlü piyanonun sesi trampet ve davul eşliğinde duyulmaktadır.*]

Sahne Beş

Blanche yatak odasında bir köşeye oturmuş, bir yandan bir palmiye yaprağıyla kendisini serinletirken, bir yandan da yazmayı henüz bitirdiği mektubu okumaktadır. Mektubu okurken aniden gülmeye başlar. Stella yatak odasında giyinmektedir.

STELLA

Neye gülüyorsun tatlım?

BLANCHE

Kendime, kendime, böylesine bir palavracı olduğum için. Shep'e mektup yazıyorum. [*Mektubu eline alır.*] "Sevgili Shep. Bütün yazı uçakta geçiriyorum. Oraya buraya uçarak. Kim bilir, belki ani bir kararla Dallas'a iniş yapabilirim. Ne dersin? Ha-hhaa! [*Sinirli ve çınlayan bir şekilde kahkaha atar, Shep'le gerçekten konuşuyormuş gibi gırt-*

lağını tutmaktadır.] Ne demişler; demedi deme!" Nasıl ama?!

STELLA

Hı-ıhh...

BLANCHE [*tedirgin bir şekilde devam eder*]

Kız kardeşimin arkadaşlarından çoğu yazın kuzey bölgeye gittiler. Bazılarının Körfez'de evleri var. Orada bir dizi eğlenceler, çaylar, kokteyller ve aperatif partileri düzenliyorlar.

[*Yukarıdan Hubbell'ların evinden huzursuzluk verici bir gürültü duyulur.*]

STELLA

Eunice'nin Steve ile bir sorunu var sanırım.

[*Eunice'in korkunç öfke ile bağıran sesi duyulur.*]

EUNİCE

O sarışınla senin hakkında söylenenleri duydum!

STEVE

Bu lanet olası bir yalan!

EUNİCE

Four Dueces'te oturup kalsan bunları umursamazdım ama sürekli dışarıda sürtüyorsun.

STEVE

Kim beni sürterken görmüş?

EUNİCE

Balkonda onu gözetlerken gördüm seni, ahlak zabıtasını çağıracağım.

STEVE

Sakın onu bana atma!

EUNİCE [*çığlık atarak*]

Bana vurdun! Polis çağıracağım!

[*Alüminyum bir cismin duvara çarpma sesi duyulur, ardından adamın gürleyerek bağıran sesi ve etrafa fırlatılan ve dağılan eşyaların şangırtısı. Şiddetli bir gürültü olur ve yerini derin bir sessizliğe bırakır.*]

BLANCHE [*endişeli*]

Onu öldürdü mü?

[*Eunice şeytan çarpmış görünümünde merdivenlerin başında belirir.*]

STELLA

Hayır, aşağıya iniyor.

EUNİCE

Polis, polis çağıracağım! [*Koşarak köşeden kaybolur.*]

[*Umursamazca gülerler. Stanley, yeşil ipekten bowling gömleğiyle köşeden gelir. Merdivenleri aceleyle çıkarak gürültü ile mutfağa dalar. Blanche onun sinirli bir şekilde içeri girdiğini görür.*]

STANLEY

Eun'ler deki mesele nedir?

STELLA

Steve'le kavga ettiler. Polis çağırmış mı?

STANLEY

Hayır, içki içiyor.

STELLA

Bu daha pratik bir çözüm!

[*Steve alnındaki yarayı sarmış olarak aşağı iner ve kapıdan bakar.*]

STEVE

Burada mı?

STANLEY

Hayır, hayır. Four Deuces'de.

STEVE

Azgın karı! [*Köşeden biraz mahcup bir tavırla etrafına bakınır, yapmacık bir cesaretle dönüp peşinden koşturur.*]

BLANCHE

Bunu defterime not etmeliyim. Hah-haa! Burada karşılaştığım tuhaf şeyleri defterime kaydediyorum.

STANLEY

Daha önce duymadığın hiçbir şeyle burada karşılaşamazsın.

BLANCHE

Buna güvenebilir miyim?

STANLEY

Yüzde beş yüz güvenebilirsin.

BLANCHE

Bu muazzam bir rakam. [*Stanley aniden kalkarak şifonyerin çekmecesini açar, gürültüyle kapatır ve ayakkabıları köşeye fırlatıp atar. Blanche her gürültüde hafifçe irkilir. Sonunda konuşur.*] Hangi burçtansın sen?

STANLEY [*giyinirken*]

Burç mu?

BLANCHE

Astrolojik burç. Bahse girerim ki, Koç burcundansın. Koç burcundakiler güçlü ve dinamik olurlar. Gürültüye düşkündürler. Bir şeylere çıkmaktan keyif alırlar. Orduda yeterince gürültü yapmış olmalısın, ancak artık orada olmadığına göre bunu cansız nesnelere öfkeli davranarak telafi ediyorsun.

[*Stella bu konuşma sırasında gömme dolaba gidip gelmektedir. Kafasını dolabın dışına uzatarak.*]

STELLA

Stanley Noel'den beş dakika sonra doğmuş.

BLANCHE

Oğlak burcu -keçi!

STANLEY

Sen ne burcundansın?

BLANCHE

Oh, benim doğum günüm gelecek ay, on beş eylül, Başak burcuna giriyorum.

STANLEY

Başak burcu da nedir?

BLANCHE

Başak Bakire'dir.

STANLEY [*küçümser*]

Hıh! [*Kravatını bağlarken biraz sırnaşır.*] Söylesene Shaw adında birini tanıyor musun?

[*Blanche'ın yüz ifadesi belirsiz bir şokla değişir. Kolonya şişesine uzanır, dikkatlice cevap verirken mendilini kolonya ile ıslatır.*]

BLANCHE

Eh, herkes Shaw adında birini tanır!

STANLEY

Bahsettiğimiz Shaw seninle Laurel'de karşılaşmış. Ama anladım ki o seni Hotel Flamingo'da tanıdığı başka biriyle karıştırıyor.

[*Blanche kolonyalı mendiliyle şakaklarına tampon yaparken, nefesi daralmış şekilde güler.*]

BLANCHE

Korkarım ki başka biriyle karıştırmış olmalı. Hotel Flamingo benim görülmek isteyeceğim bir yer değil.

STANLEY

Orayı biliyorsun öyleyse?

BLANCHE

Evet, orayı gördüm ve havasını kokladım.

STANLEY

Koklayabildiysen bir hayli yakınındaymışsın.

BLANCHE

Ucuz parfümün kokusu içime işledi.

STANLEY

Senin kullandığın pahalı mı?

BLANCHE

En küçük şişesi yirmi beş dolar! Neredeyse bitmek üzere. Eğer doğum günümü hatırlamak istersen bu sana bir ipucu. [*Nazikçe konuşur ama sesinden korktuğu bellidir.*]

STANLEY

Shaw seni karıştırmış olmalı. Her zaman Laurel'e gidip gelir, bundan dolayı bir yanlışı varsa bulup düzeltir.

[*Döner ve perdeye doğru gider. Blanche baygın gibi gözlerini kapatır. Mendilini şakaklarına götürürken eli titremektedir.*]

[*Steve ve Eunice köşeden gelirler. Steve'in eli Eunice'nin omzundadır, Eunice hıçkırarak ağlamakta, boşalmaktadır. Steve teselli edici sevgi sözleri söylemektedir. Sarmaşdolaş yukarı kata çıkarlarken gök gürültüsünün sesi işitilir.*]

STANLEY [*Stella'ya*]

Seni Four Dueces'de bekleyeceğim.

STELLA

Hey, bir öpücüğü hak etmedim mi?

STANLEY

Kız kardeşinin önünde olmaz.

[*Stanley dışarı çıkar. Blanche oturduğu sandalyeden kalkar. Baygın görünmektedir; panikli bir hali vardır.*]

BLANCHE

Stella! Benim hakkımda ne duydun?

STELLA

Hıı?

BLANCHE

İnsanlar sana benim hakkımda neler söylüyorlar?

STELLA

Söylemek mi?

BLANCHE

Benim hakkımda herhangi kırıcı bir dedikodu duymadın mı?

STELLA

Hayır, Blanche, elbette duymadım!

BLANCHE

Tatlım, Laurel'de sıkı bir söylenti var.

STELLA

Seninle mi ilgili Blanche?

BLANCHE

Son iki yıldır pek iyi değildim. Belle Reve ellerimin arasından kayıp gitmeye başladığından beri.

STELLA

Hepimiz bazen böyle şeyler-

BLANCHE

Ben hiçbir zaman kuvvetli ve kendine güvenen biri olamadım. Yumuşak insanlar içten içe parlarlar, ateş basar kızarırlar, yumuşak renkler takınırlar, tıpkı bir kelebeğin kanatlarındaki renkler gibi, onlar ışığın üzerine kağıttan bir fener geçirmek zorundadırlar. Yumuşak olmak yeterli gelmez. Hem yumuşak hem de çekici olmak zorundasındır. Ve simdi ben yavaş yavaş sönüyorum! Bu hileli oyunu daha ne kadar sürdürebilirim bilmiyorum.

[*Öğle üzeri akşamın alaca karanlığına dönüşmüştür. Stella yatak odasına gider ve kâğıt fenerli lambayı yakar. Elinde bir şişe alkolsüz bir içki vardır*]

BLANCHE

Beni dinliyor musun?

STELLA

Ruhsal açıdan sağlıklı olmadığın zaman seni dinlemiyorum! [*Şişedeki içecekle ilgilenir.*]

BLANCHE [*birdenbire neşelenir*]

Bu kola benim için mi?

STELLA

Başka kimin için olabilir!

BLANCHE

Harikasın sen! Bunun içinde sadece kola mı var?

STELLA [*dönerek*]

İçine alkollü bir şeyler istiyorsun anlaşılan.

BLANCHE

Evet tatlım, biraz alkol kolaya zarar vermez. Ben yapayım! Sen zahmet etme!

STELLA

Sana hizmet etmek hoşuma gidiyor Blanche. Baba evimizde olduğu gibi. [*Mutfağa gider, bir bardak bulur ve içine biraz viski doldurur.*]

BLANCHE

İtiraf etmeliyim ki hizmet görmek hoşuma gidiyor...

[*Blanche hızla yatak odasına gider. Stella elinde bardakla onun yanına gider. Blanche aniden Stella'nın boş olan elini sıkıca yakalar ve dudaklarına götürüp bastırır. Stella bu duygusunu gösterme şekline karşı utanır. Blanche boğuk bir sesle konuşur.*]

Sen -sen bana çok iyi davranıyorsun. Ama ben...

STELLA

Blanche.

BLANCHE

Biliyorum ben hiçbir zaman böyle olamayacağım. Duygusal konuşmamdan hoşlanmıyorsun. Ama tatlım inan ki anlatabildiğimden daha çok şey hissediyorum. Uzun süre kalmayacağım! Hayır kalmayacağım, sana söz veriyorum ben-

STELLA

Blanche!

BLANCHE [*kontrolsüz bir şekilde*]

Kalmayacağım, söz veriyorum, gideceğim! Çok yakında gideceğim, gideceğim gerçekten! O beni kapı dışarı edinceye kadar beklemeyeceğim.

STELLA

Aptalca konuşmayı keser misin?

BLANCHE

Evet tatlım. Nasıl doldurduğuna dikkat et, köpürüp bardaktan taşmasın!

[*Blanche tiz bir kahkaha atarak bardağı alır. Sıkıca tutar, eli titrediği için bardak neredeyse elinden düşer. Stella içkinin üzerine kola boşaltır. İçki köpürerek bardaktan taşar. Blanche yüksek sesle bir çığlık atar.*]

STELLA [*çığlıkla sarsılır*]

Aman Tanrım!

BLANCHE

Caanım beyaz eteğimin üzerine geldi!

STELLA

Oh... Mendilimi kullan. Nazikçe sil...

BLANCHE [*yavaşça toparlanır*]

Tamam, nazikçe -nazikçe

STELLA

Leke kaldı mı?

BLANCHE

Bir damla bile kalmadı. Hah-ha! Şanslıyım değil mi? [*İçkisi elinde titreyerek oturur. Bardağını iki eliyle tutarken küçük bir kahkaha atar.*]

STELLA

Niye öyle çığlık attın?

BLANCHE

Niye çığlık attığımı bilmiyorum. [*Sinirli sinirli devam eder.*] Mitch, Mitch saat yedide gelecek. Sanırım ilişkimiz konusunda tedirginim. [*Konuşmasına süratle ve nefes almadan devam eder.*] Ona bir iyi geceler öpücüğünden başka bir şey vermedim, verdiğim tek şey bu Stella. Bana saygı duymasını istiyorum. Erkekler bir şeyleri kolayca elde etmekten hoşlanmazlar. Ama öte yandan ilgilerini de çabuk kaybederler. Özellikle otuzunu geçmiş bayanlar üzerinde. Otuzun üzerindeki bayanlara -biraz kaba olacak ama- işi bitmiş gözüyle bakıyorlar. Ama ben, ben işi bitmiş biri değilim. Ona gerçek yaşımı söylemedim.

STELLA

Yaşın konusunda neden bu kadar hassassın?

BLANCHE

Gösterişli olduğum için yediğim ağır darbeler yüzünden. Demek istiyorum ki o benim kurallara bağlı, düz-

gün ve kusursuz biri olduğumu düşünüyor. Anlarsın işte. [*Keskin bir kahkaha atar.*] Onu, beni istemesi için kafalamaya çalışıyorum.

STELLA

Blanche, sen Mitch'i istiyor musun?

BLANCHE

Ben sükûnet istiyorum. Tekrar sakin bir şekilde yaşamak istiyorum. Evet, Mitch'i feci bir şekilde istiyorum! Düşünsene! Eğer gerçekleşirse burada kimseye problem olmadan yaşayabilirim...

[*Stanley beline sıkıştırdığı içki şişesiyle köşeden görünür.*]

STANLEY [*bağırarak*]

Hey, Steve! Hey, Eunice! Hey, Stella!

[*Yukarıdan keyifli sesler duyulur. Köşeden borazan ve trompet sesleri gelmektedir.*]

STELLA [*aniden Blanche'ı öperek*]

Olacak!

BLANCHE [*kuşkulu*]

Olacak mı?

STELLA

Olacak! [*Mutfağa geçerken arkasını dönüp tekrar Blanche'a bakar.*] Evet tatlım, olacak...Ama daha fazla içme! [*Kocasını karşılamak için kapıya doğru giderken sesi düşer.*]

[*Blanche elinde içki bardağıyla kendinden geçercesine oturduğu koltuğa gömülür. Eunice bir kahkaha çığlığı atarak merdivenlerden aşağı koşar. Steve keçi gibi bağırarak onun arkasından fırlar ve köşeden onun peşine düşer. Stanley ve Stella birbirlerine sarılmış, gülerek onları takip ederler.*]

[*Akşam karanlığı iyice yerleşmiştir. Four Deuces'ten gelen hafif ve hüzünlü müziğin sesi duyulur.*]

BLANCHE

Ah ben, ah ben, ah ben...

[*Blanche'ın gözleri kapanır ve palmiye yaprağından yelpazesi parmaklarının arasından düşer. Eliyle koltuğun koluna gelişi güzel birkaç kez vurur. Binanın etrafı aydınlanır.*]

[*Sokaktan genç bir adam gelir ve zili çalar.*]

BLANCHE

Girin.

[*Genç adam perdenin kenarında belirir. Blanche onu nezaketle karşılar.*]

BLANCHE

Vay, vayy... sizin için ne yapabilirim?

GENÇ ADAM

Ben "Akşam Yıldızı" için para topluyorum.

BLANCHE

Yıldızlar için para toplandığını bilmiyordum.

GENÇ ADAM

Bu bir gazete.

BLANCHE

Biliyorum, benimki soğuk bir şakaydı. Bir içki alır mısınız?

GENÇ ADAM

Hayır efendim. Teşekkür ederim. Görevdeyken içemem.

BLANCHE

İyi, tamam o zaman, bakalım... Hiç bozukluğum yok! Ben evin hanımı değilim. Onun Mississippi'deki kardeşiyim. Anlayacağınız ben gariban akrabalardan biriyim.

GENÇ ADAM

Tamam, ben daha sonra uğrarım. [*Genç adam gitmek üzereyken Blanche ona biraz yaklaşır.*]

BLANCHE

Hey! [*Genç adam ürkek bir şekilde dönüp bakar. Blanche uzun ağızlığın içine bir sigara yerleştirir.*] Ateşin var mı? [*Blanche Genç Adam'a yaklaşır. İki odanın arasındaki kapı eşiğinde dururlar.*]

GENÇ ADAM

Tabii. [*Çakmağını çıkarır.*] Her zaman düzgün çalışmaz.

BLANCHE

Sağı-solu belli olamaz ha? [*Çakmak yanar.*] Hah! Teşekkür ederim. [*Genç Adam gitmek üzereyken*] Hey! [*Tekrar geri döner, hâlâ tereddütlüdür. Blanche adama yakınlaşır.*] Şey, saat kaç?

GENÇ ADAM

Yedi çeyrek, efendim.

BLANCHE

O kadar oldu mu? New Orleans'ın zaman mevhumu olmaksızın süren uzun akşamüzeri yağmurlarını sen de sevmez misin? Avuçlarına bir miktar sonsuzluk düşer

-ve onunla ne yapılacağını kimse bilmez. [*Adamın omuzlarına dokunur.*] Aa... Yağmurda ıslanmadın mı?

GENÇ ADAM

Hayır, efendim, içeride yağmurun dinmesini bekledim.

BLANCHE

Büfede soda içerek mi bekledin?

GENÇ ADAM

Hı-hı.

BLANCHE

Çikolatalı mı?

GENÇ ADAM

Hayır, efendim, vişne.

BLANCHE [*gülerek*]

Vişne!

GENÇ ADAM

Vişneli soda.

BLANCHE

Ağzımı sulandırdın. [*Adamın yanağını hafifçe okşar ve gülümser. Sonra sandığa doğru yürür.*]

GENÇ ADAM

Gitsem iyi olacak.

BLANCHE [*onu durdurarak*]

Delikanlı!

[*Genç adam döner, Blanche sandıktan ağ gibi örülmüş bir kaşkol çıkartarak omuzlarına örter.*]

[*Sessizlik sırasında Piyanonun hüzünlü melodisi duyulur. Bu ses sahnenin bitimine, bir sonraki sahnenin başlangıcına kadar devam eder. Genç Adam boğazını temizler ve düşünceli bir şekilde kapıya doğru bakar.*]

Delikanlı! Genç, genç, genç adam! Sana hiç Bin Bir Gece Masalları'ndaki genç Prens'e benzediğini söyleyen oldu mu?

[*Genç Adam rahatsız olmuş bir şekilde gülümser, utangaç bir çocuk gibi ayakta durmaktadır. Blanche onunla tatlılıkla konuşur.*]

Evet, benziyorsun, tatlı kuzum. Buraya gel. Seni dudaklarından nazikçe ve yumuşakça bir kere öpmek istiyorum. Sadece bir kez.

[*Blanche onun kabul etmesini beklemeden hemen ona doğru atılır ve dudaklarını dudaklarına yapıştırır.*]

Haydi şimdi git, şimdi hemen! Seninle biraz daha beraber olmak güzel olurdu, ancak kendime gelmeliyim -ve çocuklardan uzak durmalıyım.

[*Genç Adam Blanche'a bir süre bakakalır. Blanche ona kapıyı açar ve şaşkınlıktan sersemlemiş durumda merdivenlerden inerken ona öpücük gönderir. O gözden kaybolduktan sonra bir süre orada hayal dünyasında bekler. Sonra elinde bir demet gülle Mitch köşede belirir.*]

BLANCHE [*neşeyle*]

Bak kim geliyormuş! Benim güllü kavalyem! Önce bana bir reverans yap... Şimdi çiçekleri verebilirsin! Ahh... Mersiii!

[*Blanche çiçeklerin üzerinden Mitch'e bakar, cilveli bir şekilde gül demetini dudaklarına götürür. Mitch mahcup bir şekilde Blanche'a bakar.*]

Aynı günün devamı sabah saat iki civarıdır. Binanın dış cephesi görülmektedir. Blanche ve Mitch gelirler. Blanche'ın sesinde ve hareketlerinde, ancak sinir hastalarında görülebilecek son derece bitkin bir hal vardır. Mitch kayıtsız ama keyifsizdir. Büyük ihtimalle Lake Pontchartrain'deki eğlence parkına eğlenmeye gittikleri, Mitch'in taşıdığı, ters dönmüş, atış galerileri ve karnavaldaki şans oyunlarında ödül olarak verilen plastik Mae West heykelciğinden bellidir.

BLANCHE [*ruhsuz bir şekilde basamaklarda durmaktadır*]

Evet? Peki...

[*Mitch tedirgin bir şekilde güler.*]

Hmm şimdi...

MITCH

Sanırım çok geç oldu ve sen yoruldun.

BLANCHE

Şu acı Meksika yemekleri yapan adam bile kapattı, ki o gecenin sonuna dek açık olur. [*Mitch tekrar tedirgin güler.*] Eve nasıl gideceksin?

MITCH

Bourbon'a kadar yürür, gece çalışan vasıtalardan birini yakalarım.

BLANCHE [*zalimce güler*]

Şu Arzu Tramvayı bu saatte hâlâ çalışıyor mudur?

MITCH [*imalı*]

Korkarım, bu akşam senin için pek eğlenceli olmadı Blanche.

BLANCHE

Senin tadını kaçırdım.

MITCH

Hayır, benim tadımı kaçırmadın, ama bütün gece seni yeteri kadar eğlendiremediğimi düşündüm.

BLANCHE

Açıkçası havaya giremedim. Hepsi bu. Hayatımda hiç bu kadar çok eğlenmeye çabaladığım halde hiç bu kadar fena çuvallamamıştım. Çaba konusunda on puan alırım. Gerçekten denedim.

MITCH

Havaya giremediysen neden çaba harcadın Blanche?

BLANCHE

Doğanın kanununa boyun eğdim.

MITCH

Hangi kanun bu?

BLANCHE

Bayanlar erkekleri eğlendirmelidir, yoksa zarlar düşmez, diyen yasa. Çantamın içinden kapı anahtarımı bulursan sevinirim. Çok yorgunken parmaklarım kavramıyor.

MITCH [*çantanın içini araştırır*]

Bu mu?

BLANCHE

Hayır tatlım, o yakında toplamak zorunda olduğum sandığımın anahtarı.

MITCH

Kısa zaman içinde buradan gideceğini mi söylemek istiyorsun?

BLANCHE

Gereğinden fazla kaldım zaten.

MITCH

Bu mu?

[*Müzik yavaş yavaş yok olur.*]

BLANCHE

Eureka! Evet tatlım, ben son bir kez gökyüzünü seyrederken sen kapıyı açar mısın? [*Verandanın trabzanına yaslanır. Mitch kapıyı açar ve Blanche'ın arkasında hantalca durur.*] Şu hep bir arada bulunan yedi yıldızı arıyorum. Yedi kız kardeş... Ama kızlar bu akşam dışarı çıkmamışlar... Ah, evet... Varlar, işte şuradalar... Tanrı onları kutsasın. Hepsi bir araya toplanmış, küçük briç partisinden evlerine dönüyorlar. Kapıyı açtın mı? Ah, harikasın! Sanırım sen de artık gitmek istiyorsun.

[*Mitch ayak sürür ve hafifçe öksürür.*]

MITCH

Eee... Sana iyi geceler öpücüğü verebilir miyim?

BLANCHE

Yapıp yapamayacağını neden her zaman bana soruyorsun?

MITCH

Beni isteyip istemediğini bilmiyorum.

BLANCHE

Her zaman kuşkulu olmak zorunda mısın?

MITCH

Bu akşam gölün kıyısındayken seni öptüm, sen...

BLANCHE

Tatlım, ben o öpücüğe itiraz etmedim ki. Öpücüğü çok sevdim. O başka bilindik bir durumdan dolayı cesaretini kırmak zorunda kaldım. Reddetmedim! Bir parçacık bile! İşin gerçeği senin tarafından arzulanmak oldukça gururumu okşadı. Ama tatlım benim bildiğim gibi sen de biliyorsun ki yalnız bir kız, dünyada tek başına kalmış bir kız, duygularını sıkı sıkı dizginlemelidir. Aksi halde kapılıp gider.

MITCH [*ciddi*]

Kapılıp gider mi?

BLANCHE

Sanırım sen kapılıp gitmeye meyilli kızlarla birlikte olmaya alışmışsın. İlk günden hem de ilk buluşmada kendini kaybedenlere!

MITCH

Ben seni gerçekten olduğun gibi beğeniyorum, çünkü hayatım boyunca senin gibi birini tanımadım.

[*Blanche Mitch'e imalı bir şekilde bakar. Tam gülerken ağzını eliyle kapatır.*]

MITCH

Bana mı gülüyorsun?

BLANCHE

Hayır, tatlım. Evin beyefendisi ve hanımefendisi henüz eve dönmediklerine göre içeri girebilirsin. Gecenin sohbetini yaparız. Işıklar sönük kalsın. Yapalım mı?

MITCH

Tamam, sen nasıl istersen.

[*Blanche onu mutfağa götürür. Binanın dış duvarları kararır, iki odanın içi loş şekilde görülebilecek kadar aydınlanır.*]

BLANCHE [*ön odadayken*]

Öbür oda daha rahat, oraya geçelim. Bu karanlıkta içki arıyordum da, bu gürültü ondan.

MITCH

İçki mi içeceksin?

BLANCHE

Senin içmen gerektiğini düşündüm. Gece boyunca çok endişeli ve gergin bir halin vardı. Ben de öyleydim. İkimiz de endişeli ve gergindik ve şimdi birlikteliğimizden geriye kalan az zamanımızda bir şeyler yapmak istedim *-joie de vivre!** Bir mum yakayım.

MITCH

İyi olur.

BLANCHE

Böyle çok bohem görünüyoruz. Paris Left Bank'ta küçük bir sanatçı kafe'sinde oturur gibi yapalım. [*Kalan mumu yakar ve bir şişenin tepesine geçirir.*] *Je suis la Dame aux Camellias! Vous etes- Armand!*** Fransızca anlar mısın?

MITCH [*şiddetle*]

Hayır. Hayır ben-

Yaşasın!
Ben Kamelyalı Kadınım! Siz Armand'sınız!

BLANCHE

*Vaulez-vous couches avec moi ce soir? Vous ne comprenez pas? Ah, quelle dommage!** Aa, bu çok iyi demek istedim... Biraz içki buldum! Bir şey ilave etmeksizin iki fırtlık kadar var tatlım.

MITCH [*şiddetle*]

Bu iyi işte.

[*Blanche yatak odasına içkiler ve mumla girer.*]

BLANCHE

Otursana! Neden ceketini çıkarıp yakanı gevşetmiyorsun?

MITCH

Böyle kalsın daha iyi.

BLANCHE

Hayır, rahatlamanı istiyorum.

MITCH

Terimden dolayı utanırım ben. Gömleğim üzerime yapışmış durumda.

---

* Bu gece benimle yatmak ister misiniz? Beni anlamıyor musunuz? Ah, ne yazık!

BLANCHE

Terlemek sağlıklıdır. İnsanlar terlemezlerse beş dakika içinde ölürlermiş. [*Mitch'in ceketini çıkartır.*] Çok güzel bir ceket. Bunun kumaşı nedir?

MITCH

Buna alpaka yünü diyorlar.

BLANCHE

Haa. Alpaka.

MITCH

Alpaka çok hafif olan bir kumaştır.

BLANCHE

Ooo. Hafif alpaka kumaş.

MITCH

Özellikle yazın yelek giymeyi sevmiyorum. Çünkü içinde terliyorum.

BLANCHE

Öyle mi?

MITCH

Ve üzerimde de düzgün durmuyor. İri yapılı adamlar hantal görünmemek için ne giyindiklerine dikkat etmek zorundadırlar.

BLANCHE

Sen çok iri değilsin.

MITCH

Öyle mi düşünüyorsun?

BLANCHE

Narin tiplerden değilsin. Güçlü bir kemik yapın ve gösterişli bir fiziğin var.

MITCH

Teşekkür ederim. Geçtiğimiz Noel'de beni New Orleans Atletizm Kulübüne üye seçtiler.

BLANCHE

Aaa. Ne güzel.

MITCH

O güne dek aldığım en iyi armağandı. Orada ağırlıklarla çalışıp yüzerek formumu korudum. Oraya başladığım

zaman göbek kaslarım yumuşamaya başlamıştı ama şimdi oldukça sert. Öylesine sert ki adamın biri yumruk atsa canım acımaz. Bir yumruk atsana! Haydi! Gördün mü? [*Blanche hafifçe vurur.*]

BLANCHE

Mükemmel. [*Elini göğsüne koyar.*]

MITCH

Blanche kaç kiloyum sence?

BLANCHE

Yaklaşık olarak söylemem gerekir -seksen mi?

MITCH

Bir tahmin daha yap.

BLANCHE

O kadar değil mi yani?

MITCH

Hayır, daha fazla.

BLANCHE

Uzun boylu olduğuna göre o kadar kiloyu hantal görünmeden de taşıyabilirsin.

MITCH

Ben doksan beş kiloyum, çıplak ayakla, ayakkabıları çıkarınca yani, bir seksen yedi boyundayım. Çıplak haldeki ağırlığım bu.

BLANCHE

Aman Tanrım! Bu dehşet verici bir şey.

MITCH [*sıkılmıştır*]

Benim kilom konuşmak için pek ilginç bir konu değil. [*Bir an tereddüt eder.*] Seninki ne kadar?

BLANCHE

Kilom mu?

MITCH

Evet.

BLANCHE

Tahmin et!

MITCH

Seni kucağımda kaldırmam lazım.

BLANCHE

Samson! Haydi kaldır beni. [*Mitch arkasından gelerek Blanche'ı belinden kavrar ve kolayca havaya kaldırır.*] Eeee?

MITCH

Bir tüy kadar hafifsin.

BLANCHE

Hah-haa! [*Mitch Blanche'ı yere indirir ama elleri hâlâ onun belindedir. Blanche yapmacık bir çekingenlikle konuşur.*] Şimdi beni bırakabilirsin.

MITCH

Ha?

BLANCHE [*neşeli*]

Ellerinizi belimden çekebilirsiniz dedim bayım. [*Mitch beceriksiz bir şekilde Blanche'a sarılır. Blanche nazikçe azarlar.*] Mitch, Stanley ve Stella'nın evde olmayışı senin centilmence davranmanı engellemez.

MITCH

Sınırları aştığım zaman bana bir tokat atabilirsin.

BLANCHE

Buna gerek yok. Sen dünyada nesli tükenmek üzere olan gerçek beyefendilerden birisin. Benim hakkımda, katı kuralları olan kız kurusu bir öğretmen veya ona benzer bir şekilde düşünmeni istemiyorum. Ben -sadece...

MITCH

Ha?

BLANCHE

Sanırım benim biraz -demode fikirlerim var! [*Mitch'in yüzünü görmemesi için gözlerini çevirir. Mitch ön kapıya doğru ilerler. Aralarında belirgin bir sessizlik olur. Blanche oflayıp puflar, Mitch mahcup bir şekilde öksürür.*]

MITCH [*sonunda sessizliği bozar*]

Bu gece Stanley ve Stella neredeler?

BLANCHE

Yukarıdaki Bay ve Bayan Hubbell'larla dışarı çıktılar.

MITCH

Nereye gittiler?

BLANCHE

Loew's State'de bir gece yarısı filmine gitmeyi planlıyorlardı sanırım.

MITCH

Bir gece de hep beraber dışarı çıkabiliriz.

BLANCHE

Hayır. Bu iyi bir plan olmayabilir.

MITCH

Neden?

BLANCHE

Sen Stanley'in eski bir arkadaşı değil misin?

MITCH

Savaşta aynı birlikteydik.

BLANCHE

Sana her şeyi anlatır değil mi?

MITCH

Elbette.

BLANCHE

Sana benim hakkımda bir şey anlattı mı?

MITCH

Fazla bir şey anlatmadı.

BLANCHE

Konuşma şeklinden benim hakkımda bir şeyler söylediğini sezdim.

MITCH

Yoo... Fazla bir şey söylemedi.

BLANCHE

Söylediği kadarıyla bana karşı tutumunun ne olduğunu söyler misin?

MITCH

Bunu neden soruyorsun?

BLANCHE

Şey...

MITCH

Onunla geçinemiyor musunuz?

BLANCHE

Sence?

MITCH

Seni anlamadığını düşünüyorum.

BLANCHE

Evet, basitçe böyle. Stella bebek beklemeseydi burada olanlara tahammül edemezdim.

MITCH

Stanley sana iyi davranmıyor mu?

BLANCHE

Tahammül edilemez derecede kaba biri. Beni incitmek için her yolu deniyor.

MITCH

Ne gibi Blanche?

BLANCHE

Aklına gelebilecek her şey işte.

MITCH

Bunu duyduğuma şaşırdım.

BLANCHE

Sahi mi?

MITCH

Evet, birinin sana kabalık edebileceğini düşünemiyorum.

BLANCHE

Bu oldukça iğrenç bir durum. Burada hiç mahremiyet olmadığını görüyorsun. Geceleri bu iki odayı ayıran şey sadece bu perde. O, geceleyin iç çamaşırlarıyla odalar arasında dolaşıp duruyor. Ona banyonun kapısını kapatmasını bile ben söylüyorum. Bu çeşit bayağılıklar gerekmez. Muhtemelen evden neden taşınmadığıma şaşırıyorsundur. Sana açıkça anlatabilirim. Bir öğretmenin maaşı onun yaşaması için gerekli olanları karşılamaya güç bela yeter. Geçen yıl hiç para biriktiremediğimden yaz için buraya gelmek zorunda kaldım. Bu nedenle kız kardeşimin kocasına katlanmak zorundayım. Duruma bakılırsa bütün karşı fikirlerine rağmen o da bana katlanmak zorunda. Eminim ki benden nasıl nefret ettiğini anlatmıştır sana.

MITCH

Onun senden nefret ettiğini sanmıyorum.

BLANCHE

Benden nefret ediyor. Yoksa niye hakaret etsin ki? Onu ilk gördüğüm zaman kendi kendime bu adam benim

celladım diye düşündüm. Bu adam benim sonum olacak, tabii eğer...

MITCH

Blanche

BLANCHE

Evet, tatlım?

MITCH

Sana bir soru sorabilir miyim?

BLANCHE

Evet. Nedir?

MITCH

Sen kaç yaşındasın?

[*Blanche sinirli bir tavır takınır.*]

BLANCHE

Neden bilmek istiyorsun?

MITCH

Anneme senden söz edince "Blanche kaç yaşında," diye sordu. Tabii buna cevap veremedim. [*Bir sessizlik daha olur.*]

BLANCHE

Annene benden mi söz ettin?

MITCH

Evet.

BLANCHE

Neden?

MITCH

Anneme senin ne kadar hoş olduğunu ve senden hoşlandığımı söyledim.

BLANCHE

Bunu söylerken ciddi miydin?

MITCH

Sen de biliyorsun ki öyleydim.

BLANCHE

Annen benim yaşımı neden öğrenmek istedi?

MITCH

Annem hasta.

BLANCHE

Bunu duyduğuma üzüldüm. Durumu kötü mü?

MITCH

Uzun yaşamayacak. Belki birkaç ay daha.

BLANCHE

Yaa...

MITCH

Bir yuva kurmadığım için endişeleniyor.

BLANCHE

Hımm...

MITCH

Yuva kurmamı istiyor. Şeyden önce... [*Sesi boğuklaşır ve iki kere boğazını temizler, gergin bir şekilde ellerini cebine sokup çıkartır.*]

BLANCHE

Onu çok seviyorsun değil mi?

MITCH

Evet.

BLANCHE

Bence sadakat yönün çok kuvvetli. O vefat edince yapayalnız kalacaksın, değil mi? [*Mitch boğazını temizler, evet anlamında kafasını sallar.*] Bunun ne demek olduğunu bilirim.

MITCH

Yalnızlığın mı?

BLANCHE

Ben de birini sevmiştim ve o sevdiğim insanı kaybettim.

MITCH

Öldü mü? [*Blanche pencerenin önüne gider ve pencerenin eşiğinden dışarı bakar, kendine bir içki daha koyar.*] Bir adam mıydı?

BLANCHE

Bir delikanlıydı, sadece bir delikanlı, ben o zamanlar çok genç bir kızdım. On altı yaşımdayken aşkı keşfettim. Birdenbire ve her yönüyle. Hani hep yarısı gölgede kalmış bir şeye bir anda kör edici bir ışık tutarsın ya, işte öyle bir etki yarattı bu bende. Ama şanssızdım. Aldatıldım. Bu delikanlıda değişik bir şeyler vardı. En ufak kadınca bir görüntüsü olmamasına rağmen bir erkeğe yakışmayacak şekilde tedirgin, nahif ve hassastı. Aslında her şey açıkça ortadaydı. O bana yardım istemek için geldi ama ben bunu bilmiyordum. Evlenene kadar hiçbir şeyin farkına varamadım. Kaçıp geri geldiğimizde

tek bildiğim, bilmeden onu hayal kırıklığına uğrattığım ve ihtiyacı olduğu ama dile getiremediği yardımı ona veremediğimdi. O batıyordu ve bana elini uzatmıştı. Ama onu çekip çıkarmadım, onunla birlikte gömüldüm! Bunu fark edemedim. Ona olan koşulsuz sevgimin, ne ona ne de kendime yardım edemediğinin dışında hiçbir şeyin farkında değildim. Daha sonra aklına gelebilecek en kötü şekilde ortaya çıktı. Bir gün aniden içerisini boş sandığım odaya girdim. Oda boş değildi, içeride iki kişi vardı. Biri evli olduğum delikanlı, diğeri ondan daha yaşlı, yıllardır arkadaşlığını sürdürdüğü başka bir adam.

[*Dışarıdan yaklaşan lokomotifin sesi duyulur. Blanche elleriyle kulaklarını kapatarak yere çömelir. Lokomotifin lambası gürültüsü geçinceye kadar içeriyi aydınlatır. Gürültü uzaklaşınca Blanche yavaşça doğrulur ve konuşmasına devam eder.*]

Daha sonra hiçbir şey olmamış gibi davrandık. Evet, üçümüz birlikte arabayla Moon Lake Gazino'suna gittik, yol boyunca içki içip güldük.

[*Polka müzik hafiften duyulur ve bir süre aralıklarla devam eder.*]

Viyana dansı yaptık! Dansın ortasında evli olduğum adam aniden beni bırakarak gazinodan kaçıp gitti. Birkaç dakika sonra bir silah sesi duyuldu!

[*Polka müziği aniden kesilir. Blanche dimdik ayağa kalkar. Polka en yüksek tonda yeniden çalmaya başlar.*]

Dışarı fırladım, herkes dışarı çıktı. Hepimiz koşup, gölün kıyısındaki o korkunç şeyin başında toplandık. Ben

kalabalıktan dolayı fazla yaklaşamadım. Sonra biri kolumdan yakaladı. "Daha fazla yaklaşma! Geri gel! Görmek istemezsin!" dedi. Görmek mi? Neyi görecektim? Allan! Allan! Kır saçlı çocuk! diyen sesleri duydum. Tabancanın namlusunu ağzına sokmuş ve ateşlemişti. Bundan dolayı kafasının arkası uçmuştu.

[*Blanche ileri-geri sallanır ve yüzünü kapatır.*]

Çünkü ben ona dans pistindeyken, kendime hakim olamayıp aniden, "gördüm, biliyorum, beni tiksindirdin" demiştim. Yanan hayat ışığı artık sönmüştü ve o zamandan bu yana asla şu mutfak lambasından daha kuvvetli yanmadı.

[*Mitch beceriksizce yerinden kalkar ve Blanche'a doğru biraz yanaşır. Polka müziğin sesi artar, Mitch Blanche'ın yanında durmaktadır.*]

MITCH [*yavaşça onu kollarının arasına alır*]

Senin birine ihtiyacın var. Benim de öyle... Benimle birlikte olmaya var mısın Blanche?

[*Blanche bir süre Mitch'e dalgın bakar. Sonra gözyaşları içinde onu bağrına basar. Hıçkırıklarla konuşmaya gayret eder ama kelimeler ağzından çıkmaz. Mitch Blanche'ı alnından, gözlerinden ve sonunda dudaklarından öper. Polka ezgisi kaybolur. Blanche'ın hıçkırık sesi yavaşlar.*]

BLANCHE

Tanrı bazen çok çabuk çözüm buluyor.

Sahne Yedi

Eylül ortasında bir akşamüzeridir.

Perde açıktır ve masa, bir doğum günü akşam yemeği için pasta ve çiçeklerle donatılmıştır. Stella hazırlıkları tamamlarken Stanley içeri girer.

STANLEY

Bütün bu hazırlıklar ne için?

STELLA

Bu gün Blanche'ın doğum günü, tatlım.

STANLEY

O burada mı?

STELLA

Banyoda.

STANLEY [*taklit ederek*]

"Bir şeyleri temizliyor."

STELLA

Öyle de diyebiliriz.

STANLEY

Ne zamandan beri orada?

STELLA

Tüm öğleden sonra.

STANLEY [*taklit ederek*]

"Sıcak küvetin içinde demleniyor."

STELLA

Evet.

STANLEY

Hava neredeyse yüz derece, o sıcak küvetin içinde keyif yapıyor.

STELLA

Sıcak banyonun akşam için onu yatıştıracağını söyledi.

STANLEY

Sen de onun için dışarıya çıkıp kola alıyorsun değil mi? Ve Majestelerine küvette servis yapıyorsun. [*Stella omuz silker.*] Bi' dakika şuraya otursana.

STELLA

Stanley, yapacak işlerim var.

STANLEY

Otur dedim! Şu ablanın sonu benim elimden olacak, Stella.

STELLA

Blanche'le uğraşmayı bırak, Stanley.

STANLEY

Bu kız bana, bayağı, dedi.

STELLA

Son zamanlarda ona yanlış yaklaşıyorsun Stanley. Blanche çok hassas bir insan, şunu bilmen gerekir ki Blanche ve ben seninkinden çok daha değişik koşularda büyüdük.

STANLEY

Ben söylemiştim ama. Söyledim, söyledim ve söyledim! Burada bizi bir sürü yalanla uyuttuğunu bilmiyor musun?

STELLA

Hayır, bilmiyorum ve...

STANLEY

Sen bilmiyorsun ama söylüyor işte. Ama şimdi kirli çamaşırlar ortaya döküldü. Ben hakkında bir şeyler öğrendim.

STELLA

Nasıl şeyler?

STANLEY

Daha önceden şüphelendiğim şeyler. Şimdi çok sağlam kaynaklardan delillerim var.

[*Blanche banyoda Stanley'in şivesiyle çok sesli olarak söylenen popüler bir halk şarkısını söylemektedir.*]

STELLA [*Stanley'e*]

Sesini alçaltsana!

STANLEY

Sanki kanarya kuşu mübarek, ha!

STELLA

Kardeşim hakkında ne gibi bulgular edindiğini bana şimdi sesini yükseltmeden söyle lütfen.

STANLEY

Birinci yalan; şu takındığı hassas tavır. Sen onun sadece Mitch'le neler yaptığını biliyorsun. Mitch onun bir erkekle öpüşmekten öteye gitmediğini düşünüyor. Oysa senin kız kardeşin Blanche açmamış bir çiçek değil! Hah-haa... Ne çiçek ama!

STELLA

Ne duydun ve de kimden?

STANLEY

Bizim tesiste satın alma işlerine bakan bir adam var, yıllardır Laurel'e gidip gelir. O ve bütün Laurel halkı onun hakkındaki her şeyi biliyor. Amerikan Başkanı gibi meşhur olmuş Laurel'de. Bir farkı hiçbir parti tarafından itibar görmeyişi! Bizim satınalma sorumlusu orada Flamingo diye bir otelde kalır.

BLANCHE [*kaygısızca şarkı söylemektedir*]

"De ki, o sadece kağıttan bir ay, karton denizin üstünde
kayıp gider...
Onun yalan olduğunu bilirsin, bana inandıysan eğer!"

STELLA

Flamingo'da ne olmuş?

STANLEY

Blanche'da orada kalıyormuş.

STELLA

Benim kardeşim Belle Reve'de yaşıyordu.

STANLEY

Bu olay sizin evinizin onun zambak beyazı ellerinden kayıp gitmesinden sonra olmuş. Filamingo'ya taşınmış. Orada kalanların özel hayatlarına burnunu sokmayan ikinci sınıf bir otele. Flamingo'da her tür iş dönermiş. Buna rağmen Filamingo'nun yönetimi bile Bayan Blanche'in yaptıklarından etkilenmiş. Hatta o kadar etkilenmişler ki Bayan Blanche'den odasının anahtarını geri vermesini istemişler. Hem de süresiz olarak. Bütün bunlar buraya gelmeden bir-iki hafta önce olmuş.

BLANCHE [*şarkı söyler*]

"Bu Barnum ve Bailey'in* dünyası, olabildiğince parlak
ve şaşalı
Onun yalan olduğunu bilirsin, bana inandıysan eğer!"

Sirkte gösteri yapan ikili (ç.n.).

STELLA

Ne kadar aşağılık yalanlar!

STANLEY

Bundan nasıl rahatsız olduğunu görüyorum. Ama o Mitch'e yaptığı gibi, senin de gözlerini boyamış!

STELLA

Bunlar safi uydurma! Bir kelimesi bile doğru değil ve eğer, eğer ben erkek olsaydım bu yaratık beni de yalanlar uydurmaya iterdi.

BLANCHE [*şarkı söyler*]

"Aşkın olmasa,
Bu adi bir gösteri!
Aşkın olmasa ,
Bu ucuza çalan bir melodi..."

STANLEY

Tatlım ben sana bu hikâyeleri çok iyi araştırdığımı söyledim. Şimdi bırak da anlatayım. Bayan Blanche'in sorunu, Laurel'de daha fazla bu oyunu sürdüremeyeceği idi. İki üç buluşmadan sonra adamlar akıllanıp ilişkiyi bitiriyorlardı. Ve o bir başkasına gidiyordu; yine aynı yöntemle, aynı oyunla, aynı yalanlarla! Ama bu oyunu sürekli devam ettirmek için kasaba çok küçüktü. Ve zaman geçtikçe kasabada bir karakter haline geldi. Herkes onu kaçık bir çılgın olarak tanıdı.

[*Stella arkasına yaslanır.*]

Son bir iki yıl içinde bir zehir gibi kasabadan temizleniyordu. Bu yazın burada olmasının, bizi ziyaret etmesinin ve bu oyunlara girmesinin nedeni bu. Çünkü o Belediye Başkanı tarafından kasabadan kovuldu. Evet, Laurel'in yakınlarında askeri bir kamp bulunduğunu ve kız kardeşinin bu "Sınır Dışı" denilen yerlerden birinde olduğunu biliyor muydun?

BLANCHE

"O sadece kâğıttan bir ay, olabildiğince parlak ve şaşalı... Onun yalan olduğunu bilirsin, bana inandıysan eğer!"

STANLEY

Böylesine saf ve temiz görünmesi ona çok bile. Şimdi gelelim iki numaralı yalana...

STELLA

Daha fazla duymak istemiyorum!

STANLEY

Okula öğretmenlik için geri dönmeyecek! Seninle bahse girerim ki Laurel'e dönmeyi aklından bile geçirmiyor! Sinirlerinin bozukluğu yüzünden, liseden geçici olarak ayrılmadı o. Yok, yok... O yüzden ayrılmadı! Bahar dönemi bitmeden onun kıçına tekmeyi vurdular. Ve bu adımın neden atıldığını sana söylemekten nefret ediyo-

rum. Ama, on yedi yaşındaki bir çocukla birlikte anılıyormuş.

BLANCHE

"Bu Barnum ve Bailey'in dünyası, olabildiğince parlak ve şaşalı."

[*Banyoda akan suyun sesi yükselir; küvette oyun oynayan bir çocuğunki gibi, çığlık sesi ve kahkaha sesleri birbirine karışır.*]

STELLA

Bu beni hasta ediyor!

STANLEY

Delikanlının babası bunu duyunca okul yönetimiyle irtibata geçmiş. Ah, ah... Bayan Blanche azarlanırken ben de orada olmak isterdim. Bu işin içinden çıkmak için kıvranırken onu seyretmek isterdim. Ona bu sefer kancayı iyice ve tam zamanında geçirmişler ki, eğlencenin sona erdiğini çok iyi biliyordu. Ona uzak ve yepyeni bir bölgeye gitmesinin daha uygun olacağını söylemişler. Aslında bu ona karşı çıkarılmış bir kasaba yasasıydı.

[*Banyonun kapısı açılır ve Blanche elinde havlu ile başını kapıdan dışarı uzatır.*]

BLANCHE

Stella!

STELLA [*baygın bir şekilde*]

Efendim, Blanche?

BLANCHE

Saçımı kurulamak için bana başka bir havlu versene. Bu ıslandı.

STELLA

Tamam Blanche. [*Sersemlemiş bir şekilde elinde bir havluyla mutfaktan banyo kapısına gider.*]

BLANCHE

Neyin var tatlım?

STELLA

Neyim mi var? Neden?

BLANCHE

Suratında garip bir ifade var!

STELLA [*gülmeye çalışır*]

Sanırım biraz yoruldum!

BLANCHE

Birazdan ben çıkınca neden sen de banyoya girmiyorsun?

STANLEY [*sesi mutfaktan gelir*]

Bu hangi birazdan acaba?

BLANCHE

Çok da uzun kalmadım! Sabrına hâkim ol!

STANLEY

Hâkim olmam gereken sabrım değil, böbreklerim. Çok sıkıştım!

[*Blanche kapıyı çarparak kapatır. Stanley kaba bir şekilde güler. Stella yavaşça tekrar mutfağa gelir.*]

STANLEY

Eee, ne düşünüyorsun?

STELLA

Hikâyelere inanmıyorum. Bence sizin satın alma sorumlunuz bunları anlatarak kabalık etmiş. Söylediklerinin bir kısmı doğru olabilir. Kız kardeşimin benim de onaylamadığım tarafları var. Evde de sorun çıkarıyordu. O her zaman havai bir insan oldu.

STANLEY

Havaiymiş!

STELLA

Ama o gençken, çok gençken, şiir yazan bir delikanlıyla evlendi... Olağanüstü yakışıklıydı. Bence Blanche ona sadece âşık değildi, yürüdüğü toprağa bile tapardı. Ona hayranlık duyardı ve bir insan için fazla iyi olduğunu düşünürdü. Ama sonra anladı ki,

STANLEY

Neyi?

STELLA

Bu güzel ve yetenekli adam eşcinseldi. Satın alma sorumlunuz bu konudan size bahsetmedi mi?

STANLEY

Biz sadece yakın geçmiş hakkında konuştuk. Bu olayın üzerinden hayli zaman geçmiş olmalı.

STELLA

Evet, üzerinden bir hayli zaman geçti.

[*Stanley kalkar ve Stella'yı oldukça nazik bir şekilde omuzlarından tutup kaldırır. Stella usulca geri çekilir. İşine devam ederek, küçük pembe mumları doğum günü pastasının üzerine tutturur.*]

STANLEY

Pastaya kaç mum koyuyorsun?

STELLA

Yirmi beş tanede kalacağım.

STANLEY

Misafir gelecek mi?

STELLA

Mitch'den kek ve dondurma yemek için uğramasını söyledik.

[*Stanley biraz rahatsız olur. Söndürdüğü sigaranın üstüne bir tane daha yakar.*]

STANLEY

Mitch'in bu geceye geleceğini sanmıyorum.

[*Stella mumları dikerken durur ve Stanley'e bir bakış atar.*]

STELLA

Neden?

STANLEY

Mitch benim yakın arkadaşımdır. Aynı üniformayı giydik askerlikte, aynı tesiste çalışıyoruz ve şimdi de aynı bowling takımındayız. Sence onun yüzüne bakabilir miydim eğer-

STELLA

Stanley Kowalski sen, sen ne dediğini tekrar....

STANLEY

Lanet olsun, evet haklısın söyledim! Eğer ben bütün bu haltları bilseydim ve benim en yakın arkadaşım bu oyuna kapılsaydı hayatım boyunca vicdan azabı çekerdim.

STELLA

Mitch onunla ilişkisini bitirdi mi?

STANLEY

Sen öyle olduğunu düşünmüyor musun?

STELLA

Mitch'in onunla ilişkisini bitirip bitirmediğini sordum!

[*Blanche'ın çan sesi kadar huzurlu sesi tekrar duyulur "Onun yalan olduğunu bilirsin, bana inandıysan eğer," diye mırıldanmaktadır.*]

STANLEY

Hayır, onunla ilişkisini bitirdiğini zannetmiyorum. Sadece akıllandı.

STELLA

Stanley, Blanche Mitch'in kendisiyle evleneceğini düşünüyordu. Ben de öyle olmasını istiyorum.

STANLEY

Mitch onunla evlenmeyecek. Belki evlenecekti ama, artık köpek balığı sürüsünün bulunduğu bir havuzun içine atlamak istemez. [*Kalkar*] Blanche! Ah, Blanche! Lütfen artık banyoma girebilir miyim? [*Sessizlik olur.*]

BLANCHE

Elbette, beyefendi! Kurulanmam için bir saniye bekler misin?

STANLEY

Bir saatten beri bekliyorum, sanırım bir saniye çabuk geçer.

STELLA

Artık işi yok mu? Peki öyleyse ne yapacak?

STANLEY

Salı gününden itibaren burada kalmayacak. Bunu biliyorsun, değil mi? Bundan emin olmak için ona biletini ben aldım. Bir otobüs bileti!

STELLA

Her şeyden önce, Blanche otobüse binmez.

STANLEY

Otobüsle gidecek, hem de seve seve...

STELLA

Hayır, gitmeyecek, hayır gitmeyecek, Stanley!

STANLEY

Gidecek. Nokta. Not: Salı günü gidecek!

STELLA [*yavaşça*]

Ne yapacak? Hayatta bir şey yapamaz!

STANLEY

Artık ne yapacağı ona kalmış.

STELLA

Ne demek istiyorsun?

[*Blanche şarkı söyler.*]

STANLEY

Hey, kanarya kuşu! Düdük! BANYODAN dışarı ÇIK!

[*Banyonun kapısı aralanır, Blanche şen kahkahalarla banyodan çıkar. Ancak Stanley ona doğru yaklaşınca yüzünde korku ifadesi belirir. Bu hemen hemen bir panik havasıdır. Stanley ona bakmaz ve banyoya giderek kapıyı çarparak kapatır.*]

BLANCHE [*saç fırçasını eline alır*]

Oh, sıcak ve uzun banyodan sonra kendimi çok iyi hissediyorum. Kendime geldim, dinlendim!

STELLA [*üzgün ve şüpheli bir ses tonuyla mutfaktan*]

Sahi mi Blanche?

BLANCHE [*kuvvetli bir şekilde saçını fırçalarken*]

Evet, tazelendim! [*İçki bardağını şıngırdatır.*] Uzun ve sıcak bir banyo, soğuk bir içki hayatıma anlam katıyor. [*Perdenin köşesinden Stella'ya bakar, perdenin arasında durur, yavaşça saçını fırçalamayı bitirir.*] Bir şey olmuş. Ne oldu?

STELLA [*aniden arkasını dönerek*]

Hiç, hiçbir şey olmadı Blanche.

BLANCHE

Yalan söylüyorsun! Bir şey olmuş!

[*Masanın başında meşgulmüş gibi görünen Stella'ya korkuyla bakar. Uzaktan gelen piyanonun sesi birden canlanır ve kesilir.*]

Kırk beş dakika sonra.

Büyük pencerelerden görünen manzara yavaş yavaş kaybolarak yerini altın rengi günbatımına bırakır. Güneş ışığı büyük tankerin yan tarafını aydınlatmaktadır, yağ tenekesi boş olanların karşısında iş alanlarının olduğu tarafa doğrudur. İş alanları camlardan yansıyan küçük ışıklarla delinmiştir ve pencereler güneşin batışını yansıtmaktadır.

Üç kişi neşesiz geçen doğum günü yemeğini bitirmektedirler. Stanley'in suratı asıktır. Stella sıkıntılı ve utanmış görünür. Blanche'ın yüzünde gergin ve suni bir tebessüm vardır. Sofrada dördüncü kişi için hazırlanmış olan yer boş durmaktadır.

BLANCHE [*aniden*]

Stanley, bize komik bir hikâye anlat da gülelim. Sorunun ne olduğunu bilmiyorum ama çok ciddi duruyoruz. Kavalyem beni ektiği için mi?

[*Stella hafifçe güler.*]

Erkeklerle olan deneyimim süresince bu ilk kez oluyor, değişik tipteki erkeklerle birçok ilişkim olmuştur ve gerçekten de hiçbiri beni ekmemiştir! Hah-haa! Nasıl tepki gösterileceğini de bilmem... Bize komik kısa bir hikâye anlatsana Stanley! Hiç olmazsa sıkıntıdan kurtuluruz.

STANLEY

Benim hikâyelerimden hoşlandığını sanmıyorum, Blanche.

BLANCHE

Komik olduğu zaman hoşlanıyorum, ama edepsiz olduğu zaman hoşlanmıyorum.

STANLEY

Senin zevkine göre düzenlenmiş bir hikâye bilmiyorum ben.

BLANCHE

Öyleyse ben bir tane anlatayım.

STELLA

Evet, sen bir tane anlat, Blanche. Sen bir sürü güzel hikâye bilirsin.

[*Müzik kaybolur.*]

BLANCHE

Bakalım, şimdi... Repertuarımı bir düşüneyim. Hah, tamam -papağan hikâyelerini severim ben! Hepiniz papağan hikâyelerini seversiniz değil mi? İyi, bu anlatacağım, evde kalmış bir kız ile bir papağanın hikâyesi. Bu yaşlı kız kurusunun, üzerinde iğrenç mavi çizgileri olan bir papağanı varmış. Bu papağanın Bay Kowalski'den bile daha görgüsüz bir dili varmış.

STANLEY

Vay...

BLANCHE

Ve bu papağanı susturmanın tek yolu kafesinin üzerini örtmekmiş. Öyle olduğu zaman gece olduğunu zannedip uyuyormuş. Sonra bir sabah, papağanın üzerini henüz açmışken bir de ne görsün, papaz eve doğru geliyor. Sonra hemen aceleyle gidip papağanın örtüsünü örtmüş ve papazı öyle içeri almış. Papağan bir fare gibi sessiz ve sinsi bir şekilde duruyormuş... Ta ki, kız kurusu papaza kahvesine kaç şeker istediğini soruncaya kadar. Papağan gür sesiyle sessizliği bozmuş... [*Öter gibi yapar.*] ve demiş ki, " Hay lanet, ne kısa bir gündü!"

[*Başını arkaya atarak bir kahkaha patlatır. Stella da eğlenmiş görünmek için güçsüz bir gayret gösterir. Stanley hikâyeyle pek ilgilenmez ama masanın üzerinden uzanıp çatalıyla kalan pirzolayı alır ve eliyle yemeye başlar.*]

BLANCHE

Görünüşe göre Bay Kowalski pek eğlenemedi.

STELLA

Bay Kowalski tıkınmakla o kadar meşgul ki başka bir şey düşünemiyor!

STANLEY

Haklısın bebeğim.

STELLA

Yüzün ve parmakların feci şekilde yağlanmış. Git yıka ve sonra masayı temizlememe yardım et.

[*Stanley tabağı yere fırlatır.*]

STANLEY

Al sana masa temizleme! [*Stella'yı kolundan kavrar.*] Benimle bir daha böyle konuşma! "Domuz, Polonyalı, iğrenç, kaba, yağlı" bu gibi sözler senin ve kız kardeşinin dilinde çok fazla dolanmaya başladı! Kim olduğu-

nuzu sanıyorsunuz siz? Bir çift kraliçe olduğunuzu mu? Huey Long ne demişti? "Her Erkek bir Kraldır." Ve buranın kralı da benim, bunu unutmayın! [*Yere bir fincan ve fincan tabağını fırlatır.*] Benim mahalim temiz! Siz bana kendi dökün tülerinizi mi temizletmek istiyorsunuz?

[*Stella bitkin bir şekilde ağlamaya başlar. Stanley yavaşça kalkarak verandaya gider ve bir sigara yakar.*]

[*Köşeden eğlenen Zencilerin sesi gelmektedir.*]

BLANCHE

Ben banyodayken ne oldu? Sana ne anlattı, Stella?

STELLA

Hiçbir şey, hiçbir şey, hiçbir şey!

BLANCHE

Sanırım Mitch ve benim hakkımda bir şeyler anlattı! Sen Mitch'in neden gelmediğini biliyorsun ama bana anlatmayacaksın! [*Stella çaresiz bir şekilde başını sallar.*] Onu arayacağım!

STELLA

Ben olsam aramazdım Blanche.

BLANCHE

Ben arayacağım, ona telefon edeceğim.

STELLA [*berbat bir şekilde*]

Keşke aramasan.

BLANCHE

Birinin bana açıklama yapmasını istiyorum.

[*Yatak odasındaki telefona koşturur. Stella verandaya gider ve gözlerini kocasının üzerine dikerek sitemli bir şekilde bakar. Stanley homurdanarak başka tarafa yönelir.*]

STELLA

Yaptıklarından mutlu olmuşsundur umarım. Kızın yüzüne ve boş sandalyeye baktıkça hayatımda ilk defa lokmalar bu denli boğazıma dizildi! [*Sessizce ağlar.*]

BLANCHE [*telefonla konuşmaktadır*]

Merhaba. Bay Mitchell lütfen... Ha, mümkünse bir numara bırakmak istiyorum. Magnolia 9047... Önemli bir arama olduğunu söyleyin... Evet, çok önemli... Teşekkürler. [*Şaşkın ve korku dolu bakışlarla telefonun yanında kalır.*]

[*Stanley karısına doğru döner ve onu beceriksizce kollarının arasına alır.*]

STANLEY

Stell, o gittikten sonra ve sen doğum yapınca her şey yoluna girecek. Seninle benim aramdaki her şey düzele-

cek, eskisi gibi olacak. Eski günlerimizi hatırlıyor musun? Ya birlikte geçirdiğimiz geceleri? Tanrım, tatlım, her zamanki gibi geceleri gürültü yapabildiğimiz ve renkli ışıklarımızın altında kimsenin kız kardeşi bizi perdenin arkasından izlemediği zaman her şey çok güzel olacak.

[*Üst kattaki komşulardan yüksek kahkaha sesleri işitilir. Stanley kıkırdar.*]

Steve ile Eunice...

STELLA

Haydi içeri gel. [*Mutfağa gider pastanın üzerindeki mumları yakmaya başlar.*] Blanche?

BLANCHE

Evet. [*Yatak odasından gelir, mutfaktaki masaya yaklaşır.*] Oh, ne şirin, tatlı küçük mumlar. Onları yakma Stella.

STELLA

Kesinlikle yakacağım...

[*Stanley içeri girer.*]

BLANCHE

Onları bebeğin doğum günleri için saklamalısın. Dilerim, mumlar onun bütün hayatı boyunca parlar, gözleri

de bu mumlar gibi olur, beyaz pastanın üzerinde yakılmış iki mavi mum gibi.

STANLEY [*otururken*]

Ne şiirsel!

BLANCHE [*bir an duraksar*]

Keşke onu aramasaydım.

STELLA

Yapmak istemediğimiz pek çok şeyi yapmak zorunda kalıyoruz.

BLANCHE

Bunun özrü yok Stella. Hakaretlere dayanmak zorunda değilim. Çantada keklik gibi olmayacağım.

STANLEY

Lanet olsun, burası banyodan gelen buhar yüzünden sıcak oldu.

BLANCHE

Üzgün olduğumu üç kere söyledim. [*Piyanonun sesi kesilir.*] Sıcak banyoyu sinirlerim için alıyorum. Buna Hidro-Terapi deniyor. Sen siniri olmayan sağlıklı bir Polaksın, bu tip endişeleri bilmezsin ki!

STANLEY

Ben Polak değilim. Polonyada doğmuş olanlara Polonyalı denir, Polak değil. Hem ben yüzde yüz Amerikalıyım. Dünyanın en büyük ülkesinde, Amerika'da doğdum ve büyüdüm, bundan gurur duyuyorum, bu yüzden sakın bir daha bana Polak deme.

[*Telefon çalar, Blanche umutla ayağa kalkar.*]

BLANCHE

Hah, bu banadır, eminim.

STANLEY

Ben emin değilim. Sen otur. [*Acele etmeden telefona gider.*] Aloo, aaa, evet, selam Mac.

[*Duvara yaslanır, Blanche'a aşağılar gibi bakar. Blanche korku dolu bakışlarla tekrar koltuğuna çöker. Stella eğilir ve Blanche'ın omuzlarına dokunur.*]

BLANCHE

Of, ellerini üzerimden çek Stella. Ne oluyor sana? Niye bana acıyormuş gibi bakıyorsun?

STANLEY [*bağırarak*]

SESSİZ OLUN! Burada çok gürültücü bir kadın var da... Devam et, Mac. Rileys'de mi? Rileys'de bowling oyna-

mak istemiyorum. Geçen hafta Rileys' ile küçük bir sorun yaşadık. Takım kaptanı ben değil miyim? Tamam o zaman, Rileys'e gitmiyoruz, Batı Yakası'nda veya Gala'da oynayalım. Tamam Mac, görüşürüz!

[*Telefonu kapatır ve masaya geri döner. Blanche zar zor kendini kontrol ederek aceleyle bardağındaki suyu içmektedir. Stanley Blanche'ın yüzüne bakmaz, elini cebine sokar. Yavaş yavaş ve yapmacık bir ses tonuyla konuşur.*]

Kız kardeş Blanche, sana küçük bir doğum günü hatıram var.

BLANCHE

Sahi mi Stanley? Beklemiyordum aslında, Stella' da benim doğum günümü kutlamayı neden adet haline getirdi bilmem ki... Aslında yirmiyedi den sonra ben unutmayı tercih ederim. Şey, yaşı görmezlikten gelmek en iyisi!

STANLEY

Yirmi yedi mi?

BLANCHE [*laf karıştırır*]

Bu nedir? Benim için mi?

[*Stanley elinde tuttuğu zarfı Blanche'a uzatır.*]

STANLEY

Evet, umarım beğenirsin!

BLANCHE

Neden, neden -ama bu...

STANLEY

Bilet! Laurel'e dönüş! Greyhound'dan! Salı!

[*Varşova müziği alt perdeden hafifçe çalmaya devam eder. Stella aniden ayağa kalkar ve arkasını döner. Blanche tebessüm etmeye çalışır. Sonra gülmeye çalışır. İkisinden de vazgeçip fırlayarak yandaki odaya koşturur, boğazını kontrol eder ve hızla banyoya girer. İçeriden öksürük ve öğürme sesleri duyulur.*]

Eeee!

STELLA

Bunu yapmak zorunda değildin.

STANLEY

Onun hakkında bulduğum şeyleri unutma.

STELLA

Onun gibi yalnız bir kadına bu kadar zalim olman gerekmiyor.

STANLEY

Ne kadar da hassasmış.

STELLA

Öyledir. Öyleydi. Sen Blanche'ı kızken tanımadın. Kimse, hiç kimse onun kadar duyarlı ve güvenilir olmadı. Ama senin gibi insanlar onu suistimal ettiler ve değişmeye zorladılar.

[*Stanley yatak odasına geçer, gömleğini çıkarır, parlak ipek bowling gömleğini giyer. Stella ardı sıra onu takip eder.*]

Şu anda bowlinge gitmeyi mi düşünüyorsun?

STANLEY

Elbette.

STELLA

Bowlinge gitmeyeceksin. [*Stanley'in gömleğinden tutup çekiştirir.*] Bunu ona neden yaptın?

STANLEY

Kimseye bir şey yapmadım. Gömleğimi bıraksana. Yırtacaksın.

STELLA

Neden olduğunu bilmek istiyorum. Söyle, neden?

STANLEY

İlk karşılaştığımızda, senle ben, sen benim alelade biri olduğumu düşündün. Haklıydın, bebeğim. Ben bir pislik kadar alelade biriydim. Sen bana o sütunların arasındaki yaşantının bir resmini çizdin. Ben seni onların sütunlarının arasından çekip aldım ve renkli ışıkların altında olmak senin hoşuna gitti. Birlikte mutlu değil miydik? O buraya gelinceye kadar her şey yolunda değil miydi?

[*Stella hafifçe hareketlenir. Bakışları sanki içinden bir ses onu çağırıyormuşçasına değişir. Ayaklarını yavaşça sürüyerek yatak odasından mutfağa doğru ilerler. Eğilip sandalyenin arkasına tutunur, daha sonra masanın kenarına tutunarak boş bir bakışla söylenenleri dinler. Stanley, gömleğini düzeltmekle meşgul olduğundan Stella'nın tepkisinden habersizdir.*]

O buraya gelinceye kadar, birlikte mutlu değil miydik? Her şey yolunda değil miydi? Beni maymun diye tarif eden saraylı. [*Birden Stella'nın değiştiğini farkına varır.*] Hey, Stella ne oluyor? [*Yanına gider.*]

STELLA [*yavaşça*]

Beni hastaneye götür.

[*Stanley Stella'yı tutar, ona kollarıyla destek verir, dışarı çıkarlarken belli belirsiz fısıldaşırlar.*]

Sahne Dokuz

Bir süre sonra, aynı akşam. Blanche yatak odasındaki sandalyenin üzerinde kambur ve gergin bir şekilde oturmaktadır. Enine çizgili yeşil-beyaz kumaştan bir örtüyü sandalyenin üzerine örtmüştür. Üzerine kırmızı saten sabahlık giymiştir. Sandalyenin yanındaki masanın üzerinde bir şişe içki ve bir bardak durmaktadır. Canlı bir polka olan "Varsouviana" duyulmaktadır. Müzikten ve kendisini saran bu felaketten kaçmak için içmektedir. Müziğin sözlerine fısıltıyla eşlik eder gibi görünmektedir, elektrikli vantilatörün hemen karşısında gidip gelmektedir.

Mitch iş kıyafetiyle köşeden gelir. Kot kumaşından bir gömlek ve pantolon giymiştir. Traş olmamıştır. Kapının önündeki basamakları çıkar ve zili çalar. Blanche birden irkilir.

BLANCHE

Kim o?

MITCH [*kısık bir sesle*]

Benim, Mitch.

[*Polka sesi kesilir*]

BLANCHE

Mitch! Bir dakika bekle.

[*Çılgınca koşuşturarak içki şişesini dolabın içine saklar, eğilerek aynada yüzüne kolonya ve pudra sürer. Heyecandan soluğu duyulacakmış endişesine kapılır. Sonunda mutfaktaki kapının yanına gelip açar ve Mitch'i içeri alır.*]

Mitch! Aslında bu akşam bana davranışın nedeniyle seni içeri almamalıydım. Düpedüz düşüncesizce bir davranıştı! Ama yine de hoş geldin, güzelim!

[*Mitch'e dudaklarını uzatır. Mitch onu reddederek iter. Mitch yatak odasına doğru giderken Blanche onu arkasından korkuyla izler.*]

Vay canına, ne itici bir karşılaşma! Ve çok kaba bir kıyafet! Traş bile olmamışsın. Bu bir bayana karşı bağışlanamayacak bir hakaret! Ama seni affediyorum. Affediyorum çünkü seni görmek çok rahatlatıcı. Şu kafama

takılan polkayı attın. Senin hiç kafana takılan bir şey oldu mu? Hayır, elbette ki olmamıştır, seni aptal kedicik seni, sen zaten berbat bir şeyi aklına sokmazsın ki!

[*Blanche bir yandan konuşup Mitch'i takip ederken, Mitch ona dik dik bakmaktadır. Mitch'in gelirken biraz içki içtiği açıkça bellidir.*]

MITCH

Şu vantilatörü çalıştırmak zorunda mıyız?

BLANCHE

Hayır!

MITCH

Vantilatörleri sevmem.

BLANCHE

O zaman kapatalım tatlım. Ben de taraftar değilim.

[*Blanche düğmeyi çevirir ve vantilatör yavaşça durur. Mitch yatak odasındaki yatağın üzerine oturup bir sigara yakarken Blanche zorla boğazını temizler.*]

Evde içecek ne var bilmiyorum, hiç bakmadım.

MITCH

Stan'ın içkisinden istemem.

BLANCHE

Stan'ın değil, buradaki her şey Stan'a ait değil. Burada gerçekten bana ait olan şeyler de var! Annen nasıl? Annenin durumu iyi değil mi?

MITCH

Neden sordun?

BLANCHE

Bu gece bir şeyler ters gidiyor, ama boşver. Görgü tanıklarını çapraz sorguya almayacağım. Ben sadece... [*Elini alnına koyar. Polka tekrar çalmaya başlar.*] sendeki değişikliği farketmemiş gibi davranacağım! Yine aynı müzik...

MITCH

Hangi müzik?

BLANCHE

"Varsouviana"! Allan şey olduğunda çaldıkları polka şarkısı, bir dakika!

[*Uzaktan patlama sesi duyulur. Blanche rahatlamış görünür.*] İşte patlama! Bu sesten sonra her zaman durur.

[*Polka tekrar kesilir.*]

Evet, şimdi durdu işte.

MITCH

Sen kafayı mı yedin?...

BLANCHE

Gidip bir şeyler bulabilir miyim bir bakayım. [*Dolaba doğru yaklaşır, içki şişesini arar görünmektedir.*] Bu arada üzerimi giyinmediğim için bağışla. Geleceğinden umudu kesmiştim. Akşam yemeğine davet edildiğini unuttun mu?

MITCH

Seni bir daha görmeyecektim.

BLANCHE

Bir dakika, ne söylediğini duyamıyorum. Gerçekten bir şeyler söylediğin zaman o kadar sessiz konuşuyorsun ki... Söylediklerinin bir hecesini bile kaçırmak istemiyorum... Ben ne arıyordum burada? Hah, tamam, içki! Akşam burada öyle heyecan verici olaylar oldu ki, kafayı yedim! [*Aniden şişeyi bulmuş gibi davranır. Mitch ayaklarını yatağın üzerine çeker, Blanche'a kin dolu bakmaktadır.*] Burada bir şeyler var. Southern Comfort! Bu neymiş merak ettim.

MITCH

Eğer bilmiyorsan Stan'a ait demektir.

BLANCHE

Ayaklarını yatağın üzerinden indir. Üzerindeki örtü çok hassastır. Ama siz erkekler böyle şeyleri önemsemezsiniz. Geldiğimden beri burayla epeyce uğraştım.

MITCH

Eminim öyledir.

BLANCHE

Ben gelmeden önce buranın halini biliyordun. Bir de şimdi bak! Bu oda neredeyse mükemmel bir hale geldi! Bu düzeni korumak istiyorum. Bu içkinin içine bir şey mi karıştırılmış merak ediyorum. Hımmm, hoş, çok hoş! Son derece, son derece hoş! Eminim içki olduğu içindir. Evet, içki olduğu için! [*Mitch homurdanır.*] Korkarım ki sen bunu sevmezsin, ama dene istersen, belki de seversin.

MITCH

Sana daha önce onun içkisini içmeyeceğimi söyledim ve bunda ciddiydim. Sen de onun içkisini bir kenara bırakmalısın. Bütün bir yaz boyunca azgın bir kedi gibi milletle yattığını söylüyor.

BLANCHE

Ne kadar hoş bir cümle. Onun bunu söylemesi ve senin bunu tekrarlaman da çok hoş! Bu kadar ucuz suçlamalara cevap vermek için bile seviyemi düşüremem!

MITCH

Oo.

BLANCHE

Aklından ne geçiyor? Gözlerin bir şeyler söyler gibi bakıyor.

MITCH [*kendine gelir*]

Burası çok karanlık.

BLANCHE

Ben karanlık seviyorum. Karanlık beni rahatlatıyor.

MITCH

Seni hiç aydınlıkta gördüğümü sanmıyorum. [*Blanche nefessiz bir şekilde güler.*] Bu bir gerçek!

BLANCHE

Öyle mi?

MITCH

Seni gündüz gözüyle hiç görmedim.

BLANCHE

Acaba bu kimin hatası?

MITCH

Gündüz hiç dışarı çıkmak istemedin.

BLANCHE

Ama Mitch, gündüz sen fabrikada oluyorsun!

MITCH

Pazar günleri değil. Ara sıra pazarları dışarı çıkalım dedim, ama sen her seferinde bir bahane buldun. Hiçbir zaman saat altıdan önce dışarıya çıkmak istemedin ve gittiğimiz mekânlar hep loştu.

BLANCHE

Bu söylediklerin çok basit bir anlam içeriyor olmalı, ama ben şu anda onu yakalayamıyorum.

MITCH

Demek istediğim, hiçbir zaman seni tam olarak göremedim, Blanche. Hadi ışığı yakalım.

BLANCHE [*korkarak*]

Işık mı? Hangi ışık? Ne için?

MITCH

Şu üzerinde kâğıttan şey olan ışık. [*Mitch lambanın üzerindeki kâğıt feneri yırtar. Blanche korkuyla çığlık atar.*]

BLANCHE

Bunu neden yaptın?

MITCH

Seni daha iyi ve net görebilmek için.

BLANCHE

Beni aşağılamak için yapmamışsındır, eminim.

MITCH

Hayır, sadece gerçekçi olmak için.

BLANCHE

Ben gerçekçilik istemiyorum. Ben sihir istiyorum! [*Mitch güler.*] Evet, evet sihir! Ben onlara bunu vermek istiyorum, onlara bazı şeyleri olduğundan farklı gösteriyorum. Doğruyu söylemiyorum, doğru olması gerekeni söylüyorum. Eğer bu bir günahsa cezamı çekerim! Işığı yakma!

[*Mitch elektrik düğmesine doğru gider. Işığı yakar ve Blanche'a gözlerini dikip bakar. Blanche bir çığlık atarak yüzünü kapatır. Mitch ışığı tekrar söndürür.*]

MITCH [*kesin ve sert bir şekilde*]

Benim düşündüğümden daha yaşlı olman umurumda değil. Ama geri kalanı... Tanrım! İdeallerinin çok eski

moda olduğu hakkında yaptığın konuşmalar ve bütün yaz boyunca dağıttığın saçmalıklar... Artık on altı yaşında olmadığını biliyordum. Ancak senin namuslu biri olduğuna inanacak kadar saftım.

BLANCHE

Namuslu olmadığımı kim söyledi? Sevgili kayın biraderim mi? Ve sen buna inandın, öyle mi?

MITCH

İlk başta ona yalancı olduğunu söyledim. Ve sonra olayı irdeledim. Önce bizim Laurel'e gelip giden satın alma sorumlusuna sordum. Sonra doğrudan gidip o zengin tüccarla konuştum.

BLANCHE

O zengin tüccar da kimmiş?

MİTCH

Kiefaber.

BLANCHE

Laurel'in zengin tüccarı Kiefaber! Bu adamı tanıyorum. Bana asıldı, ama aldırmadım. Şimdi de intikamını almak için benim hakkımda hikâyeler uyduruyor.

MITCH

Üç kişi, Kiefaber, Stanley ve Shaw, hepsi de yemin ettiler.

BLANCHE

Üçü de aynı çanaktan yemek yer, o pis çanaktan!

MITCH

Sen Flamingo Otel'de kalmadın mı?

BLANCHE

Flamingo mu? Hayır! Onun adı Tarantula'ydı. Ben Tarantula Arms isimli bir otelde kaldım.

MITCH [*safça*]

Tarantula mı?

BLANCHE

Evet, büyük örümcek! Orası benim kurbanlarımı getirdiğim yerdi. [*Kendine bir içki daha doldurur.*] Evet, yabancılarla oldukça samimi ilişkilere girdim. Allan'ın ölümünden sonra yabancılarla ilişkiye girmek kalbimdeki boşluğu dolduruyordu... Sanırım paniğe kapılmıştım. Sadece panik. Birinden ötekine sürükleniyordum. Etrafta beni koruyacak birilerini arıyordum. Hem de orada burada en umulmadık yerlerde, sonunda on yedi

yaşındaki bir oğlanda bile... Ama biri yöneticiye yazı yazmış. "Bu kadın ahlaki açıdan bulunduğu statüye uygun değildir."

[*Başını hızla arkaya atarak kahkahayla güler. Aynı cümleyi bir kez daha tekrar ederek, güçlükle nefes alır ve içer.*]

Evet, sanırım. Bir şekilde uygunsuzum, neyse... Sonra buraya geldim. Buradan başka gidecek yerim yoktu. Tükenmiştim. Tükenmenin ne demek olduğunu bilir misin? Gençliğim birdenbire akıp gitmişti. Ve sana rastladım. Sen birine ihtiyacın olduğunu söyledin. Benim de birine ihtiyacım vardı. Seni bulduğum için Tanrıya şükrettim, çünkü sen çok şefkatli görünüyordun. Bu kayadan yapılmış dünyada içine saklanacak bir yarık olduğunu düşünmüştüm. Ama sanırım çok fazla istemiş, çok fazla umutlanmışım! Kiefaber, Stanley ve Show uçurtmanın kuyruğuna eski bir teneke kutu bağladılar.

[*Bir sessizlik olur. Mitch Blanch'e boş boş bakar.*]

MITCH

Sen bana yalan söyledin, Blanche.

BLANCHE

Böyle söyleme.

MITCH

Yalanlar, yalanlar... İçi ve dışı hep yalan.

BLANCHE

Ben hiçbir zaman içimden, yüreğimden yalan söylemedim.

[*Köşeden bir satıcı gelir. Bu, üzerinde koyu renk bir şalı olan kör, Meksikalı bir kadındır. Elinde Meksikalıların cenaze törenleri ve şenliklerde kullandıkları şatafatlı yapay çiçek demetleri vardır. Zorlukla duyulabilecek şekilde bağırmaktadır. Silüeti binanın dışında zor seçilir.*]

MEKSİKALI KADIN

Flores, flores. Flores para los muertos. Flores. Flores.*

BLANCHE

Ah, neydi o? Dışarıda biri var... [*Kapıya gider, açar ve Meksikalı Kadın'a dikkatle bakar.*]

MEKSİKALI KADIN [*Kapıda durmuş, Blanche'a çiçek demetlerini göstermektedir*]

Flores? Flores para los muertos.

BLANCHE [*korkmuştur*]

Hayır, hayır! Şimdi olmaz! Şimdi olmaz!

[*Kapıyı hızla çarparak kapatıp içeri girer.*]

Çiçekler, çiçekler. Ölüler için çiçekler. Çiçekler, çiçekler (ç.n.).

MEKSİKALI KADIN [*geriye dönüp sokaktan aşağıya doğru yürümeye başlar*]

Flores para los muertos.

[*Polka hafiften duyulur*]

BLANCHE [*kendi kendine*]

Harab olmak ve kaybolmak -pişmanlık -karşılıklı suçlamalar... "Eğer bunu böyle yapsaydın bana buna malolmazdı"

MEKSİKALI KADIN

Corones para los muertos. Corones...

BLANCHE

Miras! Oo... Ve kana bulanmış yastık kılıfı gibi diğer şeyler. "Onun kılıflarının değişmesi gerek"- "Evet Anne, Ama bu iş için zenci bir kız tutamaz mıyız? Hayır, tutamayız elbette. Her şey gitti ama-"

MEKSİKALI KADIN

Flores.

BLANCHE

Ölüm hariç. Ben burada, o da orada otururdu ve ölüm bana senin kadar yakındı... Ölümün eve uğradığını kabul etmeye bile cesaret edemedik!

MEKSİKALI KADIN

Flores para los muertos, flores-flores...

BLANCHE

Tam karşıtı ise arzudur. Merak ediyor musun? Nasıl merak edebilirsin ki? Belle Reve'i kaybetmeden önce Belle Reve yakınlarında genç askerlerin eğitim kampı vardı. Cumartesi geceleri içki içmek için kasabaya inerlerdi-

MEKSİKALI KADIN [*yumuşak*]

Corones...

BLANCHE

-Ve dönüşte sendeleyerek gelir bizim çimenlerin üzerine düşerlerdi ve "Blanche! Blanche!" diye seslenirlerdi. Son kalan yaşlı sağır hanım hiçbir şeyden şüphelenmezdi. Bazen onlar çağırdığı zaman cevap vermek için süzülüp dışarı kaçardım. Daha sonra çeltik vagonu gelip onları eve götürmek için papatya toplarmış gibi toplardı... evin yolunu tutarlardı...

[*Meksikalı Kadın yavaşça yön değiştirir ve kederli sesiyle geri dönüşe geçer. Blanche şifonyere gider, şifonyerin üzerine eğilir. Az sonra Mitch kalkar ve taciz edercesine onu takip eder. Polka duyulmaz olur. Mitch elleriyle Blanche'ın belini tutar ve onu kendine doğru çevirmeye çalışır.*]

BLANCHE

Ne istiyorsun?

MITCH [*ona sarılmaya çalışır*]

Bütün yaz beklediğimi.

BLANCHE

Öyleyse benimle evlen, Mitch!

MITCH

Artık seninle evlenmek istediğimi düşünmüyorum.

BLANCHE

Öyle mi?

MITCH [*ellerini Blanche'ın belinden çeker*]

Sen annemin evine götürülecek kadar temiz değilsin.

BLANCHE

Defolup git o zaman! [*Mitch Blanche'a dik dik bakar.*] Ben imdat çığlığı atmadan çabuk burayı terk et! [*Heyecandan sesi kısık çıkar.*] Ben imdat çığlığı atmadan çabuk burayı terk et.

[*Mitch hâlâ dik dik bakmaktadır. Blanche, çerçevesi yaz güneşinden soluk maviye dönüşmüş büyük pencereye koşturur ve vahşice çığlık atar.*]

İmdat! İmdat! İmdat!

[*Mitch korkudan nefesi kesilmiş bir halde sokak kapısından dışarı çıkar. Merdivenlerden beceriksizce gürültü çıkartarak iner ve binanın köşesine doğru gider. Blanche pencerenin önünde sendeler ve dizlerinin üzerine yığılır. Piyanonun uzaktan gelen yavaş ve hüzünlü sesi duyulur.*]

Aynı gece, birkaç saat sonra.

Blanche, Mitch gittiğinden beri oldukça fazla içmiştir. Giysi sandığını yatak odasının ortasına sürüklemiştir. Açık kapağından çiçek desenli elbiseler dışarı taşmıştır. İçki içme ve toplanma işlemi devam ederken telaşından dolayı üzerine bir canlılık hali gelmiştir. Biraz kirlenmiş ve buruşmuş beyaz satenden uzun bir elbise ve topuk kısmı parıltılarla süslü arkası açık bir terlik giymiştir.

Suni elmastan yapılmış tacı tuvalet masası aynasının önünde başına yerleştirirken, karşısında bir grup hayranı varmış gibi heyecanla söylenmektedir.

BLANCHE

Eski taş ocağının oraya, mehtapta yüzmeye gitmeye ne dersiniz? Araba kullanabilecek kadar ayık olanınız varsa

tabi ...! Hah-ha! Bu kafanın içindeki uğultuyu durdurmak için en iyi yol! Derin havuzlara dalarken dikkatli olmalısın, eğer bir kayaya denk gelirsen ertesi güne dek ortaya çıkamazsın.

[*El aynasını titreyerek alır ve yakından bakar. Nefesini tutar ve aynayı hızla ters döndürüp masaya kapatır, şiddetten ayna çatlar. Biraz sızlandıktan sonra doğrulmaya çalışır.*]

[*Binanın köşesinden Stanley görünür. Üzerinde hâlâ parlak yeşil ipek bowling gömleği vardır. O köşeyi dönünce banal bir bar müziği duyulur. Müzik sahne boyunca hafiften çalmaya devam eder.*]

[*Stanley şiddetle kapıyı çarparak mutfağa girer. Blanche'e dikkatle bakar ve alçak sesle bir ıslık çalar. Gelirken biraz içki içmiş ve birkaç şişe birayı da eve getirmiştir.*]

BLANCHE

Kız kardeşim nasıl?

STANLEY

Gayet iyi.

BLANCHE

Ya bebek?

STANLEY [*sevimli bir şekilde sırıtır*]

Bebek sabahtan önce gelmeyecek, onun için bana, eve gidip biraz dinlenmemi söylediler.

BLANCHE

Bu, burada seninle baş başa kalacağımız anlamına mı geliyor?

STANLEY

Evet. Sadece sen ve ben Blanche. Tabi yatağın altında birini saklamıyorsan.
Bu pahalı şeyleri niye giydin?

BLANCHE

Ha, evet. Sen bana telgraf gelmeden önce gitmiştin.

STANLEY

Telgraf mı aldın?

BLANCHE

Eski bir hayranımdan bir telgraf aldım.

STANLEY

Haber iyi mi bari?

BLANCHE

Öyle sanıyorum. Bir davetiye.

STANLEY

Nereye? İtfaiyecilerin balosuna mı?

BLANCHE [*başını arkaya atarak*]

Karayip'te bir yat gezisine.

STANLEY

İyi, iyi. Sen ne düşünüyorsun?

BLANCHE

Hayatımda hiçbir şey beni çok şaşırtmamıştı.

STANLEY

Sanırım öyledir.

BLANCHE

Bu davet gökten düştü.

STANLEY

Davet kimden demiştin?

BLANCHE

Eski bir aşığımdan.

STANLEY

Sana şu beyaz tilki kürkünü veren mi?

BLANCHE

Bay Shep Huntleigh. Kolejdeki son senemde onun ATO broşunu takmıştım. Geçtiğimiz Noelden beri görmemiştim. Onunla Biscayne Bulvarında karşılaşmıştık. Şimdi de beni bu Karayip'te yat gezisine davet eden telgraf, Sorun kıyafet. Tropik iklime uygun giyecek bir şeyler bulmak için sandığımın altını üstüne getirdim.

STANLEY

Ve sen, bula bula bu göz kamaştırıcı elmas tacı bulmuşsun.

BLANCHE

Bu eski yadigâr mı? Hah-haa! Bu sadece yalancı elmas.

STANLEY

Hay aksi! Ben de Tiffany elması diye düşünmüştüm. [*Gömleğinin düğmelerini çözer.*]

BLANCHE

Her neyse, tarzımla dikkat çekmeliyim.

STANLEY

Ohooo. Gösteri var desene, ne olacağını bilemezsin

BLANCHE

Şansımın yaver gitmediğini düşünmeye başlamıştım.

STANLEY

Sonra bir anda bu Miami milyoneri ortaya çıktı.

BLANCHE

Bu adam Miami'den değil, Dallas'tan.

STANLEY

Dallas'tan mı?

BLANCHE

Evet, Dallas'tan. Yani, altın madeninin yeryüzüne fışkırdığı yerden.

STANLEY

Her neyse, bir yerden işte! [*Gömleğini çıkartmaya başlar.*]

BLANCHE

Daha fazla soyunacaksan perdeleri çek.

STANLEY [*sevimli*]

Şimdilik bu kadar soyunacağım. [*Bira galonunun ambalajını yırtar.*] Açacağı gördün mü?

[*Blanche mutfak rafına doğru yürür, kollarını kavuşturur ve orada öylece dikilir.*]

Bira şişesini dişleriyle açan bir kuzenim vardı. [*Bira şişesinin kapağını masanın köşesine vurur.*] Becerebildiği tek iş buydu, tek yapabildiği... O sadece ayaklı bir şişe açacağıydı... Bir keresinde bir düğünde ön dişini kırmıştı! Sonra çok utandığından her misafir gelişinde gizlice evden dışarı kaçardı...

[*Bira şişesinin kapağı birden açılarak şişeden köpükler dışarı taşar. Stanley bira şişesini yukarı kaldırarak keyifle güler.*]

Hah-haa! Cennet yağmurları! [*Şişeyi Blanche'a uzatır.*] Baltaları gömüp beyaz bayrakları çıkaralım mı? Ha?

BLANCHE

Hayır, teşekkür ederim.

STANLEY

Ama bu ikimiz için de çok özel bir gece. Senin bir petrol milyonerin, benim de bir bebeğim olacak.

[*Stanley yatak odasındaki şifonyere gider, yere çömelerek en alt çekmeceden bir şeyler çıkartmaya çalışır.*]

BLANCHE [*geri çekilerek*]

Burada ne yapıyorsun?

STANLEY

Burada bu gibi özel durumlarda çıkarttığım bir şey var. Evlilik gecemde giydiğim ipek pijama.

BLANCHE

Ya.

STANLEY

Telefon çalıp da "bir oğlun oldu" dedikleri zaman bunu yırtıp bir bayrak gibi sallayacağım. [*Parlak pijamanın üstünü alır ve silkeler.*] İkimiz de çalım satmayı hak ettik sanırım. [*Kolunda pijamayla mutfağa geri gider.*]

BLANCHE

Mahremiyetime tekrar kavuştuğum günün ne kadar mükemmel olacağını düşününce sevinçten gözlerim yaşarıyor!

STANLEY

Şu Dallas'taki milyoner artık senin mahremiyetine burnunu sokmayacak, öyle mi?

BLANCHE

Bu senin düşündüğün gibi bir durum değil. O bana saygı duyan bir beyefendi. [*Heyecanla savunur.*] Onun istediği benimle dost olmak. Servet bazen insanı yalnızlığa sürükler. Kültürlü, zeki ve iyi terbiye görmüş bir kadın, bir adamın hayatını inanılmaz derecede zenginleştirebilir! Ben bu özellikleri ona sunabilirim ve hiçbir zaman da desteğimi geri çekmem. Fiziksel güzellik gelip geçicidir. Kısa süren bir servettir. Oysa aklın güzelliği, ruhun zenginliği, sevecenlik ve duyarlılık -ben de bulunan bu özellikler- hiçbir zaman kaybolmaz ve gün geçtikçe büyür! Yıllar geçtikçe artar! Benim yoksun bir kadın olarak tanınmam çok tuhaf! Hele böylesine bir hazineyi yüreğimde taşırken! [*Hıçkırığa boğulur.*] Ben kendimi çok zengin bir kadın olarak görüyorum! Ama incilerimi domuzlara dağıttığım için çok aptalım.

STANLEY

Domuzlar ha?

BLANCHE

Evet, domuzlar! Domuzlar! Ben sadece senin için değil, arkadaşın Mitchell için de böyle düşünüyorum. Bu akşam beni görmeye geldi. Buraya iş kıyafetiyle gelmeye cüret etti. Senden duyduğu korkunç hikâyelerle beni karalamaya çalıştı! Ben de biletini kestim...

STANLEY

Kestin ha?

BLANCHE

Ama sonra geri geldi. Bir kutu gülle, benden af dilenmek için geri geldi. Affetmem için yalvardı. Ancak bazı şeyler affedilemez. Kasıtlı zalimlik affedilemez. Bu bence affedilemez bir durumdu, çünkü bu konuda ben asla, asla suçlu değildim. Ona anlattım, "teşekkür ederim" dedim ama birbirimize uyum sağlayabileceğimizi düşünmek benim aptallığımdı. Hayat yollarımız çok farklıydı. Geçmişlerimiz ve dünya görüşlerimiz tamamen farklıydı. Böyle konularda gerçekçi olmak gerekir. Öyleyse elveda arkadaşım! Kötü düşünceleri bir kenara bırakalım...

STANLEY

Bu Teksas'lı petrol milyonerinin telgrafından önce mi, sonra mı oldu?

BLANCHE

Hangi telgraf? Hayır! Hayır, sonra! İşin açıkçası telgraf daha yeni gelmişti.

STANLEY

İşin açıkçası ortada telgraf falan yoktu!

BLANCHE

Aa, aa!

STANLEY

Milyoner de yok zaten! Mitch de güllerle beraber geri dönmedi, çünkü onun nerede olduğunu biliyorum ben.

BLANCHE

Aa!

STANLEY

Bu lanet olası şeylerin hepsi hayal!

BLANCHE

Aa!

STANLEY

Yalanlar, kibirler, oyunlar!

BLANCHE

Aa!

STANLEY

Şu haline bak! Şu yıpranmış, paçavracıdan elli sente kiralanmış Mardi Gras* kıyafetinin içindeki şu duruşuna bak. O aptal tacınla sen hangi kraliçe olduğunu sanıyorsun?

* Katoliklerin karnavalı (ç.n.).

BLANCHE

Aman Tanrım...

STANLEY

Baştan beri izliyorum seni! Bu adamın hiçbir zaman gözünü boyayamadın! Buraya geldiğinden beri ortalığa pudra serptin, parfüm sıktın, lambanın üzerine fener geçirdin. Ve işte bak, seyret, burayı Mısır'a çevirdin. Sen de Nil kraliçesi oldun. Tahtında oturup benim içkilerimle kafayı çektin. Ben buna gülerim -Hah-haa-ha.. Beni duyuyor musun? Hah-hah-ha! [*Yatak odasına girer.*]

BLANCHE

Buraya girme!

[*Duvarda, Blanche'ın etrafında renkli ışık yansımaları belirir. Gölgeler tehdit edici ve ürkütücü şekildedir. Blanche nefesini tutar, telefona gider ve kolu çevirir. Stanley banyoya girerek kapısını kapatır.*]

Santral, santral! Dış hat bağlayın lütfen... Dallas'tan Bay Shep Huntleigh ile görüşmek istiyorum. Adrese gerek yok, kendisi herkes tarafından tanınan biridir. İstediğiniz herhangi birine sorun -durun! Yok, şu an onu bulamam... Lütfen anlayın, ben- Hayır! Hayır, bekleyin!... Bir saniye! Birisi- Hiç de değil! Ayrılmayın, lütfen!

[*Telefonu açık şekilde masanın üzerine koyar ve ihtiyatlı bir şekilde mutfağa gider. Gece balta girmemiş ormanlardaki gibi insanlık dışı feryatlarla dolmuştur.*

Dehşet verici yansımaların gölgeleri duvarda bayrak gibi dalgalanmaktadır.

Saydam bir hale gelen odaların arka duvarı boyunca kaldırım görülebilmektedir. Bir fahişe sarhoşluktan yuvarlanır. Biri onu ansızın yakalar ve bir boğuşma yaşanır. Olay polis düdüğüyle son bulur. Figürler kaybolur.

Birkaç saniye sonra fahişe kadının yürürken düşürdüğü payetli çanta ile Zenci Kadın köşeden görünür. Heyecanla çantanın içini karıştırmaktadır.]

[*Blanche parmaklarının boğumunu dudaklarını bastırır ve yavaşça telefona döner. Boğuk bir sesle fısıldamaktadır.*]

BLANCHE

Santral! Santral! Dış hattı boşverin. Western Union'ı* bağlayın. Vakit kalmadı- Western Union!

[*Tedirgin bir şekilde bekler.*]

Western Union telgraf servisi mi? Evet! Ben bir not bırakmak istiyorum! "Çaresizim, çaresiz şartlardayım! Yardım edin! Tuzağa düşürüldüm. Düşürüldüm-" Of!

[*Banyonun kapısı açılır ve Stanley parlak ipek pijamasını giymiş olarak banyodan çıkar. Pijamasının püsküllü kuşağını beline bağlarken Blanche'a sırıtır. Blanche nefesi kesilmiş şekilde telefondan uzaklaşır. Blanche'a on*

* Özel bir telgraf servisinin adı.

saniye kadar bakar. Telefondan her zamanki kulak tırmalayıcı kapatma sesi duyulur.]

STANLEY

Ahizeyi yerine takmadın.

[*Stanley temkinli bir şekilde telefona gider ve ahizeyi yerine takar. Ahizeyi yerleştirdikten sonra Blanche'a tekrar dik dik bakar. Dış kapı ve Blanche arasında gidip gelirken dudaklarında tekrar sırıtma ifadesi belirir.*]

[*Zorla duyulabilen hüzünlü piyanonun sesi yükselir. Müzik sesi gittikçe yaklaşan bir lokomotif gürültüsüne dönüşür. Blanche ses uzaklaşıncaya kadar yere çömelmiş vaziyette kulaklarını kapatır.*]

BLANCHE [*sonunda doğrularak*]

Kurtulmalıyım, senden kurtulmalıyım!

STANLEY

Benden kurtulmak mı? Kesinlikle. Devam et. [*Antrede hızla gidip gelmektedir.*]

BLANCHE

Sen, sen orada kal! [*İleriyi işaret eder.*]

STANLEY [*sırıtarak*]

Burada benden kaçıp kurtulacağın bir sürü oda var.

BLANCHE

Burada seninle kalamam! Bir yolla dışarıya çıkmalıyım!

STANLEY

Sana engel olacağımı mı sanıyorsun? Hah-haaa!

[*"Hüzünlü Piyano" yavaştan çalar. Blanche şaşırmıştır; ne yapacağını bilemez bir tavır sergiler. Vahşi orman çığlıkları duyulur. Stanley Blanche'a bir adım yaklaşır, dudaklarının arasından görünen dilini ısırır gibi bir hareket yapar.*]

STANLEY [*yumuşak*]

Şunu bir düşünelim; belki de engellenmeyecek kadar kötü değilsin.

[*Blanche kapının yanından geri dönerek yatak odasına yönelir.*]

BLANCHE

Geri dur! Bana bir adım daha yaklaşırsan...

STANLEY

Ne olur?

BLANCHE

Kötü şeyler olur! Olacak!

STANLEY

Ne demek istiyorsun sen?

[*Artık ikisi de yatak odasındadırlar.*]

BLANCHE

Seni uyarıyorum, yaklaşma, kendimi tehlikede hissediyorum!

[*Stanley bir adım daha yaklaşır. Blanche şişeyi masaya vurarak parçalar ve elinde kırık şişe tepesiyle Stanley'le yüz yüze gelir*]

STANLEY

Bunu ne maksatla yaptın?

BLANCHE

Bu şişe parçasını senin yüzüne saplayabilirim.

STANLEY

Bahse girerim ki yaparsın.

BLANCHE

Yaparım! Eğer sen...

STANLEY

Ha! Desene sen kaşınıyorsun! Tamam biraz kaşıyalım o zaman!

[*Masayı devirerek Blanche'a doğru zıplar. Blanche çığlık atar ve elindeki kırık şişeyle Stanley'e vuracakken Stanley Blanche'ı bileğinden yakalar.*]

Vahşi kedi! Vahşi kedi! O şişeyi bırak elinden! Bırak! Böyle sonuçlanacağını baştan beri ikimiz de biliyorduk!

[*Blanche bağırır. Şişe parçası yere düşer. Dizlerinin üzerine yığılır. Stanley onun hareketsiz vücudunu kaldırır ve yatağın üzerine taşır. Ateşli trompet ve davul eşliğinde Four Dueces müziği duyulur.*]

Sahne Onbir

Bir kaç hafta sonra. Stella Blanche'ın eşyalarını toplamaktadır. Banyoda akan suyun sesi duyulmaktadır.

Perdeler, mutfaktaki masanın etrafında oturmuş olan poker oyuncuları Stanley, Steve, Mitch ve Pablo'nun üzerine yarı kapalı bir durumdadır. Mutfakta, yine aynı kaba, heyecanlı ve felaket habercisi bir poker gecesi atmosferi hakimdir.

Binanın etrafı turkuaz renkle çerçevelenmiştir. Stella açıktaki sandığa çiçekli elbiseleri yerleştirirken ağlamaktadır.

Eunice yukarı kattaki dairesinden aşağı iner ve mutfağa girer. Poker masasından öfkeli sesler yükselir.

STANLEY

Allah için, şunu doğru düzgün bir şekilde oynayın.

PABLO

Maldita sea tu suerto!

STANLEY

Şunu anladığımız dilde söylesene yağ tulumu.

PABLO

Senin, yaver giden şansına sövüyorum.

STANLEY [*büyük bir sevinçle*]

Şansın ne olduğunu bilir misin? Şans şanslı olduğuna inanmak demektir. Mesela Salerno. Ben şanslı olduğuma inandım. Ben oraya giden 5 kişiden 4'ünün sağ çıkamayacağını anladım. Ama ben çıkardım. Ve çıktım. Ben bunu kendime kural belledim. Bu kalleş yarışta ön sıralarda olmak için şanslı olduğuna inanmak zorundasın.

MITCH

Sen... sen... sen.. oyun... oyun... zirva... zirva.

[*Stella yatak odasına giderek bir elbise katlamaya başlar.*]

STANLEY

Nesi var bu herifin?

EUNİCE [*masanın yanından geçerken*]

Her zaman erkeklerin vurdumduymaz duygusuz yaratıklar olduğunu söylemişimdir ama bu her şeyi vurguluyor. Kendi kendinizi domuz yerine koyuyorsunuz. [*Eunice yatak odasındaki perdenin arasından geçip odaya girer.*]

STANLEY

Nesi var bu kadının?

STELLA

Bebeğim nasıl?

EUNİCE

Bir melek gibi uyuyor. Biraz üzüm getirdim. [*Elindekini taburenin üzerine koyarak sesini alçaltır.*] Blanche nerede?

STELLA

Banyo yapıyor.

EUNİCE

Nasıl?

STELLA

Hiçbir şey yemedi ama içki istedi.

EUNİCE

Ona ne söyledin?

STELLA

Ona sadece burada kalabilmesi için gerekli ayarlamaları yapabileceğimizi söyledim. Ama o kafasını Shep Huntleigh'la bozmuş.

[*Blanche banyonun kapısını hafifçe aralar.*]

BLANCHE

Stella.

STELLA

Evet, Blanche?

BLANCHE

Ben banyodayken arayan olursa numarasını al ve onu arayacağımı söyle.

STELLA

Tamam.

BLANCHE

Şu ince sarı ipek fular. Baksana buruşmuş mu? Çok buruşuk değilse onu ve üstüne de turkuaz gümüş denizatı yaka broşumu takacağım. Onları kalp şeklindeki aksesuar kutumun içinde bulabilirsin. Haa... Stella, bir de o kutunun içinde yapay menekşe demeti olacak, onu da ceketimin yakasına takmak istiyorum.

[*Blanche kapıyı kapatır. Stella Eunice'e döner.*]

STELLA

Doğru olanı yaptığıma emin değilim.

EUNİCE

Başka ne yapabilirdin ki?

STELLA

Bütün bu olanlara inanamıyorum ve Stanley ile yaşamaya devam ediyorum.

EUNİCE

İnanma zaten. Hayat devam etmek zorunda. Her ne olursa olsun yaşamaya devam ediyorsun.

[*Banyo kapısı aralanır.*]

BLANCHE [*dışarı bakarak*]

Çıkmam için müsait mi?

STELLA

Evet, Blanche. [*Eunice'ye*] Ona çok iyi göründüğünü söyle.

BLANCHE

Lütfen ben çıkmadan önce perdeleri kapatır mısınız?

STELLA

Perdeler kapalı.

STANLEY

Size kaç tane?

PABLO

İki.

STEVE

Üç.

[*Blanche koyu sarı ışık altında kapıda belirir. Heykel gibi vücudunun hatlarını saran kırmızı saten sabahlığıyla yapmacık bir neşe içerisindedir. Blanche odaya girerken "Varsouviana" duyulabilecek şekilde yükselir.*]

BLANCHE [*güçsüz, duygusal hareket eder*]

Az önce saçlarımı yıkadım.

STELLA

Öyle mi?

BLANCHE

Sabununu iyice durulayabildim mi emin değilim.

EUNİCE

Ne güzel bir saç!

BLANCHE [*iltifata karşılık verir*]

Sorun oluyor. Beni arayan oldu mu?

STELLA

Kim arayacaktı Blanche?

BLANCHE

Shep Huntleigh...

STELLA

Ha, henüz aramadı tatlım.

BLANCHE

Çok ilginç! Ben...

[*Blanche'ın sesi ile birlikte Mitch'ın kartlarını tuttuğu eli düşer ve gözleri uzaklara dalar. Stanley Mitch'in omzuna bir şaplak patlatır*]

STANLEY

Hey Mitch, uyan!

[*Duyduğu bu ses Blanche'ı etkiler. Yüzünde şok ifadesiyle, sadece ağız hareketiyle Stanley'in adını söyler. Stella başını sallayarak bakışlarını uzaklara çevirir. Blanche bir süre kımıldamadan durur; elinde gümüş kaplama ayna, yüzünde hüzünlü bir şaşkınlık vardır, sanki bütün insani yaşanmışlıklar yüzüne yansımıştır. Sonunda Blanche ani bir heyecanla konuşur.*]

BLANCHE

Burada neler oluyor?

[*Blanche önce Stella'ya, sonra Eunice'a ve sonra tekrar Stella'ya bakar. Yükselen sesi oyunun konsantrasyonunu bozar. Mitch başını öne eğer ama Stanley sandalyesinden kalkar gibi bir hareket yapar. Steve onu kolundan tutarak kalkmasını engeller.*]

BLANCHE [*devam eder*]

Burada ne oldu? Burada ne olduğuna dair bir açıklama istiyorum.

STELLA [*acıklı bir şekilde*]

Sus! Sus!

EUNİCE

Sus! Sus tatlım!

STELLA

Blanche lütfen!

BLANCHE

Bana neden böyle bakıyorsunuz? Yanlış bir şey mi yaptım?

EUNİCE

Çok güzel görünüyorsun, Blanche. Çok güzel görünüyor, değil mi?

STELLA

Evet.

EUNİCE

Sanırım kısa bir seyahate çıkıyorsun.

STELLA

Evet, öyle. Blanche tatile çıkacak.

EUNİCE

Ben de ona gıpta ediyorum.

BLANCHE

Yardım edin, giyinmem için yardım edin!

STELLA [*elbisesinden tutarak*]

İstediğin buysa...

BLANCHE

Evet, o da olur! Burası bir tuzak, buradan bir kurtulabilsem!

EUNİCE

Mavi ceketin ne güzel.

STELLA

Bu ceket leylak rengi.

BLANCHE

İkiniz de yanılıyorsunuz. Bu Della Robbia mavisi. Eski Meryemana resimlerindeki mavi kaftanın rengi. Bu üzümler yıkandı mı? [*Eunice'nin içeri getirdiği üzümleri işaret eder.*]

EUNİCE

Hıı?

BLANCHE

Yıkandı mı dedim. Üzümler yıkandı mı?

EUNİCE

Onları Fransız Marketten aldım.

BLANCHE

Bu yıkanmış olmaları anlamına gelmiyor. [*Kilisenin çanları çalar.*] Quarter'daki tek masum şey bu kilisenin çanları. Neyse, gidiyorum işte, gitmeye hazırım.

EUNİCE [*fısıltıyla*]

Onlar gelmeden dışarı çıkacak.

STELLA

Blanche bekle.

BLANCHE

Ben bu adamların önünden geçmek istemiyorum.

EUNİCE

Oyun bitinceye kadar bekle o zaman.

STELLA

Otur ve...

[*Blanche bitkin ve tereddütlü bir şekilde döner, onu sandalyeye oturtmalarına izin verir.*]

BLANCHE

Denizin kokusunu alabiliyorum. Geriye kalan zamanımı denizin üzerinde geçireceğim. Öldüğüm zaman da denizde olacağım. Acaba ben neden ölürüm? [*Bir üzüm koparır.*] Bir gün okyanusun üzerinde yıkanmamış üzüm yemekten ölebilirim. Ben ellerim sarı bıyıklı ve büyük gümüş saatli çok genç bir gemi doktorunun ellerindeyken öleceğim. "Zavallı hanımefendi," diyecekler, "kinin ona iyi gelmedi, bu yıkanmamış üzüm onun ruhunun cennete gitmesine neden oldu." [*Kilisenin çanları duyulur.*] Beni, gemide dikilmiş temiz beyaz bir çuvalın içinde güverteden denize atacaklar -alev alev sıcak bir yaz günü- öğlen vakti [*Kilise çanları tekrar çalar*] ilk aşkımın gözleri gibi masmavi sulara gömüleceğim.

[*Bir doktor ve bir kadın hemşire binanın köşesinden görünür, verandanın merdivenlerinden çıkarlar. Durumun atmosferinden, olumsuz bir ayırma için geldikleri abartılı ciddiyetlerinden kolayca anlaşılmaktadır. Doktor zili çalar. Oyunun fısıldaşmaları kesilir.*]

EUNİCE [*Stella'ya fısıldar*]

Onlar olmalı.

[*Stella yumruğuyla ağzını bastırır.*]

BLANCHE [*yavaşça kalkar*]

Ne oldu?

EUNİCE [*kasıtsız yapmacık bir tavırla*]

Ben kapıda kim var bir bakayım.

STELLA

Evet.

[*Eunice mutfağa gider.*]

BLANCHE [*gergin*]

Benim için mi, merak ettim.

[*Kapının önünde fısıldaşmalar olur.*]

EUNİCE [*döner ve açıkça*]

Birileri Blanche'ı arıyor.

BLANCHE

Benim için öyleyse! [*Birinden öbürüne ve sonra da perdeye doğru korkuyla bakar. "Varsouviana" hafifçe çalar.*] Dallas'tan beklediğim beyefendi mi geldi?

EUNİCE

Sanırım o, Blanche.

BLANCHE

Tam anlamıyla hazır değilim.

STELLA

Dışarıda beklemesini söyle.

BLANCHE

Ben...

[*Eunice aradaki perdeye doğru gider, davulun sesi hafifften duyulur.*]

STELLA

Her şey paketlendi mi?

BLANCHE

Gümüş tuvalet malzemelerim hâlâ dışarıda.

STELLA

Haa!

EUNİCE [*geri dönerek*]

Evin önünde bekliyorlar.

BLANCHE

Bekliyorlar? Bekleyenler kim?

EUNİCE

Onunla birlikte bir hanımefendi var.

BLANCHE

Onunla beraber gelen hanımın kim olacağı konusunda fikrim yok. Hanım nasıl giyinmiş?

EUNİCE

Bir çeşit -şey- gösterişsiz, üstüne tam oturan bir kıyafet.

BLANCHE

Muhtemelen o- [*Sesi sinirli bir şekilde düşer.*]

STELLA

Gidelim mi Blanche?

BLANCHE

Bu odadan geçmek zorunda mıyız?

STELLA

Ben de seninle geliyorum.

BLANCHE

Nasıl görünüyorum?

STELLA

Harikasın.

EUNİCE [*tekrar eder*]

Harikasın.

[*Blanche korkuyla perdeye doğru yaklaşır. Eunice perdeleri onun için açar. Blanche mutfağa geçer.*]

BLANCHE [*adamlara*]

Lütfen kalkmayın. Ben sadece geçiyorum.

[*Çabucak dış kapıya doğru gider, Stella ve Eunice onu takip eder. Poker oyuncuları hantal bir şekilde ayağa kalkarlar, sadece Mitch ayağa kalkmaz, masaya bakarak oturmaya devam eder. Blanche kapının dışındaki küçük verandaya adım atar. Biraz duraklar ve derin bir nefes alır.*]

DOKTOR

Nasılsınız?

BLANCHE

Siz benim beklediğim beyefendi değilsiniz. [*Birdenbire nefesi daralır ve basamaklardan geri gider. Kapının ke-*

narında duran Stella'nın yanında durur, korkulu bir fısıltıyla konuşur.] Bu adam Shep Huntleigh değil.

[*"Versouviana" aralıklarla çalmaya devam eder.*]

[*Stella da Blanche'a bakar. Eunice Stella'nın kolundan tutmaktadır. Bir an sessizlik olur; sadece Stanley'in hiç durmadan karıştırdığı kâğıtların sesi duyulur.*]

[*Blanche nefesini tutar ve geriye doğru adım atar. Alışılmamış bir tebessümle eve geri girer, gözleri boş ve parlak bakmaktadır. Kız kardeşi yanından geçip içeri girdikten sonra Stella gözlerini kapatıp yumruklarını sıkar. Eunice Stellayı avutmak için kollarıyla ona sarılır. Sonra evine doğru yol alır. Blanche hemen kapının iç tarafında durmaktadır. Mitch hâlâ masanın üzerindeki ellerine boş boş bakmaktadır, ama diğer adamlar meraklı bir şekilde Blanche'a bakmaktadırlar. Blanche sonunda masanın etrafından dolaşarak yatak odasına doğru ilerler. Bu sırada Stanley onun yolunu kesmek için aniden sandalyesini geri itip ayağa kalkar. Kadın Hemşire Blanche'ın peşi sıra eve girer.*]

STANLEY

Bir şey mi unuttun?

BLANCHE [*tiz bir sesle*]

Evet. Evet, bir şey unuttum!

[*Blanche Stanley'in önünden aceleyle geçerek yatak odasına gider. Duvarda acayip kıvrımlı sekilerle ışık yansı-*

maları belirir. "Versouviana" vahşi orman gürültü ve çığlıklarıyla bu esrarengiz ortama eşlik eder. Blanche kendini korumak istercesine sandalyenin arkasına yapışmıştır.]

STANLEY [*fısıldar*]

Doktor, içeri girseniz iyi olur.

DOCTOR [*fısıltıyla, hemşireye işaret eder*]

Hemşire, onu dışarı getirin.

[*Bir yandan Kadın Hemşire diğer yandan Stanley, Blanche'ı kollarından tutarlar. Kadın Hemşire'nin ciddi kıyafetlerinin içinde, alışılmışın dışında tüm nahif kadın özelliklerini yok eden kötü niyetli bir anlam vardır. Tekdüze ve tok sesi bir yangın sirenini andırır.*]

K. HEMŞİRE

Merhaba, Blanche.

[*Bu selamlama kayalıkların arasındaki kanyonda yansır gibi yankılanır ve bir daha yankılanır.*]

STANLEY

Bir şey unuttuğunu söylüyor.

[*Eko tehdit edici bir fısıltı şeklinde çıkar.*]

K. HEMŞİRE

Tamam o zaman.

STANLEY

Blanche, ne unuttun?

BLANCHE

Ben-ben...

K. HEMŞİRE

Önemli değil. Sonra gelip alırız.

STANLEY

Elbette. Sandıkla birlikte gönderebiliriz.

BLANCHE [*panik içinde geriye çekilir*]

Sizi tanımıyorum, sizi tanımıyorum. Lütfen yalnız kalmak istiyorum!

K. HEMŞİRE

Haydi, Blanche!

YANKILAR [*yükselir ve alçalır*]

Haydi, Blanche, haydi, Blanche, haydi, Blanche!

STANLEY

Burada dökülen talk pudralarından ve boş parfüm şişelerinden başka bir şey bırakmadın, tabii eğer kâğıt feneri de yanında götürmek istemiyorsan. Feneri istiyor musun?

[*Stanley tuvalet masasına doğru gider, kağıt fenere uzanır, ampulun üzerinden yırtarak çıkartır ve Blanche'a uzatır. Blanche fener sanki kendisiymiş gibi ağlamaya başlar. K. Hemşire Blanche'a doğru cesurca atılır. Blanche çığlık atarak K. Hemşireden kurtulmaya çalışır. Adamlar ayağa fırlarlar. Adamların mutfaktaki gürültüleriyle eş zamanda Stella verandaya koşar, Eunice onu avutmak için yanına koşar. Stella verandada Eunice'nin kucağına atılır.*]

STELLA

Aman Tanrım, Eunice bana yardım et. Onların bunu yapmalarına izin verme, ona zarar vermesinler. Of, Tanrım, Tanrım, lütfen ona zarar gelmesin! Ona ne yapıyorlar? Ne yapıyorlar? [*Eunice'nin kollarından kurtulmaya çalışır.*]

EUNİCE

Hayır, tatlım... Hayır, hayır, tatlım. Burada kal. Oraya gitme. Benimle kal ve bakma.

STELLA

Kardeşime ne yaptım? Oh, Tanrım, kardeşime ne yaptım ben?

EUNİCE

Sen doğru olanı yaptın, yapabileceğin tek şeyi. Burada kalamazdı; gidebileceği başka yer de yoktu.

[*Stella ve Eunice verandada konuşurlarken mutfaktaki adamların sesi onların konuşma sesini bastırır. Mitch yatak odasına doğru gözlerini dikmiş bakmaktadır. Stanley onu engellemek için önünde durur. Stanley Mitch'i kenara doğru iter. Mitch hamle yapıp Stanley'e saldırır. Stanley Mitch'i tekrar iter. Mitch ağlamaklı, masanın üzerine yığılır. Bunlar olurken K. Hemşire Blanche'ı kollarından yakalar ve kaçmasını engeller. Blanche çılgınca döner ve K. Hemşireyi tırmalar. İri yarı olan K. Hemşire Blanche'ın ellerini bağlar. Blanche boğuk bir sesle ağlar ve dizlerinin üzerine yığılır.*]

K. HEMŞİRE

Bu tırnakların kesilmesi lazım. [*Odaya giren Doktor'a bakarak.*] Doktor, gömleği giydireyim mi?

DOKTOR

Gerekmedikçe giydirmeyin.

[*Doktor şapkasını çıkarır ve gerçek kişiliğini kazanır. İnsancıl olmayan vasıfları kaybolmuştur. Blanche'ın önüne yaklaşıp diz çöker, sesi nazik ve güven vericidir. Blanche'ın, Doktor ismini söylediği zaman korkusu dinmeye başlar. Duvardaki dehşet verici yansımalar kaybolur, insanlık dışı sesler kesilir, Blanche'ın boğuk bir sesle ağlaması da sakinleşir.*]

DOKTOR

Bayan DuBois.

[*Blanche başını çevirir ve Doktor'a ümitsiz, yalvaran bakışlarla bakar. Doktor gülümser ve sonra K. Hemşireye.*]

Gerekmeyecek.

BLANCHE [*zorlukla*]

Beni bırakmasını söyleyin.

DOKTOR [*K. Hemşire'ye*]

Bırakın.

[*Kadın Hemşire Blanche'ı serbest bırakır. Blanche ellerini Doktor'a uzatır. Doktor onu nazikçe yerden kaldırır ve destekleyerek perdelerin arasından geçip verandaya doğru götürür.*]

BLANCHE [*Doktorun koluna sıkıca sarılır*]

Her kimsen, her zaman yabancıların nazikliğine güvenmişimdir.

[*Blanche Doktor'la birlikte mutfaktan doğru dış kapıya giderken poker oyuncuları kenara çekilirler. Blanche Doktorun kendisini kör bir insanmış gibi dışarıya doğru götürmesine müsaade eder. Onlar dışarı çıkarlarken*

Stella merdivenlerin birkaç basamak üzerinde yere çömelmiş olarak kız kardeşinin ismini haykırır.]

STELLA

Blanche! Blanche! Blanche!

[*Blanche arkasına bakmadan yürümeye devam eder, Doktor ve K. Hemşire onu takip ederler. Binanın köşesini dönüp giderler.*]

[*Eunice Stella'ya eğilir ve bebeği onun kollarına yerleştirir. Bebek uçuk mavi bir battaniyeye sarmalanmıştır. Bebeği kucağına alan Stella bir yandan hıçkırıklara boğulmaktadır. Eunice merdivenlerden devam ederek adamların bulunduğu mutfağa girer. Stanley haricinde diğerleri sessizce dönüp masadaki yerlerine otururlar. Stanley dışarı çıkarak verandaya gelir, merdivenlerin başında durarak Stella'ya bakar.*]

STANLEY [*biraz tereddütlü*]

Stella?

[*Stella kendinden geçmiş bir şekilde hıçkırarak ağlamaktadır. Onun kardeşinin ardından tamamen kendini kaptırıp ağlamasında abartılı bir taraf vardır.*]

STANLEY [*şefkatli ve sakinleştirirci bir şekilde*]

Tamam tatlım. Tamam aşkım. Geçti aşkım. [*Stanley Stella'nın önünde diz çöker ve parmakları Stella'nın bluzunun düğmesini çözer.*] Tamam, tamam aşkım...

[*Abartılı kaçan hıçkırmalar ve duygusal mırıldanmalar hüzünlü piyanonun ve boğuk sesli trompetin yükselen müziği altında kaybolur.*]

STEVE

Bu oyun yedi kart stud.

PERDE

TENNESSEE WILLIAMS'IN KENDİSİYLE RÖPORTAJI

Soru- Dürüstçe konuşabilir miyiz?

Cevap- Konuşabilmemizin başka yolu yok.

S- İlk başarılı oyunun *Sırça Hayvan Koleksiyonu* bu sezonun başında sahneye koyulduğunda, eleştirmenlerin büyük çoğunluğunun, on iki yıllık da olsa bu oyunun senin şimdiye kadar yazdığın en iyi oyun olduğunu düşündüklerini biliyor musun?

C- Evet, bütün oyun yazılarımı ve eleştirileri okudum, benim para için yazdığımı ve önceliğimin acımasız ve çirkin içgüdüler olduğunu söyleyenleri bile.

S- İşte dumanın tüttüğü yer!

C- Yangına su dökmeye başladığınız anda çok daha fazla duman çıkar.

S- Ama kesinlikle son zamanlarda yazdıklarında rahatsız edici derecede sertlik, soğukluk, şiddet ve kızgınlık içeren ifade olduğunu kabul edeceksin değil mi?

C- Bence ister istemez, dünyanın ve yaşadığım zamanın gelişen tansiyonunu, kızgınlığını ve şiddetini bir yazar ve insan olarak sürekli yükselen tansiyonumda izledim.

S- Yani, senin deyiminle "yükselen tansiyon"un şu anda içinde bulunduğun durumun yansıması olarak kabul ediyor musun?

C- Evet.

S- Bu hastalıklı bir durum mu?

C- Evet.

S- Acaba bu psikoza girmenin bir sınırı mıdır?

C- Sanırım, çalışmalarım benim için her zaman bir çeşit psikoterapi gibi olmuştur.

S- Peki, seyircilerin yeni yeni delirmeye başlamış ya da buna benzer durumda olan bir adamın tansiyonunu düşürmek için yaratılmış oyunlardan veya yazımlardan etkilenmesini bekliyor musun?

C- Onlarınkini de düşürüyor.

S- Onların nesini?

C- Psikoz sınırına gelmiş yüksek tansiyonlarını

S- Dünyanın delirmeye başladığını mı düşünüyorsun?

C- Başlamak mı? Ben çoktan delirdiğini söylemek istiyorum. *Camino Real*'da Gypsy'in dediği gibi, dünya tersten okunan bir ödev kâğıdıdır. Bu hiç de tuhaf değil.

S- Sence bu elemli dünya görüşünle daha ne kadar devam edebilirsin?

C- Belki dünyada elem devam ettiği sürece, ama daha fazla değil.

S- Seyircinin ve eleştirmenlerin seninle aynı görüşü paylaşmasını beklemiyorsun değil mi?

C- Hayır.

S- Peki onları neden bu yolda getirip götürüyorsun?

C- Ben bu yoldan gidiyorum, kimseyi getirip götürdüğüm yok.

S- Evet, ama yine de seni dinleyen insanların olmasını umuyorsun değil mi?

C- Doğal olarak umuyorum.

S- Onları çalışmalarındaki şiddet ve korkuyla şaşırtsan bile mi?

C- Bu dünyada ve yaşadığımız zamanda süregelen şiddet ve korku salgınının sonucu olarak çevrendeki tüm insanların mevsimsiz güveler gibi bitkin düşmüş olduğunu görmüyor musun?

S- Ama senin işin artistik gösterilerle eğlendirmek. İnsanlar artık kızgın damdaki kedilerle, oyuncak bebeklerle ve çılgın tramvaydaki yolcularla eğlenmiyorlar.

C- O zaman bırak onları da müzikallere ve komedilere gitsinler. Ben yolumdan şaşmayacağım. Benden yazmamı istediğin şekilde, yani benim yazmak istemediğim şekilde yazmam oldukça zor.

S- Düşündüğün olumlu bir mesajın var mı?

C- Aslında gerçekten olduğunu düşünüyorum.

S- Ne gibi?

C- İnsanlar birbirlerini daha iyi tanımak için deliriyorlar. Birbirlerini o kadar iyi tanımak istiyorlar ki, hiç kimsenin tek kişilikli olmadığını düşünerek insanların, düzenbazlığın, erdemin veya kötülüğün hangi köşesinde olduğunu öğrenmek istiyorlar. Eğer insanlar, ırklar ve milletler her şeylerini özgürce ortaya koymaya başlasalar, oyunlarımın mecazi ve temel teması olarak seçtiğim bir çeşit yozlaşmadan kaçınacağımı düşünebilirim.

S- Toplumun bu yıkım sürecine tarafsız ve bu konuda bilgili gibi konuşuyorsun.

C- Kendim gözlemleyemediğim herhangi bir ahlak bozukluğu hakkında hiç yazmadım.

S- Açıkça yalancılığa yenik düştükleri için toplumun tümünü suçluyorsun. Bir yazar olarak bundan kendini ayrı tutuyorsun gibi görünüyor.

C- Yazar olarak evet, ama insan olarak hayır.

S- Bu senin yazar olarak sahip olduğun bir üstünlüğün mü?

C- Yazarlar hakkında duygusal değilim. Ama ben pek çok yazarın ve sanatçının kendilerine verilmiş ilahi görevlerini, sonuca ulaşmak umutsuz olsa da yapmaya motive olduklarını düşünüyorum. Onlar gerçekleri bulup içinde yaşadıkları karmaşadan kurtulma arzusundalar. Ve bana göre bu çaba onların işlerini hizmete çevirir, bir mesleğe değil.

S- Neden iyi insanlar hakkında yazmıyorsun? Hayatında hiç iyi bir insan tanımadın mı?

C- İyi insanlar hakkındaki teorim o kadar basit ki söylemeye utanıyorum.

S- Lütfen söyle!

C- Peki, daha önce tamamen anlayıp ve tanıyıp sevemediğim hiç kimseyle karşılaşmadım.

"Yaratılıştan gelen günah"a inanmam. "Suç"a inanmam. Kötü adamlara ve kahramanlara da. Bireylerin seçimle değil ama ihtiyaç olarak ya da içlerindeki, durumlarındaki, geçmişlerindeki belli başlı tam olarak anlaşılmamış etkilerden dolayı sadece iyi ya da kötü yolu seçtiklerine inanmam.

Bu o kadar basit ki söylemeye utanıyorum, ama doğru olduğundan eminim. Aslında hayatım üzerine bile bahse girebilirim! Ve işte bu yüzden propaganda makinelerimizin neden bize sürekli aynı küçük dünya üzerinde yaşadığımız insanlardan korkmayı ve nefret etmeyi öğretmeye ve bizi buna ikna etmeye çalıştıklarını anlamıyorum.

Neden benim de oyunlarımda yaptığım gibi, bu insanlarla tanışıp onları tanımaya çalışmıyoruz? Bu çok nafile ve egoist bir durum gibi görünüyor.

Yazıyı böyle bir mesajla bitirmek istemiyorum. Peki, o zaman ne demeliyim? Küçük bir sanatçı olduğumu ve sadece bir-iki büyük eser yazabildiğimi mi? Hangilerinin büyük olduğunu söyleyemem bile. Fark etmez. Ben diyeceğimi dedim. Bunu tekrar söyleyebilir ya da çenemi hemen kapayabilirim. Bu size bağlı bir durum değil, tamamen bana, şansımın gidişatına ve Tanrı'nın takdirine bağlı.

Kronoloji

1907, 3 Haziran: Cornelius Coffin Williams ve Edwina Estelle Dakin Mississippi Columbus'da evlenirler.

1909, 19 Kasım: Kız kardeş, Rose Isabelle Williams Mississippi Columbus'da doğar.

1911, 26 Mart: Thomas Lanier Williams III Mississippi Columbus'da doğar.

1918, Temmuz: Williams ailesi Missouri St. Louis'e taşınır.

1919, 21 Şubat: Erkek kardeş Walter Dakin Williams Missouri St. Louis'de doğar.

1928, Kısa hikâye *Nitocris'in İntikamı* Weird Tales dergisinde basılır.

Temmuz: Williams'ın dedesi, Walter Edwin Dakin (1857-1954), genç Tom'u Avrupa turuna götürür.

1929, Eylül: Columbia'da Missouri Üniversitesi'nde derslere başlar.

1930, Yerel bir yarışma için *Güzellik Sözdür* adlı tek perdelik bir oyun yazar.

1932, Yaz: ROTC dersinden kalır ve babası tarafından yüksek öğrenimden alınır. Uluslararası bir ayakkabı firmasında tezgâhtar olarak işe başlar.

1936, Ocak: St.Louis'de Washington Üniversitesi genişletilmiş kurslarına kaydını yaptırır.

1937, 18 ve 20 Mart: İlk uzun oyunu, *Güneşe Mumlar*, St. Louis'de yarı profesyonel bir tiyatro şirketiyle Pandomimciler tarafından sahneye koyulur.
Eylül: Iowa Üniversitesine geçiş yapar.
30 Kasım ve 4 Aralık: *Kaçak* Pandomimciler tarafından sahnelenir.

1938, Iowa Üniversitesinden, İngilizce'den derece alarak mezun olur.
Oyunu, *Sırça Hayvan Koleksiyonu*'nu tamamlar

1939, Story dergisi *Hüzünlü Çocukların Bahçesi'ni* ilk kez onun profesyonel ismi Tennessee Williams'ı kullanarak yayınlar.
Kısa oyunlarını topladığı *American Blues* isimli eseri, o tarihten sonra otuz iki yıl işbirliği yapıp, Audrey Wood'la oyunlarının yönetimini üstlenecek olan Group Theatre tarafından ödüllendirilir.

1940, Ocak-Haziran dönemi: New York'taki New School for Social Research'te John Gassner'le oyun yazımı derslerini sürdürür.
30 Aralık: *Meleklerin Savaşı*, başrolde Miriam Hopkins olmak üzere, bir turne çerçevesinde Boston'a turne tiyatrosuna gitmişken ve berbat bir ilk gece gösterisinden kısa bir süre sonra kapatılır.

1942, Aralık: New York'ta Lincoln Kirstein tarafından düzenlenen bir kokteyl partisinde New Directi-

ons'ın kurucusu, Williams'ın hayatı boyunca arkadaşı ve yayıncısı olacak James Laughlin'le tanışır.

1943, Film senaryosu taslağı hazırlar, *Centilmen Arayan,* Hollywood'da Metro Goldwyn Mayer ile kontrat imzalar; stüdyo reddeder, daha sonra *Sırça Hayvan Koleksiyonu* için tekrar hazırlar.
13 Ekim: arkadaşı Donald Windham'la işbirliği yapar, *Bana Dokundun*'un (D. H. Lawrence'in bir hikâyesine dayanılarak yazılmıştır) galası Cleveland Playhouse'da yapılır.

1944, 26 Aralık: *Sırça Hayvan Koleksiyonu* Chicago'da, başrolde Laurette Taylor olmak üzere başlar.
Bazı şiirleri *The Summer Belvedere* adı altında, *Beş Genç Amerikan Şairi*'nde 1944'de yayınlanır. (Burada yazılan bütün yayınları aksi belirtilmedikçe New Directions tarafından basılmıştır.)

1945, 25 Mart: *Çatıya Giden Basamaklar* California'da Pasadena Tiyatrosu'nda ilk kez sahnelenir.
31 Mart: *Sıçra Hayvan Koleksiyonu* Broadway'de gösterime başlar ve Tiyatro Eleştirmenleri Birliği'nin yılın en iyi oyunu ödülüne aday olur.
25 Eylül: *Bana Dokundun* Broadway'de gösterime başlar ve sonra Samuel French tarafından yayınlanır.
Aralık: *Pamuk Dolu Yirmi Yedi Vagon* ve *Diğer Oyunlar* yayınlanır.

1947, Yaz: Province Town'da Frank Merlo (1929-1963) ile tanışır - 1948'de başlayarak onunla çok iyi sevgili, dost olup on dört yıl süresince birlikte olurlar.
3 Aralık: *Arzu Tramvayı* Elia Kazan'ın yönetimiyle, başrollerde Jessica Tandy, Marlon Brando, Kim

Hunter ve Karl Malden'le Broadway'de ilk kez gösterime girer ve defalarca oynanarak Pulitzer ve Tiyatro Eleştirmenleri Birliği ödüllerini alır.

1948, 6 Ekim: *Yaz ve Duman* Broadway'de sahnelenir ve üç ay sonra kapatılır.

1949, Ocak: *Tek Kol ve Diğer Hikâyeler* yayınlanır.

1950, *Mrs. Stone'un Roma Baharı* romanı yayınlanır.

1951, 3 Şubat: *Gül Dövmesi* başrolde Maureen Stapleton ile Broadway'de oynanmaya başlar ve yılın en iyi oyunu olarak Tony Award ödülünü kazanır.
Arzu Tramvayı'nın film versiyonu, başrollerde Vivian Leigh-Blanche ve Marlon Brando-Stanley olarak gerekleştirilir.

1952, 24 Nisan: *Yaz ve Duman'ın* Jose Quintero tarafından yönetilen yeni versiyonu başrolde Geraldine Page ile Broadway sonrası Circle at the Square'de oynanır.
Ulusal Sanat ve Edebiyat Kurumu Williams'ı üyeliğe kabul eder.

1953, 19 Mart: Broadway'de *Carmino Gerçeği* başlar, acımasız eleştirilerle karşılandığından iki ay içinde sonlandırılır.

1954, Hikâyelerinden oluşan kitabı *Tatsız Şeker* Ağustos ayında basılır.

1955, 24 Mart: *Kızgın Damdaki Kedi* Elia Kazan yönetiminde, başrollerde Barbara Bel Geddes, Ben Gazzara ve Burl Ives ile Broadway'de başlar. *Kedi* daha sonra Pulitzer ve Tiyatro Eleştirmenleri Birliği ödüllerini kazanır.
Daha sonra Anna Magnani'nin Akademi ödülü aldığı *Gül Dövmesi*'nin film versiyonu piyasaya çıkar.

1956, Williams'ın senaryosunu yazdığı *Taş Bebek* filmi Elia Kazan'ın yönetmenliğinde, büyük bir tartışma ortamında gerçekleşir, zamanın Katolik lideri Cardinal Spellman tarafından kara listeye alınır.
Haziran: Williams'ın ilk şiir kitabı *Şehirlerin Kışında* yayınlanır.

1957 21 Mart: *Orpheus'un Düşüşü ve Meleklerin Savaşı*'nın yeniden düzenlenen versiyonu Harold Clurman'ın yönetimiyle Broadway'de gösterime girer ancak, iki ay sonra sona erer.

1958, 7 Şubat: *Geçen Yaz Birdenbire* ve *Söylenmemiş Bir şey* off-Broadway, ortak bir isimle *Bahçe Alan* olarak oynanır.
Kızgın Damdaki Kedi'nin film versiyonu piyasaya çıkar.

1959, 10 Mart: *Gençliğin Sevimli Kuşu* üç ay süresince Broadway'de sahnelenir.
Geçen Yaz Birdenbire'nin Gore Vidal'ın senaryosuyla çekilen film versiyonu piyasaya çıkar.

1960, 10 Kasım: Komedi oyunu *Alışma Dönemi* dört ay süreyle Broadway'de oynanır.
Orpheus'un Düşüşü'nün film versiyonu *Kaçak* adıyla çekilir.

1961, 29 Aralık: *Iguana'nın Gecesi* Broadway'de sahnelenir ve on aya yakın bir süre devam eder.
Yaz ve duman ve *Mrs. Stone'un Roma Baharı*'nın film versiyonları çıkar.

1962, *Gençliğin Sevimli Kuşu* ve *Alışma Dönemi*'in film versiyonları piyasaya çıkar.

1963, 15 Ocak: Başrolünü Talulah Bankhead'ın oynadığı *Süt Treni Artık Burada Durmuyor* Broadway'de

perdelerini açar, şiddetli kar fırtınası ve gazete darbesi nedeniyle alelacele kapatır.

Eylül: Frank Merlo akciğer kanserinden ölür.

1964, *Iguana'nın Gecesi*'nin film versiyonu piyasaya çıkar.

1966, 22 Şubat: *Gürültülü Trajedi* (The Mutilated and The Gnadiges Fraulein) Broadway'de bir haftadan daha kısa bir süre oynanır.

Aralık: Kısa bir roman ve hikâyeler *Şövalyesel Tetkik* adı altında yayınlanır.

1968, 27 Mart: *Dünya Krallığı, Myrtle'nin Yedi Sülalesi* adıyla Broadway'de oynanmaya başlar.

Süt Treni Artık Burada Durmuyor'un film versiyonu *Boom!* adı altında piyasaya çıkar.

1969, 11 Mayıs: *Bir Tokyo Oteli'nin Barında* üç hafta süresince Broadway'de sahnelenir.

Erkek kardeşi Dakin tarafından St. Louis'de Renard Psychiatric of Barnes Hastanesine yatırılır.

Dünya Krallığı'nın film versiyonu *Şiddetli Serbest Atışların Sonuncusu* adıyla piyasaya sürülür.

Missouri Üniversitesi tarafından Fahri Doktora ünvanı ve Amerikan Sanat ve Edebiyat Akademisi tarafından Drama Altın Madalyası ile ödüllendirilir.

1970, Şubat: Oyunlarının kitabı *Canavar Ülke* yayınlanır.

1971, Williams ajansı Audrey Wood'la sözleşmesini bitirir. Bill Barns ve daha sonra da Mitch Douglas temsil hakkını üstlenir.

1972, 2 Nisan: *Küçük Kurnazlık Öğütleri* off-Broadway olarak gösterime girer.

Williams'a Hartford Üniversitesi tarafından Fahri Doktora ünvanı verilir.

1973, 1 Mart: *Iki Karakterin Oyunu*'nun yeni versiyonu olan *Dış Ses* Broadway'de gösterime başlar.

1974, Eylül: *Sahipli Sekiz Fani Kadın* kısa hikâye kitabı yayınlanır.

1975, Simon ve Schuster'in *Moise ve Dünya Gerçeği* romanı, Doubleday'in *Williams'ın Yaşam Hikâyesi* yayınlanır.

1976, 20 Ocak: *Bu Bir Gösteridir* San Francisco'da sahnelenmeye başlar.

Haziran: *Kırmızı Şeytan Güç İşareti* Boston'da turne denemesindeyken kaldırılır.

23 Kasım: *Yaz ve Duman*'ın yeniden kaleme alınmış versiyonu *Bir Bülbülün Eksantrikliği* New York'da perdelerini açar.

Nisan: Williams'ın şiirlerinin ikinci cildi *Androgyne, Mon Amour* yayınlanır.

1977, 11 Mayıs: *Vieux Carre* Broadway'de iki haftalığına gösterime girer.

1978, *Kaplan Kuyruğu*, Georgia'da Atlanta Allience Tiyatrosunda ilk kez oynanır, bir sonraki yıl da Florida'da Gainsville Hipodro Tiyatrosu'nda düzeltilmiş haliyle tekrar gala yapar.

1979, 10 Ocak: *Creve Coeur İçin Hoş Bir Pazar* Broadway sonrası oynanmaya başlar.

Kirche, Kutchen ve Kinder Broadway sonrası Jean Cocteau Repertuar Tiyatrosu'nda galasını yapar.

Williams'a, Washington'daki Kennedy Center Honors'ta Yaşamboyu Başarı ödülü Başkan Jimmy Carter tarafından verilir.

1980, 25 Ocak: *Mr. Merriwether Memphis'den dönecek mi?* Florida Key West'teki Tennessee Williams Sanat Sergi Merkezi'nde çok kısa bir süre için ilk kez gösterime sunulur.
26 Mart: Williams'ın son Broadway oyunu, *Bir Yaz Oteli İçin Giysiler*, gösterime girer ve on beş oyun sonra kaldırılır.

1981, 24 Ağustos: *Bir şeyler Bulanık, Bir şeyler Berrak* Broadway sonrası Jean Cocteau Repertuar tiyatrosunda galasını yapar.

1982, 8 Mayıs: *Ayakta Kalmayacak Ev*'in iki versiyonundan sonuncusu kısa bir süre için Chicago'da Goodman Tiyatrosunda sergilenmeye başlanır.

1983, 24 Şubat: Williams New York' ta Elysee Otel'deki odasında ölü olarak bulunur. Oyun yazarının plastik bir ilaç kapağının bogazını tıkaması sonucu nefessiz kalarak boğulduğu otopsi sonucu anlaşılır. Williams daha sonra St. Louis'de gömülür.

1984, Temmuz: *Durdurulan Sallantı ve Diğer Senaryolar* yayınlanır.

1985, Kasım: *Toplu Oyunlar*, Gore Vidal'ın önsözüyle yayınlanır.

1995, Lyle Leverich'in önemli biyografı çalışmasının ilk yarısı *Tom: Bilinmeyen Tennessee Williams*, Crown Yayıncılık tarafından yayınlanır.

1996, 5 Eylül: Rose Isabelle Williams, New York Tarrytown'da ölür.
5 Eylül: Williams'ın yeniden düzenlediği *Trigorin'in Not Defteri*, Park'daki Cincinnati Sahnesinde sergilenmeye başlar.

1998, 5 Mart: *Bülbüllerle İlgili Değil*, Londra'daki Ulusal Kraliyet Tiyatrosu'nda Trevor Nunn yöneti-

miyle galasını yapar. Oyun daha sonra Houston ve Texas'a gelir ve 25 Kasım 1999'da Broadway'de sahnelenmeye başlar.

1999, Kasım: *İlkbahar Fırtınası* yayınlanır.

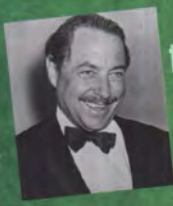
2000, Mayıs: *Çatıya Giden Basamaklar* yayınlanır.
Kasım: *Tennessee Williams'ın seçme mektupları, Cilt I* yayınlanır.

2001, Haziran: *Kaçak* yayınlanır.

2002, Nisan: *Toplu Şiirler* yayınlanır.

2004, Ağustos: *Güneşe Mumlar* yayınlanır.
Kasım: *Tennessee Williams'ın seçme yazıları, Cilt II* yayınlanır.

2005, Nisan: *Mister Paradise ve Diğer Tek Perdelik Oyunlar* yayınlanır.

tennessee williams
arzu tramvayı

İngilizce aslından çevirenler:
Esin Damcı - Nilüfer Karakullukçu

"Tramvay"ın ilk sahneye koyulmasıyla birlikte yapılması gereken şey, ulusal tiyatronun kıyılarına güzellik bayrağını dikmekti. Williams'ın önceki ve sonraki eserlerine oranla burada trajediye daha çok yaklaşılmış ve kötü son eksiksiz olarak sunulmuştu."
-Arthur Miller

20. yüzyıl Amerikan tiyatro eserleri arasında, ilk çıktığı zamandaki gücü ve etkiyi her zaman gösterebilen oyunların listesi oldukça kısadır. *Arzu Tramvayı* bu oyunların en önde gelenlerinden biridir. Acımasız enişteşi Stanley Kowalski tarafından uçurumun kenarından itilen Blanche DuBois'nın duygusallığı ve gittikçe solan umutsuz hikâyesi, zamana dayanabilen klasik eserler arasına girmiştir.

Williams'ın şiirsel dilinin, şiddetinin, merhametinin ve dramatik cinselliğinin benzersiz stili, "Arzu Tramvayı" şeklinde ilk kez ortaya çıktığında, Amerikan kültürünü vuran bu yıldırımın tanıklığını, Amerika'nın tiyatro duayeni Arthur Miller'dan daha iyi kim anlatabilirdi? Miller'ın, zengin görüş açısı ve duru bir anlayışla yazdığı önsözle birlikte, *Arzu Tramvayı* apayrı bir özellik ve zenginlik kazandı. Willams'ın kendi kendisiyle yaptığı bir söyleşinin de eklenmesiyle, kitap, okura hem yazarı hem de eseri daha doğru anlamlandırma ve konumlandırma olanağı sunuyor.

"Coşkulu ve şiirsel ve insani ve yürek parçalayıcı ve unutulmaz ve eğlenceli..."
-Francis Ford Coppola

İMGE kitabevi
imge·com·tr internet kitabevi
ISBN 978-975-533-630-5

Kapak Resmi: Thomas Hart Benton, *Poker Night, 1948*, Whitney Amerikan Sanat Müzesi koleksiyonundan alınmıştır.